

Årsrapport 2018

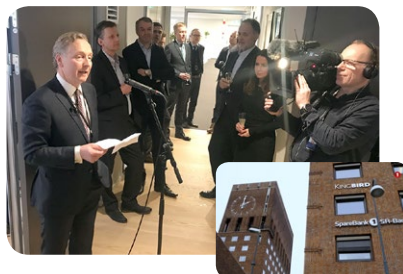

SpareBank 1 SR-Bank legger frem konjunkturbarometeret for 2018.

Olje- og energiminister Terje Søviknes er tilstede. Bedriftene venter

HØY VEKST I OMSETNING, GOD VEKST I ORDRESERVEN OG SKAL ANSETTE FLERE,

konkluderer sjeføkonom Kyrre M. Knudsen.

SpareBank 1 SR-Bank **UTVIDER SIN VIRKSOMHET** geografisk og åpner kontor i Oslo.

Kunnskaps- og integreringsminister Jan Tore Sanner, besøker SpareBank 1 SR-Bank i Stavanger for å lære mer om hvordan banken har samarbeidet med NTNU for å **UTVIKLE ET TEKNOLOGIPROGRAM TILPASSET BANKENS BEHOV**, samt høre om studentenes opplevelse av studiet.

Lånesøknad

Om boliglånet
Jeg skal ta opp lån

FØRSTE SMB-KUNDE (SMÅ OG MELLOMSTORE BEDRIFTER) SØKER LÅN I NETTBANKEN

– en merkedag for digitale lån.

JANUAR

MARS

MAI

FEBRUAR

APRIL

JUNI

**SR-BANK-
AKSJEN**
Årets start,
2. januar
2018:
87,00 NOK

Årsresultatet for 2017 legges frem. SpareBank 1 SR-Bank oppnådde et resultat før skatt på 2.610 millioner for 2017, mot 2.158 millioner kroner i 2016. **ET STERKT RESULTAT** preget av betydelig inntektsvekst, god kostnadskontroll og lavere tap.

Fintech selskapet Monner som SR-Bank har eierskap i, får konsesjon. Monner er **NORGES FØRSTE DIGITALE PLATTFORM FOR LÅNEFORMIDLING** mellom enkeltpersoner og små- og mellomstore bedrifter.

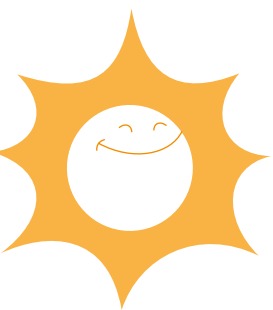
OFFISIELL ÅPNING AV SR-BANK ARENA, tidligere Viking stadion. SR-Bank har stått ved Vikings side siden etableringen for snart 119 år siden. I den nye avtalen mellom Viking og SR-Bank fikk SR-Bank muligheten til å sette sitt navn på stadion.

SpareBank 1 Skadeforsikring fusjonerer med DNB Forsikring. Det nye selskapet Fremtind, blir **LANDETS TREDJE STØRSTE FORSIKRINGSSKAP**, det nest største i privatmarkedet, og det desidert største med distribusjon gjennom bank.

Innhold

Hovedtall og nøkkeltall	4	SR-Bank-aksjen	17	Årsberetning	38
Adm. direktørs artikkel	6	Bærekraft	20	Årsregnskap	49
SpareBank 1 SR-Bank ASA	8	Konsernledelsen	28	GRI Indeks	128
Medarbeiderne	12	Styret	30	Nøkkeltall siste 5 år	132
Forretningsområder	15	Eierstyring og selskapsledelse	32		

Varmeste og tørreste sommeren på årtier – stor sol. Men det skaper også **UTFORDRINGER FOR FLERE AV BANKENS LANDBRUKSKUNDER.**

JULI

AUGUST

Konjunkturbarometeret for august viser at **OPTIMISMEN I NÆRINGSLIVET FORTSETTER.** Det er i olje- og gassnæringen, og innen bygg og anlegg at optimismen er størst. – Forventningene vi finner hos bedriftene i vårt konjunkturbarometer har ikke vært høyere siden 2014. Vi må helt tilbake til 2012 for å finne tilsvarende vekst.

SpareBank 1 SR-Bank deler for første gang ut **GRÜNDERHUB-PRISEN PÅ 250.000 NOK** til årets beste gründersekskap under konferansen Nordic Edge Expo. Prisen gikk til gründeren Kim Iversen og selskapet Zendera.

SEPTEMBER

OKTOBER

For første gang vipper **SRBANK-KURSEN OVER 100 KRONER.** Dette gir SpareBank 1 SR-Bank en børsverdi på over 24 milliarder NOK, den høyeste markedsverdien SRBANK har oppnådd.

BÆREKRAFT SETTES HØYT PÅ DEN STRATEGISKE AGENDAEN i konsernet. Blant annet besluttet det å rapportere etter GRI standarden (Global Reporting Initiative) og ESG (Environmental, Social and Governance) prinsipper implementeres i investeringsprosesser.

NOVEMBER

DESEMBER

Målet om at 50 % av alle lån på privatmarkedet (PM) startes på nett er langt overgått. **I DESEMBER STARTER 92 % AV ALLE LÅN I PM PÅ NETT.**

**SR-BANK-
AKSJEN**
Årets slutt,
29. desember
2018:
89,20 NOK

SpareBank 1 SR-Bank oppnådde et resultat før skatt på **2.892 millioner for 2018**, mot 2.610 millioner kroner i 2017.

Driftsresultat (mill kr)

Hovedtall

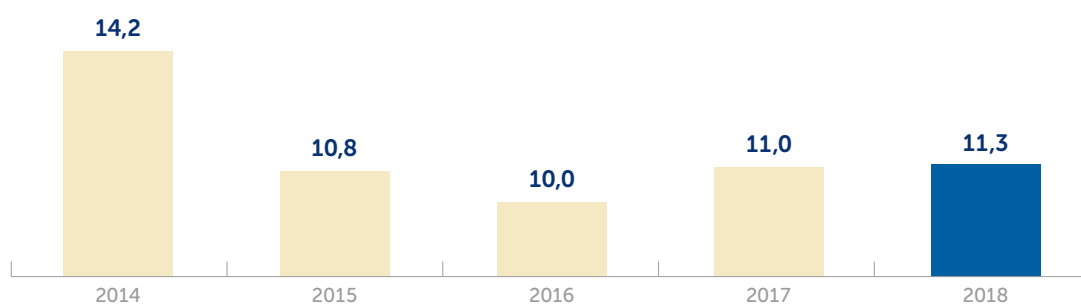
(tall i mill kroner)	2018	2017
Netto renteinntekter	3 439	3 162
Netto provisjons- og andre inntekter	1 437	1 524
Netto inntekter fra finansielle investeringer	569	634
Sum driftskostnader	2 229	2 167
Driftsresultat før nedskrivninger	3 216	3 153
Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	324	543
Driftsresultat før skatt	2 892	2 610

Nøkkeltall

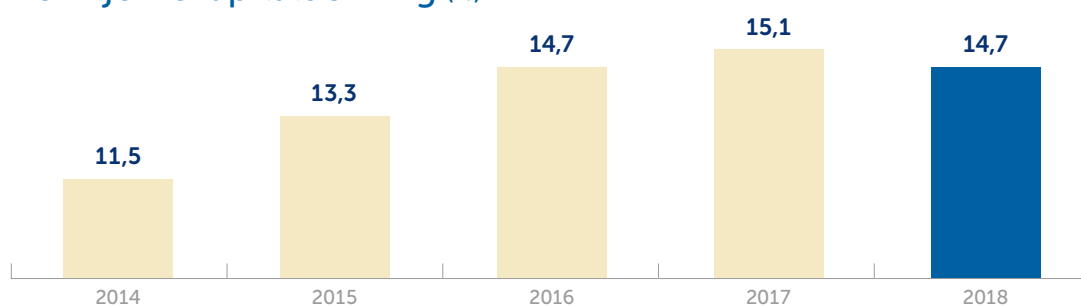
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning %	11,3	11,0
Kostnadsprosent	40,9	40,7
Gjennomsnittlig rentemargin %	1,54	1,52
Balansetall		
Brutto utlån til kunder	192 105	172 554
Brutto utlån til kunder inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	201 399	187 137
Innskudd fra kunder	98 814	95 384
Utlånsvekst inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	7,6 %	2,6 %
Innskuddsvekst	3,6 %	11,0 %
Forvaltningskapital 31.12.	234 061	216 618
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning %	14,7	15,1
Kjernekapitaldekning %	15,9	16,0
Kapitaldekning %	17,6	17,9
Uvektet kjernekapital (Leverage Ratio) %	7,7	7,4
Kjernekapital	20 743	19 278
Likviditet		
Likviditetsdekning (LCR) %	167	168
Innskuddsdekning	51,4 %	55,3 %
Innskuddsdekning inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	49,1 %	51,0 %
Kontor og bemanning		
Antall årsverk inkludert vikarer	1 251	1 218
Antall kontorer	36	36
SpareBank 1 SR-Bank aksjen		
Børskurs ved årsslutt	89,20	87,00
Resultat pr aksje	8,98	8,16
Utbytte pr aksje	4,50	4,25
Effektiv avkastning på aksjen %	7,4	46,9

Det vises for øvrig til en fullstendig nøkkeltallsversikt og definisjoner på sidene 19 og 132.

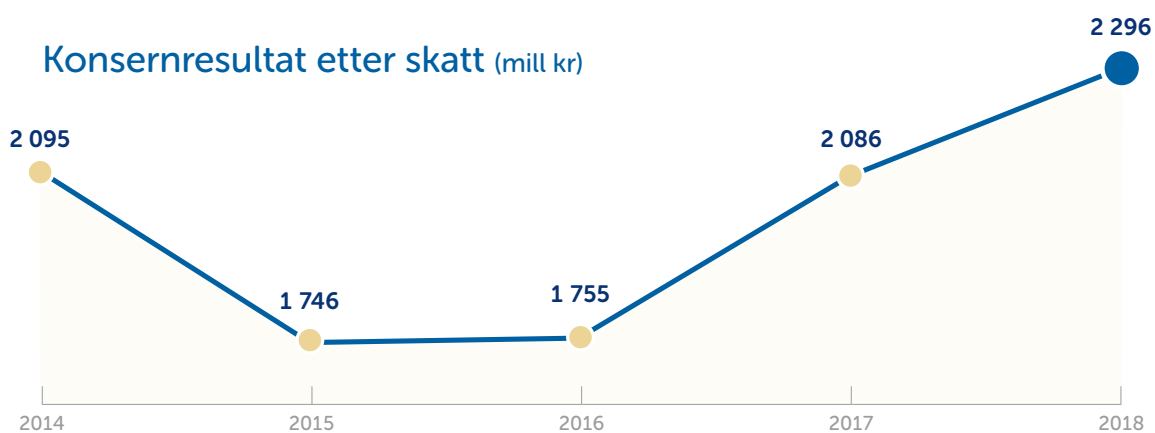
Egenkapitalavkastning (%)

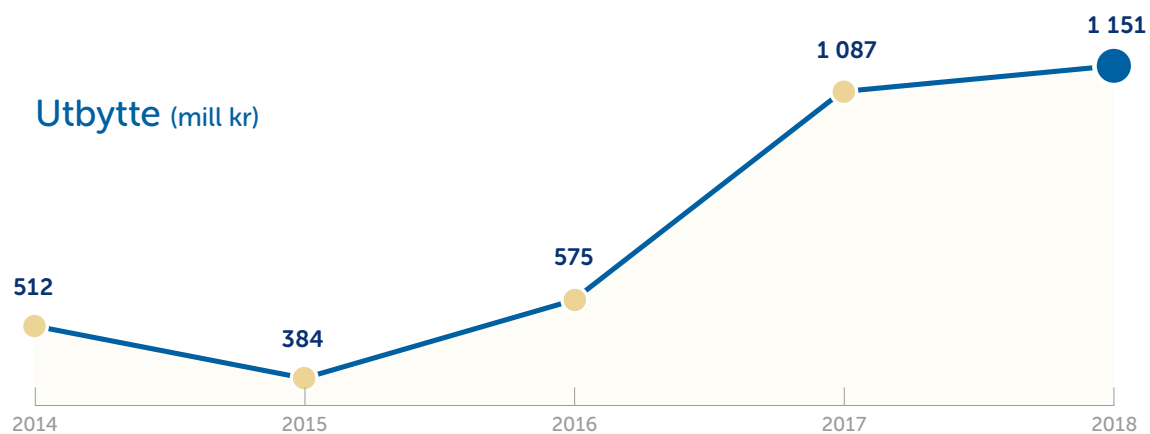
Ren kjernekapitaldekning (%)

Konsernresultat etter skatt (mill kr)

Utbytte (mill kr)

Vi har tenkt langsiktig og drevet bærekraftig i snart 180 år

Året 2018 kan på mange måter beskrives med positivt fortegn. Vi i SpareBank 1 SR-Bank startet året med besøk av daværende olje- og energiminister Terje Søviknes, i forbindelse med fremleggelse av vårt konjunkturbarometer. For hvert kvartal dette året har konjunkturbarometerets hovedindeks fortsatt å stige. Det er optimisme i hele sør Norge og det er et næringsliv i sterk vekst på Sør- og Vestlandet. Likevel er det fortsatt enkelte bransjer som har det vanskelig.

Bedre tider for de fleste bedriftene og folk flest, preger tallene som inngår i årsresultatet for 2018. Det gjelder både driftsresultatet på kroner 2 892 millioner før skatt, utlånsveksten i bedriftsmarkedet på 15,7 % og reduksjonen i samlede nedskrivninger med om lag 219 millioner kroner i 2018 sammenlignet med forgående år.

Vi har også for alvor kommet i gang med Oslo-satsingen vår i 2018. Kanskje har det med påvirkning fra internasjonale impulser her på Sør- og Vestlandet å gjøre, at vi våger å tenke stort. Vi kaller oss en utfordrer som går i beina på de større kollegene våre i bransjen. Det gir resultater. I 2018 nådde vi en milepæl. Vi passerte 200 milliarder kroner i utlån. Det tok oss 165 år fra 1839 å nå de første 50 milliarder kronene i samlet utlån. Deretter tok det kun fem år å låne ut ytterligere 50 milliarder kroner. Ved inngangen til 2019, året konsernet markerer 180 år med bankdrift, har vi igjen doblet utlåns-volumet fra 100 til 200 milliarder. Samtidig har antallet ansatte i banken vært relativt uendret i perioden fra 1990. Dette viser akselerasjonen i konsernets endringstakt, og hvordan den teknologiske utviklingen har effektivisert driften.

Vi må tenke stort, og vi må tenke bredt for å kunne stå støtt i krevende tider sammen med kundene våre. Derfor har vi ambisjoner om å bli en bank for hele Sør-Norge. Samtidig må vi utvide det vi ser på som våre forretningsområder i dag. Oppstartsfabrikken vår FinStart Nordic er et bevis på det. Gjennom FinStart Nordic, som har en investeringsramme på 250 millioner kroner, har vi i 2018 gjort flere investeringer i nye selskaper for å bidra til å utvikle disse. Slik kan vi fremover får et større og bedre markedstilbud tilpasset kundenes behov.

FNs klimarapport viste i 2018, nok en gang, at gjennomsnittstemperaturen stiger fort og at klimaskapte endringer ikke er noe vi kan skyve foran oss. Klimaendringene og høyere

temperatur er her, rett rundt neste sving. Derfor må vi ikke sovne. I året som gikk kartla vi hva våre interessenter mener konsernet bør vektlegge innen bærekraft. Dette er viktig for å kunne prioritere vårt arbeid videre. Klimarisiko er et område som vi særlig vil legge vekt på. Gjennom å finansiere og investere har vi ansvar for å lede bedrifter og privatpersoner i en bærekraftig retning. Derfor har vi i 2018 tatt et strategisk veivalg og ansatt dedikerte ressurser som skal sikre at bærekraft integreres i både investerings- og finansieringsprosesser. Vi anerkjenner FN's 17 bærekraftsmål og stiller oss bak FN's 10 Global Compact prinsipper for bærekraft. Klima, miljø og likestilling har vært sentrale områder som vi har arbeidet målrettet med i 2018.

De viktigste og største endringene vi har vært gjennom og tiltakene vi har satt i gang i 2018 omfatter geografisk ekspansjon, økt utvidelse av eksisterende forretningsmodell, kompetanseheving på tvers i konsernet og større innsats inn mot bærekraftsområdet. Konsekvensen av dette har vært økte investeringer og pådrag av flere kostnader. Likevel økte de samlede kostnadene med kun 62 millioner kroner sammenlignet med 2017. Effektiviteten i konsernet er fortsatt god, med en kostnadsprosent på 40,9 %.

Med en avkastning på egenkapitalen på 11,3 % viser vi at vår forretningsmodell er robust og lønnsom. Vi har stått stødig og drevet lønnsomt gjennom noen krevende år. Dette kan vi takke 1200 motiverte og kompetente medarbeidere for.

Det har alltid svingt og det vil alltid svinge på Sør- og Vestlandet. Jeg har tro på at driftige folk kan skape nye jobber og nye inntekter blant annet som en del av det av det grønne skiftet. Driftige folk har alltid sett etter mulighetene. Driftige folk har alltid evnet å tenke stort og begitt seg ut i det ukjente. Det er disse verdiene som driver oss.

Arne Austreid

Arne Austreid
Administrerende direktør

SpareBank 1 SR-Bank

– Strategiske og finansielle mål

SpareBank 1 SR-Bank ASA har til hensikt å gi kraft til vekst og utvikling. Med utgangspunkt i konsernets røtter, historie og solide posisjon på Vestlandet skal SpareBank 1 SR-Bank bli et ledende finanskonsern i Norge.

SpareBank 1 SR-Bank er et offensivt finanskonsern med nasjonal distribusjon. Som Norges nest største norske bank gir konsernet økonomisk kraft til vekst, verdiskaping og lønnsomhet for kundene, samfunnet og våre eiere. Konsernet har fysisk tilstedeværelse i Rogaland, Hordaland, Agder-fylkene og Oslo. Hovedkontoret ligger i Stavanger. Både i person- og bedriftsmarkedet skal konsernet forsvare og øke sin markedsandel i disse fylkene. I 2018 har konsernet gått fra å være en regional bank til en bank for hele Sør-Norge, også utenfor de ovennevnte fylkene, med vekt på Oslo-området som et satsingsområde. I begynnelsen av 2018 etablerte konsernet et eget kontor i Oslo som betjener større bedrifts- og personkunder. Det har gitt en utlånsvekst på 319 millioner kroner i nye markedsområder i året som gikk. 80 % av bankens totale utlånsvekst skjer nå utenfor Rogaland fylke.

Forretningsområder

SpareBank 1 SR-Bank er et komplett finanshus som tilbyr både tradisjonelle banktjenester som lån, forsikring og spareprodukter, verdipapirhandel, regnskapstjenester og eiendomsmegler tjenester for både person- og bedriftskunder.

Personmarked, bedriftsmarked og offentlig sektor er hovedsatsningsområder for konsernet. SpareBank 1 SR-Bank har over 300 000 kunder og passerte over 200 milliarder kroner i brutto utlån i 2018.

Konsernets datterselskap FinStart Nordic har nå investert i seks selskaper og utvikler disse. FinStart Nordic er opprettet i den hensikt å kunne utvide konsernets markedstilbud til å bli enda bedre og mer tilpasset kundenes behov, samt være i forkant med nye og innovative tjenester.

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom har en sterk markedsposisjon, og leverer tjenester til privat- og bedriftskunder. SpareBank 1 Regnskapshuset SR leverer regnskapstjenester og rådgivning til bedriftskunder, og bidrar til et mer komplett kundetilbud. Datterselskapet SR-Forvaltning er leverandør

av SR-Bank Fondene, og har som mål å bli det største fondsforvaltningsselskapet utenfor Oslo.

Et digitalisert kundetilbud

SpareBank 1 SR-Bank skal være en framtidsrettet relasjonsbank med kompetente medarbeidere, gode digitale løsninger og intelligent beslutningsstøtte. Konsernet har 36 kontorer i sitt markedsområde. Gjennom selvbetjente kanaler og at kundene kan ta kontakt på kontor, telefon, chat og Facebook er konsernet alltid tilgjengelig for kunden. Mobilbank er den hyppigst besøkte kanalen, i løpet av én måned logger kundene i snitt inn i mobilbanken 30,4 ganger.

Et høyt fokus på digitalisering og effektivisering legger grunnlaget for bedre og mer tilgjengelige løsninger for kundene. I 2018 har konsernet både innenfor bedriftsmarkedet og personmarkedet fortsatt arbeidet med å digitalisere kredittprosesser og etablering av nye kundeforhold. Ved inngangen til 2019 startes 92 % av alle lånesøknader innen personmarked på nett, og over 2000 nye bedriftskunder har blitt kunder gjennom bankens nettsider det siste året. Konsernets chatbot Banki som er tilgjengelig både for privat- og bedriftskunder har hatt totalt 247 000 samtaler med kunder i 2018.

Historie

SpareBank 1 SR-Bank sitt konkurransefortrinn ligger i å være en bank i grensesnittet mellom en stor forretningsbank og å ha historiske røtter i mange lokale sparebanker i regionen.

I 1976 ble Sparebanken Rogaland (SR-Bank) etablert som en sammenslutning av 22 lokale sparebanker. Kombinasjonen av kunnskapen og kjennskapen de ansatte har om markedsområdet, og muligheten SpareBank 1 SR-Bank har som aksjesparebank til å hente kapital til regionen er unik. I kraft av å være en regional bank har konsernet korte beslutningsveier og kjenner markedsområdene godt.

Konsernet nyter også godt av stordriftsfordeler for eksempel innen it-utvikling som en del av SpareBank 1 bankene, et bank- og produktsamarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede norske banker.

Den største eieren i SpareBank 1 SR-Bank er Sparebankstiftelsen SR-Bank. Konsernet ble omdannet fra egenkapitalbevisbank til allmennaksjeselskap ("aksjesparebank") med virkning fra 1.1.2012.

SR-Bank
passerte
200 milliarder
kroner i utlån
i 2018.

Samtidig ble Sparebankstiftelsen SR-Bank etablert. Stiftelsen har som formål å forvalte aksjene den ble tilført ved opprettelsen, og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank. Stiftelsen kan disponere overskuddet i tråd med sparebanktradisjonen og dele ut gaver til allmennyttige formål i konsernets markedsområder.

SpareBank 1 SR-Bank har som mål å skape økonomiske resultater som gir en god og stabil avkastning på egenkapitalen, og en konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på SRBANK-aksjen for eierne.

Overordnede mål

Lønnsomhet

Konsernets hensikt er å gi kraft til vekst og utvikling. Banken har mulighet til å bidra med større finansielle krefter enn det som var mulig under perioden med oppbygging av ren kjernekapital. SpareBank 1 SR-Bank vil ha fokus på kundevekst i 2019, men veksten skal ikke gå på bekostning av lønnsomheten. SpareBank 1 SR-Banks mål er å ha en EK-avkastning og en kostnadsprosent blant den beste tredjedelen blant sammenlignbare finanskonsern. Målet skal oppnås ved å øke inntekter fra lønnsom utlånsvekst og tydelig vekst i andre inntekter.

Det settes tydelig krav til utlånsvirksomhet innenfor bedrifts-markedet. Virksomheter som finansieres skal ha et langsiktig

perspektiv og konsernet skal ha god kjennskap til eiere og ledelse i bedriften. Finansiering knyttet til shipping og offshore håndteres av et sentralt kompetansemiljø.

SpareBank 1 SR-Bank skaper verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer, prosesser og kompetanse i tråd med ledende internasjonal praksis.

Kundene

SpareBank 1 SR-Bank har en visjon om å være kundenes førstevalg. Hele vår tilnærming og adferd skal for kunden oppleves som nyttig, der hver kunde føler seg sett, hørt og satt pris på.

Et annet virkemiddel i kampen om kunderelasjonen er konsernets samlede kundetilbud. Strategisk eierskap i datterselskapene gir i tillegg til ren finansiell verdi, mulighet for å berike forretningsmodellen og styrke konsernets samlede konkurransekraft.

Å styrke kunderelasjonen fordrer også et sterkt fokus på å øke verdiskapende aktiviteter i kundegrensesnittet ved hjelp av ny teknologi og løsninger. For å kunne investere i nye tjenester, teknologi, og produkter som sikrer stabil drift, vekst og gode kundeopplevelser må konsernet samtidig fokusere på å effektivisere eksisterende drift.

Kultur og kompetanse

Det er avgjørende for å lykkes med å bygge sterkere kunderelasjoner at hele organisasjonen gjennomsyres av en kunden-først-mentalitet i alle ledd.

SpareBank 1 SR-Bank er kontinuerlig i endring for å effektivisere og tilpasse organisasjonsstrukturen etter kundenes adferd. For å realisere målene må konsernets medarbeidere evne å omstille kompetanse i takt med stadige endringer og fornying. Dette krever at alle medarbeidere i konsernet oppdaterer sin kunnskap og raskt tar i bruk nye løsninger. Organisasjonen skal være effektiv og veldrevet og kjennetegnes av å være fremtidsrettet og dynamisk.

Endring i kundedadferd og konsernets kundetilbud har betydning for de ansattes arbeidsoppgaver og kompetansen bedriften vil rekruttere framover. I løpet av de neste fem årene vil konsernet rekruttere flere matematikere, ingeniører og teknologer, enn økonomer.

Innovasjon og utvikling

Konsernet vil fortsette den digitale transformasjonen og satsingen med stor tyngde. Digitalisering er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å oppnå effekter både på kostnads- og inntektssiden. Med utgangspunkt i teknologi og data vil konsernet utvikle nye forretningsmodeller og -områder både for å bevare kunderelasjoner og inntektsstrømmer, men også for å skape nye.

Ytre faktorer som påvirker virksomheten

- Digitalisering og personifisert tilbud til den enkelte kunde
- Kundenes forventning om sømløse tjenester
- Utradisjonelle forretningsmodeller og delingsøkonomi
- Aktører i andre bransjer setter standard og forventninger til brukeropplevelser på nett
- Åpne mobilbetalingstjenester
- Nisjeaktører i det tradisjonelle bankmarkedet
- Oljeprisutvikling og utvikling i regionens næringsliv
- PSD2 – EUs reviderte betalingsdirektiv
- Kapitalkrav og reguleringer fra Finanstilsynet

Digitalisering er ikke et mål i seg selv, men et virkemiddel for å oppnå effekter både på kostnads- og inntektssiden.

Fundamentet

HENSIKT

Vi skal gi kraft
til vekst og utvikling

VISJON

Kundens førstevalg

VERDIER

Ansvar og respekt
Engasjert og handlekraftig

Finanskonsernet SpareBank 1 SR-Bank

Heleide datterselskaper

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS

Omsetning av boliger og næringseiendom

SR-Boligkreditt AS

Kredittforetak – utsteder av OMF (boliglån)

SR-Forvaltning AS

Fondsforvaltning og aktiv forvaltning

FinStart Nordic AS

Oppstartsfabrikk for nye idéer

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS

Regnskap og rådgivning

Deleide selskaper

SpareBank 1 Gruppen AS

Holdingselskap for produkt-selskaper i SpareBank 1-alliansen

BN Bank ASA ¹⁾

Forretningsbank lokalisert i Oslo og Trondheim

SpareBank 1 Boligkreditt AS

Kredittforetak – utsteder av OMF (boliglån)

SpareBank 1 Næringskreditt AS

Kredittforetak – utsteder av OMF (næringseiendomslån)

SpareBank 1 Kredittkort AS

Kredittkortselskap lokalisert i Trondheim

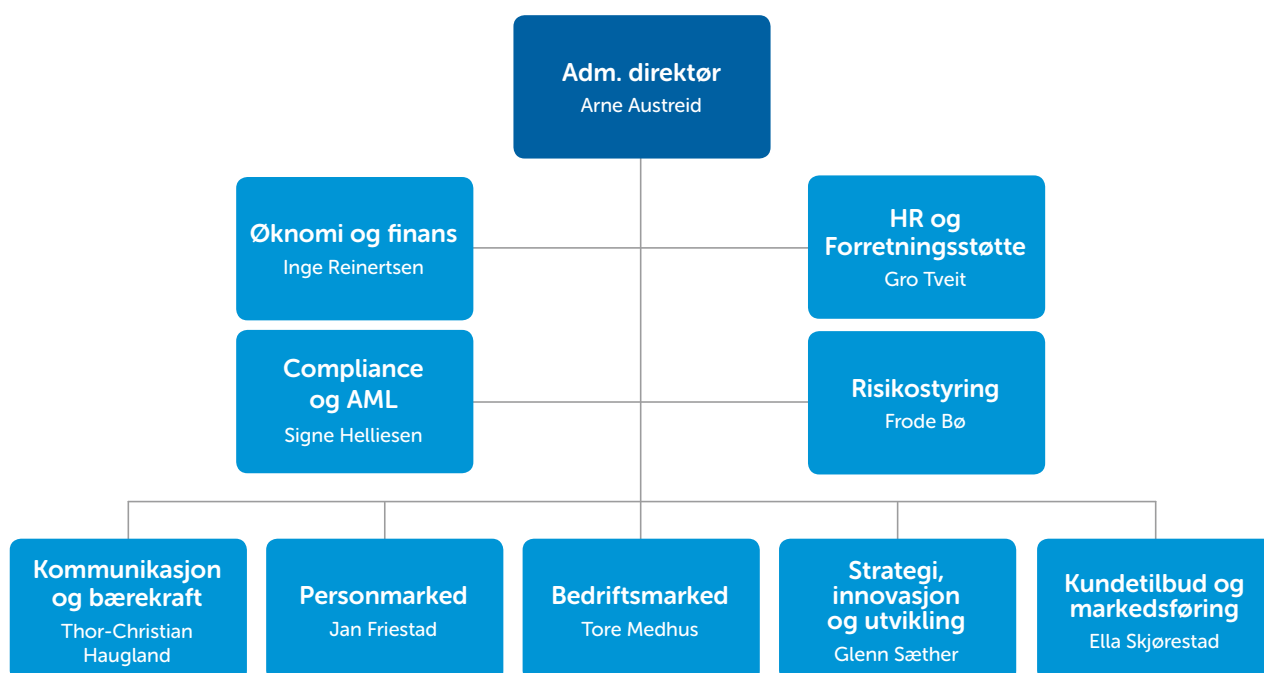
SpareBank 1 Betaling AS*

Selskapet bak betalings-løsning på mobil.
*Eier 22 % i VBB AS

¹⁾ Det er inngått avtale om endret eiermodell der SpareBank 1 SR-Bank skal eie 35,02 prosent i BN Bank ASA.

Organisering

Medarbeiderne

– Den viktigste kapitalen i kampen om kunden

Medarbeidere og ledere som presterer på sitt beste er avgjørende for å skape merverdi for kundene direkte og for eierne indirekte. Med stadig raskere teknologisk utvikling og endring i kundedadferd, kreves det kontinuerlig ny kompetanse og utvikling av eksisterende medarbeidere for å oppnå konsernets målsettinger.

SpareBank 1 SR-Bank sin visjon er kundens førstevalg. Det setter krav til at medarbeiderne evner å ta kundens perspektiv. Det krever at medarbeiderne er genuint opptatt av kunden, markedet, bransjene våre kunder opererer i og hvilke forbrukertrender som påvirker kundens relasjon til konsernet. Det siste året har ledelsen gjort flere endringer i fellesskap med de ansatte for å tilpasse forretningsdriften dagens og framtidens kundedadferd.

Rekruttering av kompetanse

Ved utgangen av 2018 hadde konsernet 1 251 årsverk, hvorav 1 178 fast ansatte. Det har i 2018 vært en økning på 33 årsverk i konsernet.

Konsernet opplever at det er et godt marked for rekruttering, og at SpareBank 1 SR-Bank er en attraktiv arbeidsplass.

Endring og kompetanse

Medarbeidere må dyrkes og utvikles hvis de skal være på sitt beste. Da trengs det god næring i form av opplæring og kompetanseheving i regi av konsernet. Det jobbes systematisk med å heve vår kompetanse inklusiv å gjennomføre ulike bransjespesifikke sertifiseringer.

Gjennom den årlige mål- og utviklingssamtalen legges tydelige forventninger til leveranse og resultat. 67% av alle faste ansatte i SR-Bank, SR-Forvaltning og EiendomsMegler 1 SR-Eiendom gjennomførte medarbeider-samtale i 2018. Fordelingen på kvinnelige og mannlige medarbeidere var henholdsvis 71% og 62%.

Konsernet gir gode karriereutviklingsmuligheter langs både kunde-, fag- og ledervei. Det satses på kontinuerlig kompetanseutvikling i hele konsernet hvor vi kombinerer

strukturert opplæring og kurs med trening og individuell utvikling i jobbhverdagen

Arbeidsmiljø

Hele 90 % av de ansatte i SR-Bank konsernet har svart på årets organisasjonsundersøkelse, og resultatene viser en høy grad av trivsel. Vi har engasjerte medarbeidere med et godt fellesskap, og vi scorer også høyt på gjennomføringsevne og ansvar. Tilliten til lederne i konsernet er fremdeles høy. Hensikten med organisasjonsundersøkelsen er at vi skal ta pulsen på organisasjonen og få innsikt i hva som er bra og hva vi må styrke eller forbedre. Den fungerer altså som et felles rammeverk for å diskutere hvordan vi skal ha det på jobb, og alle avdelingene går gjennom resultatene for nettopp å få en diskusjon om hvordan vårt arbeidsmiljø er.

HMS

Det jobbes systematisk med Helse-, Miljø- og Sikkerhetsarbeid i konsernet, primært i samarbeidet mellom Hovedverneombudet, HMS-ansvarlig og linjeledelsen. Det er foretatt en samsvarsvurdering og iverksatt nødvendige tiltak for å sikre etterlevelse av de regulatoriske HMS-krav. I det forebyggende arbeidet i å øke friskhetsgraden er det startet opp en rekke tiltak spesielt rettet mot reduksjon av langtidsfraværet. I tillegg arbeides det for å stimulere til gradert sykemelding og fokus på restarbeidsevne i sykemeldingsperioder. Gjennomsnittlig friskhetsgrad i 2018 var på 95,6 prosent.

Konsernets livsfasepolitikk legger til rette for at medarbeidere kan levere som ønsket og planlagt i ulike faser av livet. Den stimulerer også konsernets seniorer, som er motivert for å følge utviklingen til konsernet, til å stå lengre i arbeidslivet. Gjennomsnittlig avgangsalder i 2018 var 64,4 år, en oppgang på 1,3 år fra 2017.

Likestilling

Konsernet vil ha en kultur og et arbeidsmiljø der vi aktivt stimulerer til likestilt karriere for begge kjønn inn mot ledende- og tunge fagstillinger.

I 2018 ble det opprettet et likestillingsutvalg som hovedsakelig har jobbet med analyse og rapportering knyttet til likelønn. I 2019 har utvalget endret navn til likestillings- og mangfoldsutvalget (LMU) og økt antall medlemmer slik at utvalget får en bredere representasjon fra organisasjonen.

LMU skal være et rådgivende organ innen saker som berører likestilling og mangfold i SpareBank 1 SR-Bank. I løpet av 2019 vil utvalget definere mål, tiltak og handlingsplaner for likelønn og lik deltakelse av kjønn i ledende og tunge fagstillinger. Utover dette vil utvalget jobbe med å definere mangfold og komme med anbefalinger også på dette området.

Vi gjør ulike tiltak for å bedre likelønn mellom medarbeidere. Et av tiltakene som er gjort er at alle medarbeidere som går ut i fødselspermisjon har krav på lønnsvurdering i forkant eller under permisjon. I tillegg gir vi ett ekstra lønnstrinn til medarbeidere som har vært i foreldrepermisjon lengre enn 5 måneder når de kommer tilbake i jobb. Det er satt av midler til likelønns tiltak. Vi har hevet nivået på minstelønn på ulike stillingsnivå og denne endringen vil i størst grad berøre kvinnelige medarbeidere. Begge disse tiltakene blir effektivert i 2019.

Vi har økt andel kvinner i konsernledelsen. I 2018 ble konsernledelsen utvidet med to kvinner av totalt ni

medlemmer og fra januar 2019 kom det inn ytterligere en kvinne i konsernledelsen.

Vi har fortsatt en vei å gå i forhold til økt kvinnelig deltakelse i konsernledelsen, ledernivået under og i tunge fagstillinger.

**Medarbeiderne må
dyrkes og utvikles hvis de
skal være på sitt beste.**

	2017		2018	
	Morbank	Konsern	Morbank	Konsern
Likestilling og mangfold				
Antall årsverk totalt	914	1.218	929	1.251
Kvinneandel	55 %	54 %	54 %	53 %
Mannsandel	45 %	46 %	46 %	47 %
Ansatte under 30 år	7 %	9 %	8 %	10 %
Ansatte 30-50 år	53 %	55 %	52 %	54 %
Ansatte over 50 år	40 %	37 %	40 %	36 %
Deltidsansatte kvinner	5,8 %	6,2 %	7,6 %	8,0 %
Deltidsansatte menn	0,4 %	0,3 %	1,5 %	1,5 %
Andel kvinner fordelt på stillingsnivå				
Ledernivå 1	0 %	0 %	0 %	0 %
Ledernivå 2 og 3	26 %	26 %	29 %	28 %
Ledernivå 4	43 %	41 %	49 %	46 %
Ledere under 30 år	0 %	0 %	1 %	1 %
Ledere 30-50 år	59 %	63 %	58 %	64 %
Ledere over 50 år	41 %	37 %	41 %	36 %
Andel kvinner i styret	50 %	50 %	50 %	50 %
Styremedlem under 30 år	0 %	0 %	0 %	0 %
Styremedlem 30-50 år	25 %	25 %	25 %	25 %
Styremedlem over 50 år	75 %	75 %	75 %	75 %
Gjennomsnittslønn				
Kvinner	577.494	556.590	605.106	582.241
Menn	756.225	713.317	777.426	738.723
Kvinnerns lønn i forhold til menn etter stillingsnivå				
Ledernivå 1	-	-	-	-
Ledernivå 2 og 3	75 %	77 %	77 %	76 %
Ledernivå 4	92 %	90 %	90 %	89 %
Uttak av foreldrepermisjon, gjennomsnittlig antall uker				
Kvinner	39,6	39,8	36,0	37,0
Menn	10,3	9,0	9,0	9,0
Sykefravær				
Totalt	3,80 %	3,56 %	4,65 %	4,37 %
Kvinner	5,24 %	5,01 %	6,50 %	6,49 %
Menn	2,29 %	2,02 %	2,78 %	2,32 %
Fravær pga syke barn (dagsverk)				
Kvinner	329,4	370,4	361,5	400,3
Menn	157,2	177,8	142,1	162,5

Samarbeid arbeidstakerorganisasjonene – vernetjenesten

Konsernet har et konstruktivt samarbeid med både arbeidstakerorganisasjonene og vernetjenesten. De bidrar fra hvert sitt ståsted på en hensiktsmessig måte for at konsernet skal nå sine mål.

Godtgjørelser til ansatte

Konsernets strategi er å ha en konkurransedyktig belønningsmodell slik at vi tiltrekker oss fremtidens kompetanse og beholder våre dyktige ansatte. Konsernets belønningsmodell

består av tre elementer, fastlønn, variabel lønn og andre ansattgoder. Den variable godtgjørelsesordning skal stimulere til ekstraordinære prestasjoner og resultater, og er utformet i tråd med konsernets strategier, forretningsmessige mål og verdier. Tildeling av variabel lønn skjer i forhold til en vurdering av både finansielle og ikke-finansielle mål og ivaretar etterlevelse av de lover og regler som gjelder. Enhver variabel godtgjørelsesordning kan ut fra en skjønnsmessig vurdering avkortes eller bortfalle helt dersom konsernets økonomiske situasjon eller andre forhold tilsier at det ikke er ansvarlig å utbetale variabel godtgjørelse.

Forretningsområder

Personmarkedet

SpareBank 1 SR-Bank er ledende på personmarkedet på Sør- og Vestlandet med 339 000 personkunder over 13 år.

Det utgjør en markedsandel på omlag 20 prosent i markedsområdet ved utgangen av 2018. I tillegg til personkunder betjener divisjonen 9 400 næringsdrivende- og landbrukskunder samt 3500 lag og foreninger. Et samlet tilbud av gode digitale tjenester, et moderne kundesenter og et godt utbygd kontornettverk gir kundene rask og enkel tilgang til finansielle tjenester og kompetanse i alle kanaler.

Bedriftsmarkedet

Bedriftsmarkedet har 16 700 bedriftskunder fordelt på fem regionale forretningsenheter, samt to spesialavdelinger innen energi og maritim og offentlig sektor.

SpareBank 1 SR-Bank er en totalleverandør av finansielle produkter og tjenester til bedrifter, og en satsing som komplementerer kundetilbudet er en spesialistavdeling innen internasjonal cash management (ICM). Det arbeides kontinuerlig med å få på plass flere digitale salgs- og selvbetjeningsløsninger for bedriftskunder.

Kapitalmarkedet

SpareBank 1 SR-Bank Markets er regionens ledende verdipapirforetak.

Virksomheten omfatter kunde- og egenhandel med renter og valuta, rådgivning og tilrettelegging av fremmed- og egenkapitalfinansiering samt verdipapiradministrative tjenester. Kundeaktiviteter i samarbeid med konsernet sine øvrige forretningsområder skal være hovedvirksomheten og bidra til å kombinere spesialistkompetanse med lokal kunnskap og forståelse.

Strategi, innovasjon og utvikling

Under forretningsområdet strategi, innovasjon og utvikling er konsernets strategi og IT-utviklingsarbeid samlet.

Dette for å gi større kraft og økt oppmerksomhet mot alt utviklingsarbeid i konsernet framover. Forretningsområdet har også resultatansvar for SpareBank 1 SR-Banks nye innovasjonssatsing FinStart Nordic. Selskapet er etablert som et heleid datterselskap og skal drives som en kombinasjon av venture- og oppstartsselskap.

Kundetilbud og markedsføring

Forretningsområdet har ansvar for utvikling av konsernets merkevare og kundereiser inkludert økosystemet rundt kunden og konsernets verdikjede. Området har ansvar for utvikling av konsernets produkter, tjenester, kanaler, markedsføring og CRM aktiviteter.

DATTERSELSKAP

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er den ledende eiendomsmegleren i konsernets markedsområde, og det største selskapet i den nasjonale EiendomsMegler 1-kjeden. Forretningsvirksomheten består av næringsmegling, formidling av fritidsboliger, nybygg og brukte boliger.

SR-Forvaltning AS

SR-Forvaltning AS har konsesjon for forvaltning av verdipapirfond og til å drive aktiv forvaltning. SR-Forvaltning utvidet høsten 2018 virksomheten ved å etablere flere nye verdipapirfond. Selskapet forvalter ved inngangen til 2019 åtte verdipapirfond, herav tre aksjefond, to obligasjonsfond og tre kombinasjonsfond. SR-Forvaltning forvalter i tillegg diskresjonære porteføljer for SpareBank 1 SR-Bank ASA sin pensjonskasse, samt for eksterne kunder under diskresjonære mandat. Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter, samt formuende privatpersoner. Selskapet har siden oppstarten i 1999 gitt god langsiktig risikojustert avkastning for sine kunder, både absolutt og relativt.

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS

Selskapet ble etablert i 1. kvartal 2015 og har siden oppstarten vokst fra 0 til nærmere over 100 mill kroner i omsetning. Selskapet har ved inngangen til 2019 syv kontorer, fire i Rogaland og tre i Bergen som totalt betjener om lag 1800 kunder. Selskapet har siden oppstarten fått en solid markedsposisjon i Rogaland og Hordaland innen regnskapstjenester, og opplever en god tilførsel av nye kunder med behov for moderne og effektiv regnskapsførsel. Forretningsområdet innen rådgivning og lønn/HR er også i vekst, på dette området opplever selskapet at det er god etterspørsel i markedet.

SR-Boligkreditt AS

SR-Boligkreditt AS er et heleid datterselskap og ble etablert i 2. kvartal 2015. Selskapets formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og å finansiere dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt AS kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Moody's har gitt sin beste rating, Aaa til SR-Boligkreditt AS.

FinStart Nordic AS

Selskapet ble formelt etablert 1. januar 2018 og er en oppstartsfabrikk for nye idéer. FinStart Nordic skal bidra til å utvikle et enda bedre kundetilbud gjennom utvikling av finansielle tjenester, kombinert med en finansiell oppside. I 2018 har FinStart Nordic gått inn på eiersiden i seks selskaper.

DELEIDE SELSKAP

SpareBank 1 Gruppen AS

SpareBank 1 Gruppen AS eies av:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 prosent)
- SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent)
- SpareBank 1 SMN (19,5 prosent)
- SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent)
- Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent)
- Landsorganisasjonen (LO) og tilknyttede fagforbund (9,6 prosent).

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i:

- SpareBank 1 Forsikring AS
- ODIN Forvaltning AS
- Conecto AS
- SpareBank 1 Factoring AS
- SpareBank 1 Portefølje AS
- SpareBank 1 Spleis AS
- Fremtind Forsikring AS (65 prosent)
- LO Favør AS (51 prosent)

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er ansvarlig for samarbeidsprosesser og leveranse av tjenester til SpareBank 1-alliansen og utvikler og leverer blant annet felles IT/mobilløsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, produkter og tjenester, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp. SpareBank 1 SR-Bank sin eierandel i

SpareBank 1 Banksamarbeidet var ved utgangen av 2018 på 18,0 %.

Selskapene i SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA utgjør det som kalles Alliansesamarbeidet.

SpareBank 1-alliansens banker og LO har, for øvrig, direkte eierandeler i følgende selskaper:

- BN Bank ASA
- SpareBank 1 Boligkreditt AS
- SpareBank 1 Kredittkort AS
- SpareBank 1 Næringskreditt AS
- SpareBank 1 Markets AS
- SpareBank 1 Betaling AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og nærings-eiendomsporteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene tilgang til stabil og langsiktig finansiering til konkurranse-dyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2018 et samlet utlånsvolum på 184,1 mrd kroner, hvorav 8,9 mrd kroner var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet var 4,8 prosent og oppdateres årlig i samsvar med andel solgt volum ved hvert årsskifte.

SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved utgangen av 2018 et samlet utlånsvolum på 11,1 mrd kroner, hvorav 0,4 mrd kroner var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet var 14,4 prosent ved utgangen av 2018.

BN Bank ASA

SpareBank 1 SR-Bank og de andre sparebankene i SpareBank 1-alliansen kjøpte Glitnir Bank ASA i 4. kvartal 2008. Navnet ble siden endret til BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank eier 23,5 prosent av aksjene.¹

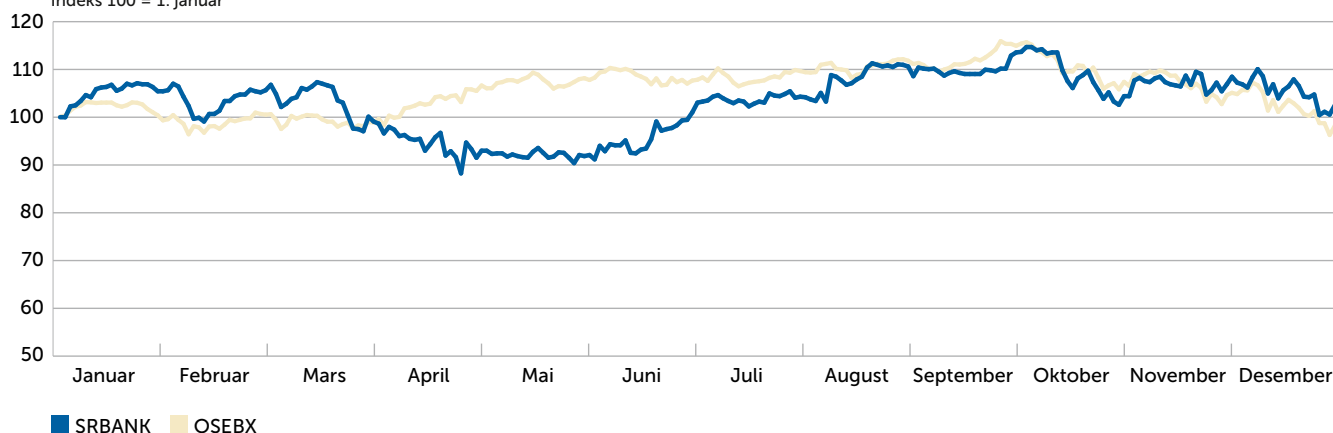
¹⁾ Det er inngått avtale om endret eiermodell der SpareBank 1 SR-Bank skal eie 35,02 prosent i BN Bank ASA.

SR-Bank-aksjen

Relativ aksjekursutvikling 2018

Indeks 100 = 1. januar

Fakta om aksjen

SpareBank 1 SR-Bank ble omdannet fra egenkapitalbevisbank til aksjesparebank den 1. januar 2012. (Tidligere egenkapitalbevisiere mottok én aksje som vederlag for hvert egenkapitalbevis de eide på omdanningstidspunktet.)

Aksjekapitalen er 6 393 777 050 kroner fordelt på 255 751 082 aksjer, hver pålydende 25 kroner.

Tickerkoden på Oslo Børs er «SRBANK». «SRBANK» inngår i Oslo Børs hovedindeks OSEBX, OSEAX All-share indeks og sektorindeks OSE40 Financials/OSE4010 Banks. Likviditetssegment er Match. I tillegg inngår SRBANK i "MSCI Global Small Cap index".

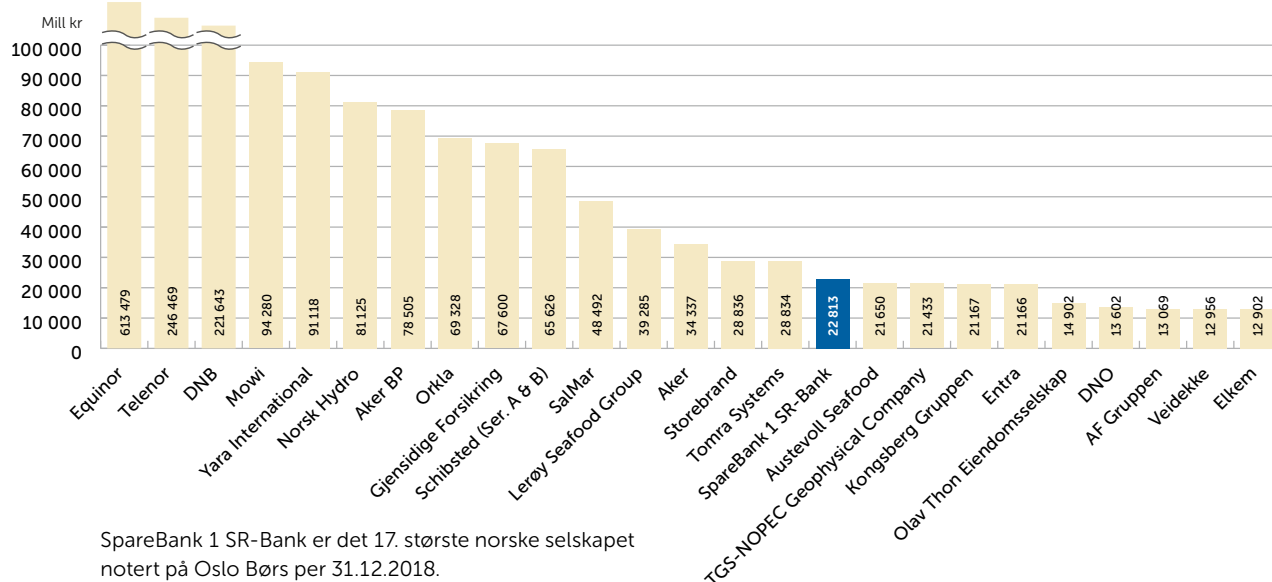
Fakta om Sparebankstiftelsen SR-Bank

Som en følge av omdanningen ble Sparebankstiftelsen SR-Bank etablert. Stiftelsens formål er å forvalte aksjene den ble tilført ved opprettelsen og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Eierskapet skal utøves i samsvar med alminnelige aksepterte eierstyringsprinsipper, og innenfor de rammer og retningslinjer generalforsamlingen har fastsatt. Eierskapet skal minst utgjøre 25 prosent av utstedte aksjer.

Stiftelsen kan disponere av overskuddet og i tråd med sparebanktradisjoner dele ut gaver til allmenntilfelle formål i regionene Aust- og Vest-Agder, Rogaland og Hordaland.

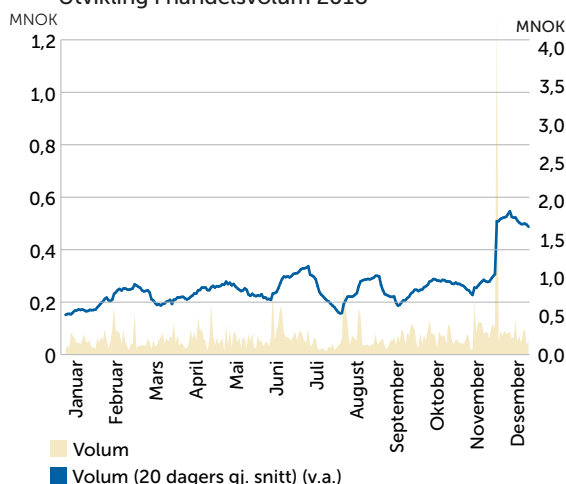
Pr. 31.12.2018 eier stiftelsen 72 419 305 aksjer, tilsvarende 28,3 prosent av utstedte aksjer.

Største norske selskaper etter markedsverdi

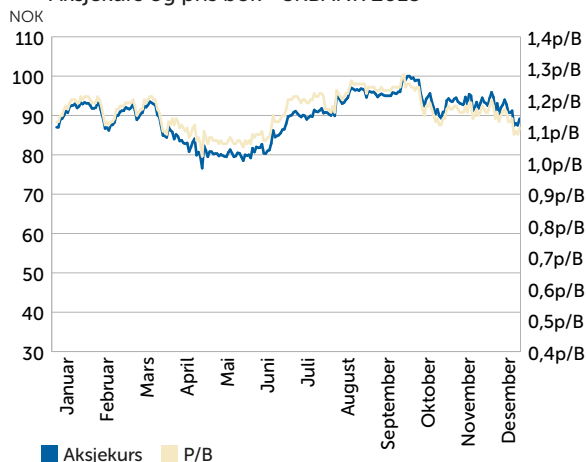

SpareBank 1 SR-Bank er det 17. største norske selskapet notert på Oslo Børs per 31.12.2018.

Utvikling i handelsvolum 2018

Aksjekurs og pris bok - SRBANK 2018

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SR-Bank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og derigjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på aksjene.

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Markedsverdi:

22,8 mrd. kroner

Største eier:

Sparebankstiftelsen SR-Bank

Disponibelt morbankresultat i 2018 ble 2 101 mill kroner, tilsvarende 8,24 kroner pr aksje. I tråd med SpareBank 1 SR-Bank sin utbyttepolitikk er ulike forhold hensyntatt i utbyttevurderingen, herunder særlig vekt på soliditet og kjernekapitaldekning. Kravene, slik de nå er kjent, tilsier at konsernet må ha en ren kjernekapitaldekning på 15 prosent, inkludert management buffer på 1,0 prosent-poeng.

Styret foreslår i 2018 et utbytte på 4,50 kroner pr aksje. Dette tilsvarer en utbytteprosent på ca. 50,1 prosent av konsernresultatet pr aksje.

Investorpolitikk

SpareBank 1 SR-Bank legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit i investormarkedet. Informasjon til markedet formidles i all hovedsak gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, hjemmesider på internett, pressemeldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes også regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, ratingselskaper, långivere og investorer.

Det er i SpareBank 1 SR-Bank sin interesse at det publiseres løpende finansanalyser av høyest mulig kvalitet. Alle analytikere uavhengig av anbefaling og syn på bankens aksjer behandles til enhver tid likt. Ved utgangen av 2018 var det 11 meglerhus med offisiell dekning av SRBANK. Kontaktinformasjon til disse finnes til enhver tid oppdatert på www.sr-bank.no/ir.

Informasjonsadresser

SpareBank 1 SR-Bank distribuerer informasjon til markedet via internett på adressen www.sr-bank.no.

Andre linker til finansinformasjon: www.ose.no (Oslo Børs)

Finanskalender for 2019

Generalforsamling	24.04.2019
Ex utbytte dato:	25.04.2019
1. kvartal:	09.05.2019
2. kvartal:	08.08.2019
3. kvartal:	31.10.2019
4. kvartal:	05.02.2020

Effektiv avkastning 2018:

7,4 prosent

Utbytte 2018:

4,50 per aksje

Eierforhold

SpareBank 1 SR-Bank har som mål at det skal være god likviditet i aksjen og å oppnå en god spredning av eiere som representerer kunder, regionale investorer, samt norske og utenlandske investorer.

Kursen økte i 2018 fra 87,00 kroner til 89,20 kroner. Hensyntatt utbetalt utbytte på 4,25 kroner tilsvarte dette en effektiv avkastning på 7,4 prosent. Hovedindeksen på Oslo Børs steg 1,8 prosent i samme periode.

Det var 10 804 (10 834) eiere av SRBANK ved utgangen av 2018. Andelen eid av selskap og personer i utlandet var 26,6 prosent, og andelen eid av selskap og personer hjemmehørende i Rogaland, Agder-fylkene og Hordaland var 43,5 prosent. De 20 største eierne eide til sammen 58,1 prosent. Bankens egenbeholdning utgjorde 85 206 aksjer. Ansatte i konsernet eide 1,5 prosent av aksjene ved utgangen av året.

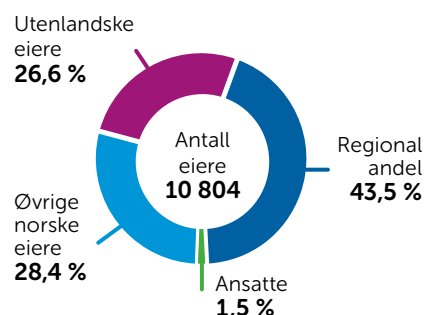
Kredittrating

Moody's Investor Services bekreftet 14.05.2017 sin kreditt-rating av SpareBank 1 SR-Bank til A1 med negative utsikter. Ratingen på kortsiktig finansiering var uendret gjennom 2018 på Prime 1.

Fitch Ratings bekreftet 28.09.2018 sin kredittrating av SpareBank 1 SR-Bank til A- (long-term) og F2 (short-term) med stabile utsikter.

Følgende oversikt viser de 20 største eierne pr 31.12.2018:

20 største eiere pr. 31.12.2018	Antall aksjer (1000)	Andel %
1 Sparebankstiftelsen SR-Bank	72 419	28,3 %
2 Folketrygdfondet	18 931	7,4 %
3 State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	10 346	4,0 %
4 SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 227	2,4 %
5 Vpf Nordea Norge Verdi	4 633	1,8 %
6 Danske Invest Norske Instit. II	3 696	1,4 %
7 State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	3 508	1,4 %
8 Odin Norge	3 406	1,3 %
9 JPMorgan Chase Bank N.A., U.S.A.	2 870	1,1 %
10 Clipper AS	2 565	1,0 %
11 Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	2 485	1,0 %
12 Pareto Aksje Norge	2 428	0,9 %
13 JP Morgan Securities plc, U.K.	2 407	0,9 %
14 Morgan Stanley & Co, U.K.	2 035	0,8 %
15 Danske Invest Norske Aksjer Inst.	1 989	0,8 %
16 State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	1 871	0,7 %
17 Verdipapirfondet Alfred Berg Gambak	1 867	0,7 %
18 Westco AS	1 702	0,7 %
19 KLP Aksjenorge Indeks	1 696	0,7 %
20 KAS Bank NV, Nederland	1 624	0,6 %
Sum 20 største	148 708	58,1 %

Nøkkel tall	2018	2017	2016	2015	2014
Børskurs 31.12, kroner	89,20	87,00	60,75	39,30	52,50
Utbytte pr aksje, kroner	4,50	4,25	2,25	1,50	2,00
Direkte avkastning ¹⁾	5,0 %	4,9 %	3,7 %	3,8 %	3,8 %
Effektiv avkastning ²⁾	7,4 %	46,9 %	58,4 %	-21,3 %	-10,2 %
Bokført egenkapital pr aksje, kroner ³⁾	82,27	77,24	71,54	66,14	60,28
Resultat pr aksje, kroner	8,98	8,16	6,87	6,83	8,20
Utdelingsforhold, netto ⁴⁾	50 %	52 %	33 %	22 %	24 %
Antall utstedte aksjer 31.12	255 751 082	255 751 082	255 751 082	255 751 082	255 751 082
Beholdning av egne aksjer 31.12	85 206	206 757	108 983	25 398	231 043
Antall utestående aksjer 31.12	255 665 876	255 544 325	255 642 099	255 725 684	255 520 039

¹⁾ Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt

²⁾ Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse

³⁾ Egenkapital dividert på antall utestående aksjer

⁴⁾ Utbytte i prosent av konsernresultatet etter skatt

Bærekraft

SLIK STYRES BÆREKRAFT I SPAREBANK 1 SR-BANK

SpareBank 1 SR-Bank er en ansvarlig samfunnsaktør

SR-Bank har som mål å være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står overfor. For å skape bærekraftig utvikling, jobber vi hovedsakelig på tre områder; klima og miljø, økonomi og sosiale forhold. Dermed omfatter bærekrafts-ansvaret vårt produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, markedsføring, anskaffelser, eierstyring og selskapsledelse. I tillegg omfattes internt arbeid med HMS, etikk og miljøeffektivitet av vår definisjon av bærekraft.

Selv om vi som Sør- og Vestlandets største og ledende finanskonsern først og fremst fokuserer på nære omgivelser, er vi opptatt av at alt vi gjør skal være bærekraftig også i en global sammenheng. FNs 17 bærekraftsmål ligger til grunn for konsernets bærekraftsprinsipper og konsernet stiller seg bak FNs 10 Global Compact prinsipper for bærekraft. I 2018 var SR-Bank aktiv i opprettelsen av Global Compact Network Norway for å styrke samfunnets og bedrífers arbeid innen bærekraft.

Gjennom året har styret og ledelsen løftet bærekraft som et strategisk satsingsområde. Bærekraft skal være en integrert del av konsernets virksomhet. Bærekraftstrategien skal tydeliggjøre og være retningsgivende for konsernets arbeid med bærekraft, i tillegg til å støtte medarbeidere og ledere i beslutninger og daglig arbeid. Strategien skal også tydeliggjøre overfor kunder og investorer hvordan bærekraft er integrert i SR-Banks virksomhet og hvordan det påvirker våre beslutninger.

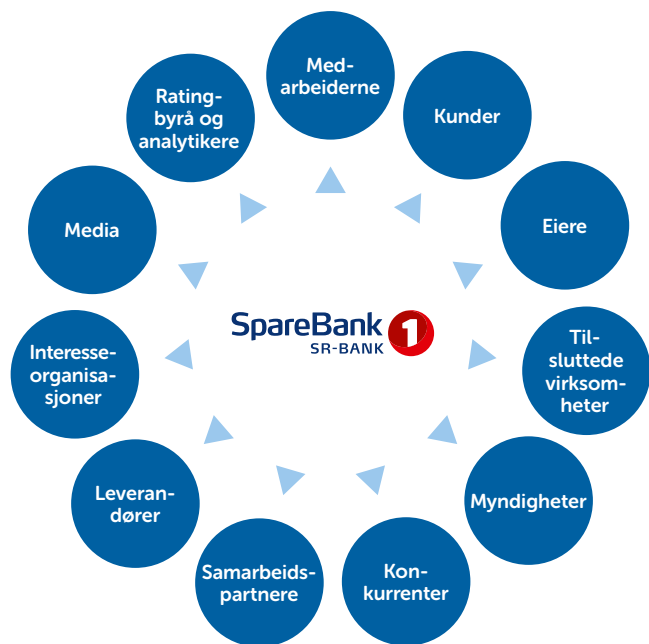
Bærekraft skal inkluderes i dokumentasjon og rutineverk tilknyttet kreditt og investering/forvaltning, og tas inn i konsernstrategien. Bærekraftstrategien sees i sammenheng med andre interne styrende dokumenter, som konsernstrategi og tilhørende forretningsplan, bankens etiske retningslinjer, kredittstrategi og andre relevante policyer og retningslinjer i konsernet. Prinsippene og tilhørende retningslinjer gjelder for hele konsernets virksomhet, inkludert datterselskap, og uavhengig av kundegrupper og organisasjonstilhørighet. Figuren viser hvordan styringsdokumentene skal innarbeides i konsernet.

Innarbeidelse av bærekraft i SpareBank 1 SR-Bank:

Våre interessenter og viktigste bærekraftstemaer

Konsernet har en åpen og god dialog med samfunnet rundt oss. På bakgrunn av dialogen med kunder og andre interessenter prioriterer vi hva som skal vektlegges innenfor bærekraftsområdet. I 2018 gjennomførte SpareBank 1 SR-Bank en spørreundersøkelse blant ansatte og intervjuet en rekke av konsernets interessenter, blant annet kunder, interesseorganisasjoner og lokale og nasjonale myndigheter. Tilbakemeldingene fra denne undersøkelsen gir oss rammene for hva vi skal fokusere på og rapportere på fremover. Resultatene viste at det er økonomisk kriminalitet, etikk og antikorrupsjon, personvern og informasjonssikkerhet, utelukkelse av selskap som bryter med våre retningslinjer, og retningslinjer for ansvarlig kreditt, som er våre viktigste hovedområder. I inneværende strategiperiode skal vi vektlegge å videreutvikle bankens håndtering av bærekraft i kjernevirksomheten og våre finansielle tjenester. Dette betyr at vi særlig vil arbeide med å sikre ansvarlig utlånsvirksomhet, håndtering av klimarisiko, aktivt eierskap, positiv screening og lansere nye grønne produkter.

Figurene viser vår dialog med samfunnet rundt temaer innenfor bærekraft.

Møteplass	Tema	Tiltak
Kunder	- Kunde- og markedsundersøkelser i person- og bedriftsmarkedet - Digitale kanaler (sr-bank.no, Facebook Instagram, LinkedIn, Snapchat, Nyhetssenter, chatbot, e-post, SMS, nettbank, mobilbank) - Kundesenter for privat og bedriftskunder - Intervju i forbindelse med vesentlighetsanalysen på bærekraft	- Hvordan konsernet og konsernets virksomhet oppfattes av våre kunder - Ansvarlig finans, åpenhet, tillit, lokal tilstedeværelse - Dialog med kundene gjennom svar på henvendelser på telefon, gjennom betjent kanal og digitale kanaler
Medarbeidere	- Årlig organisasjonsundersøkelse - Årlig medarbeidersamtale - Samarbeid med fagforeninger - Workshop og intervjuer i forbindelse med risikovurderinger - Spørreundersøkelse og workshop på bærekraft i forbindelse med vesentlighetsanalyse - Workshop i forbindelse med utarbeidelse av bærekraftstrategi	- Arbeidsmiljø - Ansattes utvikling - Involvering av ansatte i utvikling av konsernet - Risikovurderinger knyttet til operasjonellrisiko og omdømme - Ansvarlig finans, åpenhet, økonomisk kriminalitet, etikk og personvern - Vesentlige tema innenfor bærekraft - Forbedringstiltak i samråd med ledelse. - Fagforening som ressurs - Spesifikke tiltak knyttet til avdekkede risikoer følges opp gjennom system for tiltaksoppfølging
Eiere	- Jevnlig oppfølging av selskapets største eiere, herunder Sparebankstiftelsen SR-Bank - Generalforsamling - Styrevalg for aksjonærer - Børsmeldinger og kvartalsrapporter - Investorpresentasjoner	- Resultatutvikling og Sparebankstiftelsen SR-Banks utøvelse av sparebanktradisjonen - Årsregnskap og eventuelt andre selskapshandlinger - Orientering om konjunktorene i Sør- Norge samt selskapets utvikling og status i finansmarkedene - Årlig gjennomføringsplan for investor relations
Myndigheter	- Kontakt med kontroll og tilsynsmyndigheter (Finanstilsynet, datatilsynet med flere) - Nav arbeidslivsenter	- Drift, sikkerhet og personvern - Sykefravær, helsefremmende arbeidsplass - Tiltak for etterlevelse av lover og regler (Compliance) og vern av personopplysninger (GDPR) - Forbedringstiltak i samråd med ledelse
Samfunnet for øvrig	- Ulike møteplasser som medlem i Finans Norge - Konjunkturbarometer for Rogaland, Hordaland, Agder og Oslo - Samarbeid med LO gjennom LO Favør - Utstrakt dialog med lag og foreninger gjennom samarbeidsavtaler og sponsorater (Stavanger Konserthus, Viking fotballklubb, Norges Skiforbund, Blinkfestivalen, Tall Ships Races) - Gründerhub	- Kunnskap om regionenes potensiale og utfordringer - Produkt og tjenestetilbud for LO-medlemmer - Ansvarlig investering, åpenhet, tillit, lokal tilstedeværelse, lokal forankring, lokale bidrag - Skape nye fremtidsrettede bedrifter og arbeidsplasser - Årlige premiepriser til gründere for å stimulere til gründerskap
Interesseorganisasjoner	- Intervju med Finans Norge, LO, Finanstilsynet i forbindelse med vesentlighetsanalyse på bærekraft - Samtaler med Framtiden i våre hender og Forbrukerrådet i forbindelse med Etisk bankguide - UN Global Compact - UN Global Compact Network Norway - Finansforbundet - LO Finans	- Ansvarlig finans, åpenhet, tillit, lokal tilstedeværelse - Utvalgte bærekraftstema - Rapportering UN Global Compact - Opprettelse av UN Global Compact Network Norway - Besvarelse av Etisk bankguide - Oppdatering av nettsider, gjennomgang av interne retningslinjer

BÆREKRAFT I BANKENS DAGLIGE DRIFT

Arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering

Bekjempelse av økonomisk kriminalitet, herunder hvitvasking av penger tjent på kriminell virksomhet eller finansiering til terrorvirksomhet, er et krevende og viktig arbeid. Det er en del av finansnæringens samfunnsoppdrag å sørge for at ikke næringen utnyttes til ulovlige forhold gjennom våre tjenester og produkter. SR-Bank har et omfattende rammeverk med retningslinjer som skal hindre at vi blir benyttet til hvitvasking, skatteunndragelse eller terrorfinansiering. Rammeverket skal sørge for at vi ivaretar lovkrav i ulike prosesser gjennom retningslinjer, kundetiltak, elektronisk overvåking, sanksjonsregulverk og prosedyrer for internkontroll. Vi har forpliktet oss til å følge rammeverk og retningslinjer i Wolfsberg-prinsippene for bekjempelse av økonomisk kriminalitet. Wolfsberg-prinsippene setter blant annet krav til åpenhet om kundetransaksjoner og om hvordan informasjon om disse overvåkes og håndteres i tråd med krav fra myndighetene.

Årlig utarbeider SR-Bank en intern og virksomhetsspesifikk risikovurdering for hvitvasking og terrorfinansiering, med tilhørende risikoreduserende tiltak. Gjennom 2018 har vi vesentlig styrket satsingen innenfor området innenfor håndtering av hvitvasking og terrorfinansiering – fra halvannet til fem årsverk. Konsernet har utarbeidet en detaljert opplæringsplan for å sikre at alle medarbeidere gjennomfører oppgavene med oppdatert og relevant kunnskap. Internrevisjonen har i 2018 gjennomgått arbeidet mot økonomisk kriminalitet, og forbedringstiltak er fulgt opp.

I 2019 vil vi:

- Forbedre våre rutiner for å gjennomføre årlige risikoanalyser
- Revidere AML-rammeverket (anti-hvitvasking) etter ny lov
- Sørge for å gi relevant opplæring for alle ansatte når det gjelder AML

Etikk og anti-korrupsjon

Korrupsjon setter langsiktig verdiskaping i fare og skaper mistillit til systemene i samfunnet. Det kan føre til rettssaker og bøter eller andre sanksjoner, tap av markedstilgang, eiendeler og retten til å drive bankvirksomhet. Det finnes mange ulike former for korrupsjon, og våre etiske retningslinjer er et viktig verktøy for å bekjempe utpressing, bestikkelser, hvitvasking, bedrageri, terrorfinansiering og finansiering av annen kriminell aktivitet. De etiske retningslinjene skal skape bevissthet om dilemmaer og sørge for at alle våre ansatte har en høy etisk standard.

Konsernet har et eget Etisk råd som kontinuerlig vurderer om de etiske retningslinjene tilfredsstiller krav og forventninger fra kunder, leverandører og samfunnet. Det etiske rådet har representanter fra flere virksomhetsområder; konserndirektør kommunikasjon og bærekraft, konserndirektør HR og forretningsstøtte, juridisk, bedriftsmarkedet, privatmarkedet, AML, Compliance, organisasjon og HR, kredittvirksomhet og tillitsvalgt fra Finansforbundet. Rådet gjennomførte to møter i løpet av 2018.

Alle ansatte skal årlig signere de etiske retningslinjene. Gjennom autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere og godkjenningsordningen for selgere og rådgivere i skade- forsikring gjennomføres det også årlig oppdatering på etikk.

I SpareBank 1 SR-Bank:

1. har alle medarbeidere taushetsplikt
2. skal medarbeidere ha ordnet privatøkonomi
3. skal medarbeidere under ingen omstendigheter benytte sin stilling til å oppnå personlige fordeler eller opptre på en slik måte at det kan skade konsernets omdømme
4. skal alle medarbeidere arbeide aktivt for å oppnå et godt arbeidsmiljø med tillit og respekt for hverandre
5. skal ingen medarbeidere drive egenhandel i eiendom i strid med konsernets retningslinjer
6. skal ingen medarbeidere drive egenhandel i verdipapirer i strid med konsernets retningslinjer
7. skal alle medarbeidere kjenne til og følge konsernets retningslinjer om informasjonsteknologi
8. skal alle medarbeidere vise varsomhet i forhold til habilitet
9. kan ingen medarbeidere drive privat forretningsvirksomhet eller delta i kommersielle styreverv av noen art uten at konsernet er skriftlig underrettet og godkjenning foreligger
10. er det utarbeidet egne retningslinjer for varslinger og det er konserndirektør for Kommunikasjon og bærekraft som har det overordnede ansvar for all kommunikasjon med media
11. kan det få konsekvenser for ansettelsesforholdet dersom konsernets etiske retningslinjer ikke overholdes

Anti-korrupsjonsarbeidet inkluderer gjennomgang og signering av etiske retningslinjer ved nyansettelse, og temaet inngår som tema i etisk uke. Vi gjennomførte en opplæringsmodul for anti-korrupsjon for SR-Banks ledere i 2016, og ny opplæring planlegges i 2019 som en del av bankens treårige kompetansesyklus. Konsernet vil også i sitt Compliance-arbeid legge ISO 37001 standard for antikorrupsjon til grunn for kontrollarbeidet. Kontrollmodellen følger ISO-standard og konsernet utarbeider rutiner og kontrollhandlinger for arbeidet. Vi gjennomgår konkrete transaksjoner og aktiviteter, planlagte og eksisterende forretningsforbindelser, samt ulike kategorier og grupper av ansatte. Vurderinger baseres på en risikobasert tilnærming, og kontrollene inkluderer finansielle og ikke-finansielle kontrollhandlinger. Det er etablerte rapporteringslinjer og eventuelle tiltak følges opp i tråd med eksisterende rutiner.

Det er etablert varslingsrutiner for både anonym, skriftlig og muntlig varsling.

Rutinen beskriver:

- at varsler har vern mot gjengjeldelse
- hvordan det kan varsles ; eksternt anonymt eller ikke-anonymt via flere kanaler, herunder via applikasjon med QR-kode som ikke er sporbar
- hvilke krav som gjelder for å behandle varsler

Banken har etablert en avtale om ekstern varsling med advokatfirmaet EY. Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt av dedikerte saksbehandlere i EY.

Tema	Antall	Andel
Styremedlemmer i SR-Bank ASA som er gjort kjent med retningslinjene for etikk inkludert anti-korrupsjon	8	100 prosent
Styremedlemmer i SR-Bank ASA som har fått opplæring i anti-korrupsjon	0	0 prosent
Faste ansatte som har signert de etiske retningslinjene (Regnskapshuset ikke medregnet)	1125	95,5 prosent
Faste ansatte som har gjennomført anti-korrupsjonsopplæring mellom 2016 og 2018	203	17,2 prosent
Hendelser knyttet til korrupsjon*	0	Ikke relevant

* Ettersom det ikke har vært hendelser knyttet til korrupsjon er heller ingen ansatte blitt straffet for dette, ingen leverandøravtaler er sagt opp som følge av korrupsjon og det har ikke vært rettssaker knyttet til korrupsjon der selskapet eller ansatte var involvert.

Styremedlemmene gjennomfører ikke eget opplæringsprogram i anti-korrupsjon, men er direkte involvert i arbeidet med utforming og årlig kvalitetssikring av konsernets etiske retningslinjer som også omhandler anti-korrupsjon. Det er kun ledere og enkelte nøkkelroller som gjennomfører eget opplæringsprogram i anti-korrupsjon og det er bakgrunnen for at det er 17,2 prosent av faste ansatte som har gjennomført det utvidede programmet. Det gjennomføres utover dette egne aktiviteter knyttet til anti-korrupsjonsopplæring og bevissthet rundt temaet, herunder etisk uke med dilemmatrening, opplæring av nyansatte og årlig signering av etiske retningslinjer.

Personvern, informasjonssikkerhet og produktmerking

SR-Bank behandler personopplysninger i stor skala.

Håndtering av personopplysninger er lovregulert, og en av de viktigste oppgavene vi har er å beskytte opplysninger mellom kunde og bank i våre systemer. De største bekymringene er systemfeil – tilgang på opplysninger og nettbank. SR-Bank har en policy og standard for personvern, og en rekke retningslinjer og rutiner under dette. Personvernområdet har et årshjul med risikobaserte internkontroller, jevnlig testing av systemene, og årlige gjennomganger av systemene med risikovurdering.

I 2018 har innføringen av GDPR vært et satsningsområde. SR-Banks internrevisjon gjennomførte en kontroll av dette arbeidet, og det ble ikke avdekket vesentlige mangler. SpareBank 1 SR-Bank har et eget personvernombud.

I 2018 registrerte SR-Bank tre klager knyttet til brudd på personvernet, og to sikkerhetsbrudd. Vi meldte ett av bruddene til Datatilsynet, men konsernet fikk ingen kritikk fra tilsynsmyndigheten. SR-Bank registrerte ingen brudd på regler om merking eller markedsføring av finansielle produkter og tjenester.

Miljø

Som et ansvarlig finanskonsern har vi et aktivt forhold til miljø- og klimautfordringer. Det gjennomføres et kontinuerlig arbeid for å bli en ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon gjennom å stille krav til egen organisasjon, leverandører og samarbeidspartnere. Vi skal jobbe mot å bli et klimanøytralt konsern, og kontinuerlig sikre redusert miljøbelastning i egen virksomhet. For å redusere miljøbelastningen både bruker vi, utvikler og investerer vi i teknologi. Vi skal også tilrettelegge for ansatte slik at miljøbelastningen reduseres og de ansatte kan gjøre miljøvennlige valg. Kompetanseheving på området vil kunne bidra til at ansatte blir bevisst sin påvirkning på klima og miljø både gjennom egne handlinger og gjennom deres arbeid i banken.

I 2018 registrerte vi for første gang energi- og klimaregnskap basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard» som er utviklet av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative» - GHG-protokollen. Klimaregnskapet viser tonn CO2 som er direkte og indirekte utslipp relatert til konsernet. Det omhandler klimagassutslipp som følge av forbruk fra blant annet reiser, avfallshåndtering og energiforbruk. Med utgangspunkt i klimaregnskapet kan konsernet identifisere hvilke kilder som påvirker det ytre miljø og kan iverksette konkrete tiltak for å minimere dem. Med bakgrunn i at det er første året med registrering i henhold til GHG- protokollen vil vi ikke kunne se utvikling fra tidligere år.

Nøkeltall klimagassutslipp:

Kategori	Enhet	2018
Scope 1		
Transport		
Diesel (NO)	tCO2e	37,8
Bensin	tCO2e	24,7
Transport Total	tCO2e	62,5
Scope 1 total	tCO2e	62,5
Scope 2		
El-biler		
Electric car Nordic	tCO2e	0,2
El-biler Total	tCO2e	0,2
Elektrisitet*		
Elektrisitet Nordisk miks	tCO2e	291,7
Elektrisitet* Total	tCO2e	291,7
Scope 2 total	tCO2e	291,9
Scope 3		
Flyreiser		
Flyreiser	tCO2e	548,8
Flyreiser Total	tCO2e	548,8
Avfall		
Glass,gjenvinning	tCO2e	0,1
Hazardous waste, recycled	tCO2e	0
Organisk,gjenvinning	tCO2e	0,2
Papir,gjenvinning	tCO2e	0,8
Plast,gjenvinning	tCO2e	0
Restavfall,forbrenning	tCO2e	16,3
EE-avfall,gjenvinning	tCO2e	0
Avfall Total	tCO2e	17,5
Scope 3 total	tCO2e	566,3
Total	tCO2e	920,7
*Alternativ beregning utslipp fra el (Markedbasert metode)	tCO2e	1873,4

Key Performance Indicators (KPI)

Navn	2018
tCO2e per omsetning	0,2
tCO2e per årsverk	0,7
kgCO2e per m2	20,4
Antall MWh per m2	0,1

Nøkkelinformasjon

Navn	Forklaring	Enhet	2018
Brutto omsetning	Brutto omsetning	Mill NOK	5450
Årsverk	Årsverk	Antall	1251
Antall m2 oppvarmet areal	Antall m2 oppvarmet areal	m2	45 200

Ansvarlige innkjøp

80 prosent av våre innkjøp gjøres gjennom Sparebank 1 Alliansen, de resterende 20 prosent gjøres av SR-Bank. De største innkjøpskategoriene er innenfor markedsføring, IT-system, drift av eiendom, eksterne konsulenter og innleid personal. Totalt gjør vi innkjøp av varer og tjenester for omtrent 1 milliard kroner. Alle innkjøp som gjøres dekkes av SR-Banks innkjøpspolicy. Denne spesifiserer at innkjøp skal være mest mulig bærekraftige, og tilbydere leverer informasjon om bærekraft og samfunnsansvar som del av tilbudet. Bærekraft inngår som ett av fem evalueringskriterier i tildeling av kontrakt.

Det vil i løpet av 2019 utarbeides nye retningslinjer for ansvarlig innkjøp med tydeligere krav til at lover og regler knyttet til menneskerettigheter, arbeidsforhold, miljø og hederlig virksomhet overholdes. Dialog og oppfølging av leverandører skal bidra til at våre leverandører og samarbeidspartnere skal ha et bevisst forhold til bærekraft.

ANSVARLIG FINANS

Det er hovedsakelig innenfor ansvarlige investeringer og utlån/kreditt at konsernet kan bruke sin påvirkningskraft gjennom å stille krav og styre kapitalen i en bærekraftig retning. Et viktig satsningsområde for SR-Bank er derfor ansvarlig finans og ESG (miljø- samfunns- og styringsmessige forhold). I 2019 vil vi legge vekt på å forbedre rutiner og retningslinjer samtidig som vi jobber for å bevisstgjøre ansatte og kunder.

ESG er en engelsk forkortelse for «**Environmental, Social and Governance**» som benyttes om faktorer innen bærekraft. På norsk omtales disse faktorene som miljø, sosiale og styringsmessige forhold, men ofte benyttes likevel den engelske forkortelsen ESG.

Ansvarlig kreditt

Kreditt er bankens bærende virksomhetsområde, og bedriftskunder utgjør en viktig del av dette. Vår kredittstrategi vektlegger at bedriftskunder skal ha et langsiktig perspektiv, og deres selskaper skal drives i samsvar med gjeldende lover og forskrifter som inkluderer miljøhensyn og menneskerettigheter. Vår bedriftsmarkedsportefølje er godt diversifisert med en hovedvekt innen næringseiendom, olje og gass, landbruk samt tradisjonell industri.

Som bank finansierer vi hovedsakelig små og mellomstore norske bedrifter. Vårt mål er å være en positiv bidragsyter og sparringspartner for å øke bedriftenes bevissthet og praksis knyttet til bærekraft. I 2018 ble det vedtatt overordnede retningslinjer for bedriftsmarkedet der bærekraft er spesifisert. Retningslinjene krever at bærekraft skal vurderes i våre kredittprosesser og formålet med retningslinjene er å gi bedriftsrådgiverne et rammeverk for å vurdere bedriftens forhold til bærekraft, og sørge for at vi gjør en vurdering av hvorvidt kundens virksomhetsmodell er bærekraftig.

SR-Bank vil i 2019 videreutvikle og implementere tydeligere retningslinjer for kredittgivning som tar inn over seg de globale klimautfordringene. I henhold til retningslinjene skal konsernet ikke gi lån til virksomheter som utvinner eller produserer kraft basert på kull eller kjernekraft.

Alle ansatte som har kontakt med våre bedriftskunder skal kjenne våre retningslinjer for bærekraft i kreditt og årlig gjennomgå disse. De er styrende for hvilke kunder vi ønsker å ha, våre forventninger til våre kunder og hva vi låner ut penger til.

Ansvarlig kapitalforvaltning

Kapitalforvaltningen gjennomføres direkte gjennom konsernets egen investeringsvirksomhet og indirekte gjennom SR-Forvaltning. I kapitalforvaltningen blir alle selskapene det investeres i (100 prosent) kontrollert for om de er involvert i produksjon av tobakk, kjernevåpen eller grov miljøødeleggelse, etter Retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland. I eierskapsdialogen har ikke miljø- eller samfunnsmessige forhold blitt tatt opp med selskapene i investeringsporteføljen, men vi vil fremover utarbeide retningslinjer for ansvarlig eierskap knyttet til egne investeringer.

SR-Forvaltning har utarbeidet retningslinjer for ansvarlige investeringer som skal inngå i selskapets investeringsstrategi. Retningslinjene bygger blant annet på de internasjonalt anerkjente prinsippene i FNs Global Compact (UNG) og OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper. I 2019 vil vi utvikle en prosedyre for å innarbeide ESG i alle investeringsprosesser i SR-Forvaltning. SR-Forvaltning er medlem av Norsif (Norsk forum for ansvarlige og bærekraftige investeringer). SR-Forvaltning vil arbeide for å kunne signere FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (PRI) i løpet av 2019.

Synliggjøring og videreutvikling av selskapets håndtering av ESG-risiko vil være et prioritert område i 2019.

UN PRI er FNs seks prinsipper for hvordan investorer kan forvalte kapital på en bærekraftig måte. Mer enn 1750 investeringsforetak fra over 50 land har signert på at de skal følge prinsippene.

I 2019 vil vi prioritere følgende aktiviteter innen ansvarlig kapitalforvaltning:

- Etablere kriterier for ansvarlig kreditt, og oppdatere konsernets retningslinjer for ansvarlig kreditt, samt ha god og tydelig informasjon om hvordan selskapet håndterer ESG sammen med annen bærekraftsrelatert dokumentasjon
- Utvikle mål og retningslinjer for aktivt eierskap i SR-Bank
- eksisterende investeringer skal følges opp i henhold til nye retningslinjer som skal utarbeides i 2019 og nye investeringer vurderes ut fra disse.
- Opprette et eget bærekraftsutvalg som skal håndtere mer krevende vurderinger knyttet til bærekraft
- Vurdere å anskaffe ESG-databaser som gir informasjon om selskapers og sektors utfordringer innen bærekraft og samfunnsansvar
- Gjennomgå kravene som stilles innen miljø-, sosiale- og selskapsstyring overfor eksterne forvaltere og i likviditetsporteføljen

Grønne produkter og grønn innovasjon

SR-Bank forventer høyere etterspørsel etter grønne produkter fra kunder og investorer i årene fremover. Med grønne produkter mener vi spare- og kredittavtaler med betingelser som er knyttet til om investeringsobjektet er bærekraftig i klima- og miljømessig forstand.

I 2018 har bedriftsmarkedet i konsernet etablert fordelaktige kredittbetingelser for fornybare investeringer og det er startet en prosess i SR-Forvaltning for å utvikle ESG-aspektet i spareprodukter. For personkunder tilbyr SR-Bank grønne billån rettet mot el-bil, og vi tilbyr bil-app for smart bilforsikring som skal motivere til en grønnere kjøreatferd gjennom Fremtind.

Hva	Totalsum produkt	Grønne produkter som andel av total produktportefølje
Grønne billån	66 478 358	3,72 %
Grønn bilforsikring	42 578 485	6,0 %

I løpet av 2019 skal vi arbeide med å utvikle grønne produkter for både personmarked og for bedriftsmarked.

Klimarisiko

Klimaendringer utgjør en risiko som styret og ledelsen må håndtere. Finansiering, forsikring og investeringer har høy sannsynlighet for å bli påvirket av endringer i klima og klimapolitikk. Konsernet følger den politiske utviklingen tett og vil til enhver tid være oppdatert på grunnlaget de politiske beslutningene blir tatt på. For eksempel skal Finanstilsynet i 2019 vurdere hvordan finansinstitusjoner bør håndtere klimarisiko, SR-Bank vil følge med på dette arbeidet. For å være en ansvarlig aktør, må SpareBank 1 SR-Bank identifisere og følge opp risikoene som kan påvirke ulike kunder og forretningsområder. Banken følger anbefalingene fra Task-Force for Climate related Financial Disclosures (TCFD) når det gjelder rapportering av klimarisiko.

Slik arbeider vi med klimarisiko:

Styret og ledelse

Klimarisiko ble i 2018 ikke rapportert eksplisitt til styret, men enkeltsaker som omhandlet klimarelaterte forhold ble diskutert flere ganger. Ledelsen drøfter klimarisiko i enkelte kundesaker og det vurderes mer oppfølging fra ledelsen innen forsikring, kreditt og kapitalforvaltning i 2019. Det vurderes også mer strukturert oppfølging fra styret i løpet av 2019, med utgangspunkt i anbefalingene fra G20-initiativet Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD).

Strategi

SR-Bank har en utlånsportefølje med omtrent 60 prosent til personkunder med boliglån og 40 prosent til bedriftsmarkedet. Innenfor sektorene landbruk og offshore/olje/gass er henholdsvis utlånet til disse sektorene på 3 prosent og 6 prosent. Disse sektorene har utfordringer knyttet til både klimaendringer og omstilling. Innen landbruk gjøres det per dags dato vurderinger av risiko og klimaeksponering i enkeltsaker, mens det innen oljenæringen ikke er gjennomført konkrete tiltak. Klimastrategi skal utarbeides i 2019 og en mer strukturert estimering av klimaeksponering i porteføljen til konsernet vil bli vurdert i 2019. For hvert forretningsområde vil risiko og muligheter også bli kartlagt i tiden som kommer.

Risikostyring og måling

I løpet av 2019 vil klimarelaterte faktorer inkluderes i risikostyringsprosessene både for virksomheten som helhet og for forretningsområdene. Styringsindikatorer vil etableres etter at klimarisikoene er kartlagt i 2019.

Samfunnsutvikling gjennom verdiskapning

SR-Bank er opptatt av nyskaping og å skape flere kompetansebaserte arbeidsplasser og Gründerhub er ett av våre tiltak for å skape fremtidens jobber. Den første huben så dagens lys høsten 2015, da oljekrisen rammet Stavangers næringsliv hardt. Siden er det blitt etablert huber i Bergen og Kristiansand sammen med dyktige samarbeidspartnere. Siden høsten 2015 har vi bidratt til å utdanne over 250 gründere. Dette har skapt 280 nye arbeidsplasser gjennom 125 selskaper. I 2018 var omsetningen på 80 millioner kroner i disse selskapene. Gjennom Sparebankstiftelsen SR-Bank deler vi ut totalt 700 000 årlig i priser til gründere for å stimulere til gründerskap.

Støtte til allmennnyttige formål

Som en del av vår virksomhet, støtter vi tiltak som bygger opp om gode levevilkår. I løpet av 2018 har konsernet bidratt med 15 millioner kroner i form av tilskudd og sponsoravtaler til ulike organisasjoner, lag og foreninger. SpareBank 1 SR-Banks største aksjonær, er Sparebankstiftelsen SR-Bank med en eierandel på 28,3 prosent. Gjennom Sparebankstiftelsen SR-Bank, er sparebanktradisjonen videreført. Stiftelsen kan disponere overskudd, som kommer i form av utbytte fra SpareBank 1 SR-Bank, til utdeling av gaver til allmennnyttige formål. Dette skal skje i tråd med Stiftelsens visjon om «Sammen skaper vi verdier» samt Stiftelsens verdier «Sammen skal vi løfte, skape og utvikle gode lokalsamfunn». Dette forsterker bankens lokale tilstedeværelse og det lokale engasjementet. I 2018 ble det utdelt 73 millioner kroner fordelt på 518 gavemottakere i Rogaland, Hordaland og Agder. I 2018 gikk vi sammen med Sparebankstiftelsen SR-Bank og etablerte stiftelsen G9alt Talentutvikling. Stiftelsen skal dele ut inntil 5 millioner kroner til talentfull ungdom i Rogaland, Hordaland og Agder. I 2018 ble det delt ut 1 million kroner fra G9alt Talentutvikling.

SR-Bank må bygge en profil dominert av fremtidsrettet teknologi og bærekraftige virksomheter. Det betyr ikke å la eksisterende kunder og virksomheter i stikken, men at banken bidrar til omstilling i det eksisterende.

Sitat fra interessentdialogen

Konsernledelsen

Arne Austreid

ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Austreid (1956) har vært administrerende direktør i SpareBank 1 SR-Bank siden januar 2011. Han er utdannet petroleumsingeniør og har en MBA (Master of Business Administration) fra Aberdeen University Scotland. Han har tidligere arbeidet i Transocean ASA og Prosafe SE, både offshore, onshore og i utlandet sist som President and CEO i Prosafe SE. Han er styremedlem i Fremtind Forsikring AS, SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 100 006

Inge Reinertsen

KONSERNDIREKTØR ØKONOMI OG FINANS

Reinertsen (1971) tiltrådte stillingen som konserndirektør økonomi og finans i februar 2010. Reinertsen er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i SpareBank 1 SR-Bank konsernet og har vært ansatt siden 2001. Reinertsen er styreleder i SR-Boligkreditt AS, Bjergsted Terrasse 1 AS og SR-Forvaltning AS. Styremedlem i SpareBank 1 Næringskreditt, Monner Group AS, SpareBank 1 Pensjonskasse, Finstart Nordic AS og SpareBank 1 Markets AS

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 83 529

Ella Skjørestad

KONSERNDIREKTØR KUNDETILBUD OG MARKEDSFØRING

Skjørestad (1980) tiltrådte stillingen som konserndirektør kundetilbud og markedsføring i februar 2018. Hun har en mastergrad i sammenliknende politikk fra Universitetet i Bergen (1999-2005). Hun har tidligere jobbet i Storebrand innen skadeforsikring og som ansvarlig for digitalt salg i Storebrand Direkte. I juni 2010 startet hun i SpareBank 1 SR Bank som markeds sjef for personmarkedet. Siden da har hun hatt stillinger som markedsdirektør og direktør for kundetilbud PM. Skjørestad er styremedlem i BN Bank og SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 3 937

Frode Bø

KONSERNDIREKTØR RISIKOSTYRING

Bø (1968) tiltrådte stillingen som konserndirektør risikostyring i januar 2006. Han er utdannet Bachelor of Management og har i tillegg et Masterprogram i operasjonell revisjon og risikostyring ved Handelshøyskolen BI. Bø har også erfaring fra blant annet Kværner og Mobil Exploration Norway. Fram til 2016 var han også 1. amanuensis II ved Universitetet i Stavanger på Institutt for industriell økonomi, risikostyring og planlegging. Frode Bø har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2001.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 17 242

Gro Tveit

KONSERNDIREKTØR HR OG FORRETNINGSSTØTTE

Tveit (1969) tiltrådte stillingen som konserndirektør HR og forretningsstøtte i juni 2018. Hun er utdannet bachelor innenfor regnskap og revisjon ved Universitetet i Stavanger og Hedmark Distriktshøgskole. I tillegg har Tveit tilleggsutdannelse innenfor ledelse og strategi blant annet fra masterprogrammet «Fremtidsrettede strategier og Organisasjonsformer» fra BI. Hun kommer fra stillingen som økonomidirektør i SpareBank 1 SR-Bank og har vært ansatt siden 2001. Tidligere arbeidserfaring er fra Halliburton AS der hun var Commodity & Statutory Accounting Manager og Fjaler Sparebank som internrevisor. Hun er styremedlem i Finansparken Bjergsted AS og SpareBank 1 SR-Banks Pensjonskasse.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 20 029

Signe Helliesen

KONSERNDIREKTØR COMPLIANCE OG AML

Helliesen (1976) tiltrådte stillingen som konserndirektør compliance og AML i januar 2019. Helliesen er utdannet siviløkonom ved Norges Handelshøyskole (NHH) i Bergen. Hun har også fullført Executive Masterprogrammet Intern revisjon ved Handelshøyskolen BI og har påbegynt Executive MBA i Technology and Innovation of Finance, Fintech ved NHH. Helliesen har erfaring fra Ernst & Young (EY) som internrevisor og konsulent. Hun har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank innen ansvarsområdet compliance siden 2008.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 0

Glenn Sæther

KONSERNDIREKTØR STRATEGI, INNOVASJON OG UTVIKLING

Sæther (1966) tiltrådte stillingen som konserndirektør strategi, innovasjon og utvikling i februar 2018. Han var tidligere konserndirektør forretningsstøtte og utvikling. Han har økonomisk og administrativ utdanning fra Handelshøyskolen BI og har erfaring som regnskapsleder i Sandnes kommune, konsulent og markedsansvarlig i Webcenter Unique ASA og som senior rådgiver i Helse Vest RHF. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 2005. Han er styrets leder i Finansparken Bjergsted AS og Finstart Nordic AS og styremedlem i SMB Lab AS og SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 22 861

Jan Friestad

KONSERNDIREKTØR PERSONMARKED

Friestad (1966) tiltrådte stillingen som konserndirektør personmarked i august 2011. Han er Høgskolekandidat i økonomi/administrasjon ved Høgskolen i Stavanger og har i tillegg diverse Master of Management program innenfor markedsstrategi og ledelse ved Handelshøyskolen BI. Han har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1988. Han er styreleder i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og styremedlem i SpareBank 1 Betaling AS og SpareBank 1 Kredittkort AS.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 40 814

Tore Medhus

KONSERNDIREKTØR BEDRIFTSMARKED

Medhus (1965) tiltrådte stillingen som konserndirektør bedriftsmarked i september 2000. Han er utdannet Handelsøkonom/Master of Business and Marketing fra Handelsakademiet/BI. Han har erfaring fra Elcon Finans, Forende Credit Finans og Telenor. Medhus har vært ansatt i SpareBank 1 SR-Bank siden 1994. Han er styreleder i SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS, nestleder i BN Bank ASA og styremedlem i Conecto AS, Finstart Nordic AS og SpareBank 1 Factoring AS.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 49 147

Thor-Christian Haugland

KONSERNDIREKTØR KOMMUNIKASJON OG BÆREKRAFT

Haugland (1963) tiltrådte stilling en som konserndirektør kommunikasjon i 2005. Han er utdannet ved Høyskolen i Stavanger, University of Salford og Handelshøyskolen BI innen økonomi, kommunikasjon og ledelse. Han var tidligere salgs- og markeds sjef for Radisson SAS i Stavanger og daglig leder av Brødrene Pedersen AS. Han har omlag 20 års erfaring fra ulike stillinger i SpareBank 1 SR-Bank. Haugland er styremedlem i Odin Forvaltning AS, Monner Group AS, Finstart Nordic AS og Nordic Edge AS.

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 20 707

Styret

Dag Mejdell

STYRELEDER

Dag Mejdell (1957) har lang erfaring fra ulike lederstillinger i næringslivet og var sist konsernsjef i Posten Norge AS i perioden 2006 til 2016. Fra 2000 til 2005 var han konsernsjef i Dyno Nobel ASA og før det arbeidet han 19 år i Dyno ASA hvorav de siste tre årene som konsernsjef. Mejdell er utdannet siviløkonom fra NHH i Bergen. Styreleder i Norsk Hydro ASA, NSB AS, Visolit Finco AS, nestleder i SAS AB og styreleder i International Post Corporation CV. Leder av styret i SpareBank 1 SR Bank ASA siden 9.6.2016.

Antall styremøter i 2018: 19 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 25 000

Birthe Cecilie Lepsøe

STYREMEDLEM

Birthe Cecilie Lepsøe (1971) er partner i Vest Corporate Advisors. Tidligere Finance Manager i Grieg Shipping Group, Bergen samt flere års erfaring fra shippingdivisjonen i DnB. Lepsøe er siviløkonom fra BI og har deltatt i NHH sitt autentisert finansanalytiker-studium. Styrets leder i Askøy Kommunale Eiendomsselskap AS. Styremedlem i Smedvig Eiendom AS, Smedvig Capital AS, Smedvig AS, Inventura Group AS og Belships ASA. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden juni 2008.

Antall styremøter i 2018: 19 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 0

Kate Henriksen

STYREMEDLEM

Kate Henriksen (1960) er CEO i Miles Bergen AS. Hun var tidligere divisjonsdirektør personmarked i Sparebanken Vest. Henriksen er utdannet foretaksøkonom fra Norges Handelshøyskole. Hun har også utdannelse innen informasjonsteknologi/automatisering fra Bergen ingeniørhøgskole. Styremedlem i Miles Bergen AS. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 4.6.2015.

Antall styremøter i 2018: 19 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 0

Tor Dahle

STYREMEDLEM

Tor Dahle (1952) er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank. Han har erfaring fra ulike lederstillinger i SpareBank 1 SR-Bank, blant annet som økonomi- og risikodirektør og senest som adm. direktør i SR-Investering AS. Dahle er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole. Styreleder i EM Software Partners AS og styremedlem i Sparebankforeningen AS. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 6.6.2013.

Antall styremøter i 2018: 16 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 72 456 358

Therese Log Bergjord

STYREMEDLEM

Therese Log Bergjord (1965) er CEO i Skretting Group. Tidligere Nordic Managing Director i Compass Group, adm. direktør i ESS Support Services AS, Norwegian and Global Sales Director i Skretting, samt finansdirektør og kommersiell direktør i Pan Fish ASA. Hun er utdannet ved universitetet i Stavanger – finans/økonomi, markedsføring og entreprenørskap. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 20.04.2017.

Antall styremøter i 2018: 14 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 0

Jan Skogseth

STYREMEDLEM

Jan Skogseth (1955) var CEO i Aibel AS fra 2008 til 2017. Han har 35 års erfaring fra olje, gass og fornybar industri, fra oljeselskap og leverandørindustri, nasjonalt og internasjonalt. Utdannelse fra South Dakota School of Mines & Technology, Master of Science, Mechanical Engineering. Styremedlem i Scatec Solar ASA, Gasco AS og PSW Technology AS. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 20.04.2017.

Antall styremøter i 2018: 15 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 6 100

Kristian Kristensen

ANSATTEVALGT STYREMEDLEM

Kristian Kristensen (1982) er nestleder i Finansforbundet SpareBank 1 SR-Bank. Han har Bachelorstudiet i markedskommunikasjon fra Handelshøyskolen BI. Styremedlem i Finansforbundet, Rogaland. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 9.6.2016

Antall styremøter i 2018: 19 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 3 020

Sally Lund-Andersen

ANSATTEVALGT STYREMEDLEM

Sally Lund-Andersen (1961) er konsernhovedtillitsvalgt i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Styreleder i Finansforbundet Rogaland. Varamedlem i styret Banksamarbeidet DA. Medlem av styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA siden 1.1.2012.

Antall styremøter i 2018: 18 av 19

Antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA*: 1 414

Eierstyring og selskapsledelse

Styret og ledelsen i SpareBank 1 SR-Bank vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. De formelle kravene for denne redegjørelsen følger av regnskapsloven 3 - 3b og Oslo Børs krav om å følge eller forklare avvik fra Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Pkt. 1 REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterleves i SpareBank 1 SR-Bank. Det er redegjort for ett avvik under punkt 14.

Hensikten med SpareBank 1 SR-Bank er å gi kraft til vekst og utvikling. Det er selve fundamentet i selskapets virksomhetsmodell. SpareBank 1 SR-Bank skal bidra til å skape lønnsomhet og verdier for kundene, samfunnet og eiere. SpareBank 1 SR-Banks visjon er: «Kundens førstevalg». Verdien som skal støtte opp under visjonen er: «Ansvar og respekt. Engasjert og handlekraftig.» SpareBank 1 SR-Bank skal kjennetegnes av høy etisk standard og god eierstyring og selskapsledelse.

SpareBank 1 SR-Bank skal gjennom sin eierstyring og selskapsledelse sikre en forsvarlig forvaltning og gi økt trygghet for at dens uttalte mål og strategier blir realisert. God virksomhetsstyring i SpareBank 1 SR-Bank omfatter de verdier, mål og overordnede prinsipper som selskapet styres og kontrolleres etter for å sikre eiernes, kundenes og andre gruppers interesser.

SpareBank 1 SR-Bank har særlig vektlagt:

- en struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- en effektiv risikostyring
- helhetlig informasjon og effektiv kommunikasjon
- likebehandling av aksjonærer
- overholdelse av lover, regler og etiske standarder

Som en del av styringsstrukturen har SpareBank 1 SR-Bank et hierarki for styrende dokumentasjon med fire nivåer:

Nivå 1: Styringsprinsipper

Nivå 2: Policier/strategier

Nivå 3: Standarder/overordnede retningslinjer

Nivå 4: Instruks/prosedyrer

Nivå 1: Styringsprinsipper

SpareBank 1 SR-Bank sine styringsprinsipper utgjør det øverste styringsnivået i konsernet. Styret gir i disse prinsippene overordnede rammer for all styring av virksomheten.

SpareBank1 SR-Banks styringsprinsipper omfatter:

- Strategiske og finansielle mål, hensikt og verdier, se nærmere omtale, side 8 i årsrapporten
- Styringsmodell, se side 34 i årsrapporten
- Instruks for styre og ledelse, tilgjengelig på www.sr-bank.no
- Code of Conduct, nærmere beskrevet under
- Prinsipper for bærekraft, nærmere beskrevet under
- Selskapets vedtekter, tilgjengelig på www.sr-bank.no
- Rammer og fullmakter

Code of Conduct

SpareBank 1 SR-Bank skal ha høy etisk standard. Konsernets etiske retningslinjer beskriver hva som forventes av alle som representerer SpareBank 1 SR-Bank. Retningslinjene regulerer hvordan det forventes at medarbeiderne i SpareBank 1 SR-Bank skal forhold seg til kunder, leverandører, konkurrenter og omverden for øvrig. Retningslinjene fastslår at medarbeidere i konsernet skal opptre med respekt og omtanke, og at kommunikasjonen skal være åpen, sannferdig og tydelig og i henhold til de normer, lover og regler som gjelder i samfunnet i de tilfeller de ansatte identifiseres med bedriften.

SpareBank 1 SR-Bank sine etiske retningslinjer omhandler blant annet habilitet, forhold til kunder, leverandører og konkurrenter, samt relevante privatøkonomiske forhold. Ingen form for diskriminering eller trakassering aksepteres. SpareBank 1 SR-Banks kundebehandling skal kjennetegnes av høy integritet, tilgjengelighet og transparens, og skal være i samsvar med god forretningsskikk. SpareBank 1 SR-Bank vil være et ansvarlig selskap som behandler alle leverandører og konkurrenter med respekt, og konkurrerer rettferdig og i samsvar med konkurransebestemmelser. SpareBank 1 SR-bank aksepterer ingen form for korrupsjon eller misbruk av innsideinformasjon.

SR-Bank vil søke å unngå interessekonflikter. Når de oppstår skal det være åpenhet om dem og de skal søkes løst på en forsvarlig måte. Konsernets etiske retningslinjer er tilgjengelig på bankens nettside.

Varsling

Alle kritikkverdige forhold skal varsles i tråd med SpareBank 1 SR-Banks regler og rutiner for varsling. Alle varslinger skal behandles med respekt og tas på alvor, og det er ikke akseptabelt med gjengjeldelse overfor varslere. I tillegg til rutine for intern varsling, er det utarbeidet mulighet for anonym elektronisk varsling til en ekstern part.

Bærekraft:

SpareBank 1 SR-Bank har som mål å være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Banken skal ikke, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet for øvrig. Ansvar omfatter produkter og tjenester, rådgivning og salg, investerings- og kredittbeslutninger, markedsføring, anskaffelser, eierstyring og selskapsledelse. I tillegg omfattes internt arbeid med HMS, etikk og miljøeffektivitet av vår definisjon av bærekraft.

FNs 17 bærekraftsmål ligger til grunn for konsernets bærekraftsprinsipper. Konsernet stiller seg i tillegg bak FNs 10 Global Compact prinsipper (menneskerettigheter, arbeidslivsstandards, miljø og anti-korrupsjon).

Les mer på side 20.

Nivå 2: Policyer/Overordnede retningslinjer

Policyer og overordnede retningslinjer utarbeides for å understøtte konsernets virksomhetsstyring innen sentrale områder som kreditt, finans, risiko, etterlevelse, bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering, personvern, utkontraktering, og informasjonssikkerhet.

Alle styrende dokumenter på dette nivået godkjennes av styret. Dokumentene angir sentrale overordnede prinsipper knyttet til et virksomhetsområde eller fagområde og er utformet i et omfang og format som er tilpasset en bred mottaksgruppe i konsernet.

Nivå 3: Standarder/retningslinjer

Standarder og retningslinjer tilhører og støtter opp under policier, men er mer detaljerte i sin utforming og tilpasset en spesialisert mottaksgruppe.

Dokumenter på dette nivået godkjennes av konserndirektører for respektive ansvarsområder, som da har ansvar for å sikre at dokumentene understøtter etterlevelse av styrende dokumenter på nivå 1 og 2.

Standarder og retningslinjer på nivå 3 skal være forankret i en eller flere overordnede styringsdokumenter. Det er konserndirektørenes ansvar å sikre at dette kravet etterleveres og dermed gi styret og administrerende direktør trygghet for at de øverste styringsprinsippene følges.

Nivå 4: Instruksjoner og prosedyrer

Det laveste nivået for styrende dokumenter er instruksjoner og prosedyrer. Eksempler på dette er detaljerte rutine- og arbeidsbeskrivelser, personalhåndbok, beredskapsrutine mv.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 2 VIRKSOMHET

SpareBank 1 SR-Bank har som formål å forvalte de midler konsernet rår over på en trygg måte og kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning. SpareBank 1 SR-Bank kan dessuten yte investeringstjenester innenfor de til enhver tid gitte konsesjoner. SpareBank 1 SR-Bank sin virksomhet er tydeliggjort i vedtektene som finnes på selskapets nettside. Selskapets mål og hovedstrategier fremgår i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 3 SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

Styret foretar løpende en vurdering av kapitalsituasjonen i lys av selskapets mål, strategi og vedtatt risikoprofil. For nærmere omtale av reglene for kapitaldekning, hvilke prinsipper SpareBank 1 SR-Bank legger til grunn for å vurdere kapitalbehovet, samt nærmere spesifisering av elementene i konsernets kapitaldekning, vises det til konsernets rapport og risiko- og kapitalstyring (Pilar3) som er publisert på selskapets hjemmeside.

Styret vurderer konsernet som godt kapitalisert i forhold til nåværende regulatoriske krav.

Utbytte

Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Tilbakekjøp av aksjer

Generalforsamlingen ga, i sitt møte 19.04.18, styret fullmakt til å erverve og ta pant i egne aksjer for inntil 10 prosent av selskapets aksjekapital. Ervervet av aksjer skal skje i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Hver aksje kan kjøpes til kurs mellom en og 150 kroner. Fullmakten gjelder i 12 måneder fra vedtakelse i generalforsamlingen.

Kapitalforhøyelse

Det foreligger for tiden ingen styrefullmakt til å foreta kapitalforhøyelse i SpareBank 1 SR-Bank.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 4 LIKEBEHANDLING AV AKSJONÆRER OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

SpareBank 1 SR-Bank har én aksjeklasse. Alle aksjer har lik stemmerett. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. I tilfeller der styret ber generalforsamlingen om fullmakt til tilbakekjøp av egne aksjer, skal dette skje i markedet til børskurs.

Største aksjonær

Sparebankstiftelsen SR-Bank er SpareBank 1 SR-Bank sin største aksjonær med en eierandel på 28,3 prosent. Sparebankstiftelsen ble etablert 1.1.2012 da SpareBank 1 SR-Bank ble omdannet til allmennaksjeselskap. I henhold til stiftelsens vedtekter er formålet å forvalte aksjer den ble tilført ved opprettelsen og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank. Eierskapet skal utgjøre minst 25 prosent av utstedte aksjer i SpareBank 1 SR-Bank.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen slår fast at styret skal påse at selskapet overholder allmennaksjeloven §§ 3-8 og 3-9 i avtaler mellom selskapet og parter som er nevnt der. Ved inngåelse av ikke uvesentlige avtaler mellom selskapet og aksjeeiere, styremedlemmer eller medlemmer av konsernledelsen eller nærstående av disse, skal styret innhente uavhengig tredjeparts vurdering. Styrets medlemmer skal melde fra til styret dersom de direkte har en vesentlig interesse i en avtale som inngås av selskapet eller annet selskap i SpareBank 1 SR-Bank-konsernet. Det samme gjelder om avtalen inngås av et selskap utenom SpareBank 1 SR-Bank-konsernet hvor styremedlemmet er eier, styremedlem eller ledende ansatt.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 5 FRI OMSETTELIGHET

Aksjene er notert på Oslo Børs med ticker SRBANK og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger for omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 6 GENERALFORSAMLING

Generalforsamling

Øverste myndighet i SpareBank1 SR-Bank ASA er generalforsamlingen som representerer bankens aksjonærer. Ordinær generalforsamling skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av april måned hvert år. Innkalling og påmeldingsskjema sendes aksjonærene og publiseres på konsernets nettside senest 21 dager før generalforsamlingsdatoen. Prosedyre for stemmegivning og for å fremsette forslag, er angitt i innkallingen. På generalforsamlingen deltar styreleder, minst en representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar adm. direktør og konserndirektør økonomi og finans. Generalforsamlingsprotokoller er tilgjengelige på selskapets nettside.

Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Beslutninger om avhendelse av aksjer, fusjon, fisjon, avhendelse av en vesentlig del av SpareBank 1 SR-Bank virksomhet eller utstedelse av aksjer i selskapet, krever tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

Avstemningsopplegget gir mulighet for å stemme separat på hver enkelt kandidat til de ulike organene. Det er mulig for aksjonærene å gi fullmakt til andre. Det oppnevnes også en person som kan stemme for aksjonærene som fullmektig. Fullmaktsskjemaet søkes så langt det er mulig utformet slik at det kan stemmes over hver enkelt sak som skal behandles og kandidater som skal velges.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 7 VALGKOMITÉ

Valgkomiteen består av inntil fem medlemmer som velges av generalforsamlingen for en periode på 2 år. Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Valgkomiteen avgir begrunnet innstilling til generalforsamlingen for valg av styrets leder og medlemmer samt leder og medlemmer av valgkomiteen. Innstillingen skal gi relevant informasjon om kandidatenes bakgrunn og uavhengighet. Valgkomiteen foreslår også honorar for medlemmer av organer nevnt ovenfor. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen. Oversikt over valgkomiteens medlemmer og informasjon om hvordan gi innspill til valgkomiteen finnes på selskapets nettside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

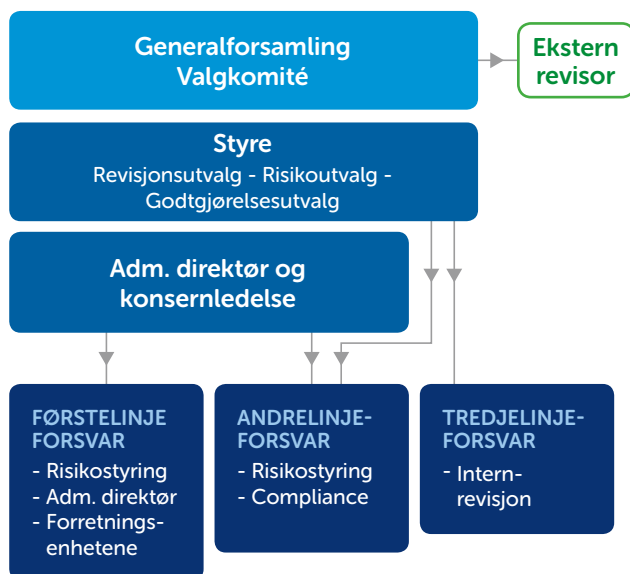
Pkt. 8 STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Styret velges av generalforsamlingen for inntil to år av gangen. Styret har inntil åtte medlemmer, hvorav to ansatte

representanter. Ingen i konsernledelsen er medlem av styret. Styret skal være sammensatt slik at det kan ivareta aksjonærfellesskapets interesser. Ved valg av styrets medlemmer foretas en egnethetsvurdering som blant annet tar hensyn til behovet for både kontinuitet og uavhengighet. I tillegg skal en balansert styresammensetning vektlegges. De valgte styremedlemmene skal til sammen oppfylle alle nødvendige og eventuelle lov-pålagte kompetansekrav. Begge kjønn skal være representert med minst 40 prosent i styret, jfr. allmennaksjeloven § 6-11 a og medlemmene er uavhengige av selskapets daglige ledelse.

Per 31. desember 2018 hadde styret åtte medlemmer, hvorav to ansatte representanter. Tre av styrets aksjonærvalgte medlemmer var kvinner, i tillegg til en ansatt representant. Alle styremedlemmer anses uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet i presentasjon av styret i eget kapittel i årsrapporten samt på selskapets nettside. Deltakelse på styremøter i 2018 er beskrevet i presentasjon av styret i eget kapittel i årsrapporten. Styremedlemmene oppfordres til å eie aksjer i selskapet. I oversikten over styret i eget kapittel i årsrapporten fremkommer hvor mange aksjer i SpareBank1 SR-Bank ASA som var eid av medlemmene og deres nærstående per 31. desember 2018.

Styrende organer i SpareBank 1 SR-Bank

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 9 STYRETS ARBEID

Styrearbeidet følger en fastsatt årsplan for styret i samsvar med fastsatt styreinstruks. Styreinstruksen er tilgjengelig på www.sr-bank.no og den gir nærmere regler for om styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke saker som skal styrebehandles og regler for innkalling og møtebehandling. Styret har videre fastsatt instruks for adm. direktør som også er tilgjengelig på selskapets nettside.

I 2018 ble det avholdt 19 styremøter, hvorav 11 var fysiske heldagsmøter og 8 telefonmøter, fortrinnsvis for behandling av kredittsaker. I tillegg gjennomførte styret en studiesamling for å få eksterne innspill til styrets strategiarbeid.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av sin arbeidsform og kompetanse og drøfter forbedringer i organisering og gjennomføring av styrearbeidet. Rapporten fra styreevalueringen er tilgjengelig for valgkomiteen.

Styret har opprettet tre faste styreutvalg som består av medlemmer av selskapets styre, som er nærmere beskrevet nedenfor. Utvalgene fattet ingen vedtak, men fører på styrets vegne tilsyn med administrasjonens arbeid og forbereder saker for behandling i styret innenfor sine saksområder. Utvalgene står fritt til å trekke på ressurser i konsernet og å hente inn ressurser, råd og anbefalinger fra kilder utenfor konsernet.

Revisjonsutvalg

Revisjonsutvalget består av tre medlemmer som normalt møtes seks ganger årlig. Utvalgets sammensetting oppfyller anbefalingens krav til uavhengighet og kompetanse. Revisjonsutvalget skal se etter at konsernet har en uavhengig og effektiv ekstern revisor og en tilfredsstillende regnskapsrapportering i samsvar med lover og forskrifter. Revisjonsutvalget hadde seks møter i 2018.

Risikoutvalg

Risikoutvalget består av fire medlemmer som normalt møtes seks ganger årlig. Utvalget skal sørge for at risiko- og kapitalstyringen i konsernet støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse og sikrer finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Risikoutvalget hadde fem møter i 2018.

Godtgjørelsesutvalg

Godtgjørelsesutvalget består av tre medlemmer som normalt møtes fem ganger årlig. Ett av medlemmene skal være ansattvalgt styremedlem. Utvalget skal forberede behandling av konsernets godtgjørelsesordning og forberede behandling av adm. direktørs kontrakt og vilkår for årlig behandling av et samlet styre.

Godtgjørelsesutvalget hadde fem møter i 2018.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 10 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret i SpareBank 1 SR-Bank har fokus på risikostyring og det er en integrert del av styrets arbeid. Selskapets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til selskapets ledelse og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring som er uavhengig av forretningsenhetene.

Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering for SpareBank 1 SR-Bank og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandards, fastsatte regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer. Det er etablert prosesser og kontrolltiltak som skal sørge for kvalitetssikring av finansiell rapportering.

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 SR-Bank er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyrings-systemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal skape finansiell og strategisk merverdi gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyringen og konsernets verdigrunnlag
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjening og tap
- i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med underliggende risiko
- å ha en tilstrekkelig soliditet ut fra valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse på de ulike forretningsområdene
- å utnytte diversifiseringseffekter
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Rammeverket er nærmere beskrevet i note 6 til årsregnskapet, samt i Pilar III dokumentet til SpareBank 1 SR-Bank som er tilgjengelig på bankens nettside.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av uavhengighet i styring og kontroll, og ansvaret er fordelt mellom ulike funksjoner i organisasjonen.

Styret fastsetter konsernets risikoprofil, overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, og påser at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen i konsernet og myndighetspålagte krav. Styret har vedtatt etikkregler som bidrar til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standarden som er satt for konsernet.

Første forsvarslinje (daglig risikostyring)

Administrerende direktør er ansvarlig for at konsernets risikostyring følges opp innenfor rammer vedtatt av styret. Forretningsenhetene er ansvarlig for den samlede risikostyringen innenfor eget virksomhetsområde.

Andre forsvarslinje (overordnet risikorapportering og oppfølging)

Avdelingene for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør.

Avdelingen for risikostyring har det overordnede ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen.

Avdelingen for compliance har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering av regulatoriske krav innen complianceområdet.

Tredje forsvarslinje (uavhengig bekreftelse)

Internrevisjonen overvåker at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Konsernets internrevisjonsfunksjon er outsourcet, og dette sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Internrevisjonen rapporterer til styret. Internrevisjonens rapporter og anbefalinger om forbedringer i konsernets risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått i konsernet.

Internkontrollen og systemene omfatter også selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

Pkt. 11 GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styrets medlemmer og underutvalg fastsettes av generalforsamlingen basert på en anbefaling fra valgkomiteen. Styremedlemmenes honorar er ikke knyttet til resultat eller lignende. Ingen av styrets medlemmer utenom ansattes representanter har oppgaver for selskapet utover styrevervet. Informasjon om alle godtgjørelser utbetalt til de enkelte styremedlemmer er presentert i note 22 i årsregnskapet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 12 GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

SpareBank 1 SR-Bank har en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte.

Konsernets godtgjørelsesordning skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser, skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, bidra til å unngå interessekonflikter, og være i samsvar med Finansforetaksforskriften av 9.12.2016. Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid tiltrekker, utvikler og beholder dyktige medarbeidere. Ordningen skal sikre en belønningsmodell som oppleves rettferdig, forutsigbar og er fremtidsrettet og motiverende. Fast lønn skal være hovedelementet i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, pensjon og naturallytelse.

Styrets retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte fremgår av note 22.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 13 INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

SpareBank 1 SR-Bank har egne sider på selskapets nettside for investorinformasjon. Banken legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. All kurssensitiv informasjon offentliggjøres på norsk og engelsk. Børsmeldinger, års- og kvartalsrapporter, presentasjonsmateriale og web-cast sendinger er tilgjengelige på selskapets nettside.

Informasjon til markedet formidles også gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner. Det avholdes regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Konsernets finanskalender offentliggjøres på selskapets nettside.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

Pkt. 14 SELSKAPSOVERTAGELSE

Styret i SpareBank 1 SR-Bank vil håndtere eventuelle overtagelsestilbud i samsvar med prinsippet om likebehandling av aksjonærer. Samtidig vil styret bidra til at aksjonærene får mest mulig fyllestgjørende informasjon i alle situasjoner som påvirker aksjonærenes interesser. Ved erverv av aksjer i en finansinstitusjon som medfører eierskap utover 10 prosent av aksjekapitalen må det søkes om tillatelse fra Finanstilsynet. I forbindelse med at SpareBank 1 SR-Bank fikk konsesjon til omdanning til allmennaksjeselskap, ble det satt som konsesjonsvilkår at Sparebankstiftelsen SR-Bank skal ha et eierskap som minst skal utgjøre 25 prosent av utstedte aksjer i SpareBank 1 SR-Bank.

Avvik fra anbefalingen:

Styret har ikke utarbeidet eksplisitte hovedprinsipper for håndtering av overtagelsestilbud. Bakgrunnen for dette er finansieringsvirksomhetslovens begrensninger mht eierskap i finansinstitusjoner og konsesjonsvilkårene i forbindelse med omdanningen til ASA. Styret slutter seg for øvrig til anbefalingens formuleringer på dette punkt.

Pkt. 15 EKSTERN REVISOR

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget og styret.

Revisjonsutvalget innstiller på valg av revisor til styret. Styret avholder årlig møte med revisor uten at administrasjonen er til stede. Revisjonsutvalget innstiller til styret på godkjenning av ekstern revisors honorar. Styret fremlegger deretter forslagene for generalforsamlingen til godkjenning.

Ekstern revisor gir revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder særlig om vesentlige svakheter som er avdekket ved internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

REDEGJØRELSE OM FORETAKSSTYRING ETTER REGNSKAPSLOVENS § 3-3B.

Redegjørelsen følger lovens krav.

1. SpareBank 1 SR-Bank følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES.
2. Anbefalingen finnes på www.nues.no
3. Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert i rapporten - styrets redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse.
4. I pkt 10 i rapporten blir det gitt en beskrivelse av hovedelementene i systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosesser.
5. SpareBank 1 SR-Bank har ingen vedtektsbestemmelser som avviker fra allmennaksjelovens kapittel 5, som omhandler generalforsamlingen.
6. Det redegjøres for sammensettingen til styre og arbeidsutvalg til styre samt det gis en beskrivelse av hovedelementene i retningslinjer og mandat for organene i pkt 8 og 9 i rapporten.
7. Det redegjøres for vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevningen og utskifting av styremedlemmer i pkt 8 i rapporten.
8. Det redegjøres for vedtektsbestemmelser og fullmakter som gir styret adgang til å beslutte at foretaket skal kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer i pkt 3 i rapporten.

Årsberetning

SpareBank 1 SR-Bank oppnådde i 2018 et konsernresultat før skatt på 2 892 mill kroner. Resultat etter skatt ble 2 296 mill kroner, en økning med 210 mill kroner fra 2 086 mill kroner i 2017. Egenkapitalavkastningen etter skatt ble 11,3 prosent, sammenlignet med 11,0 prosent i 2017. Styret er godt fornøyd med resultatet for 2018.

Solid innsats fra medarbeidere, godt kreditthåndverk og gode kunderelasjoner har vært viktige drivere for et godt resultat. Markedsposisjonen som et av Sør-Norges ledende finanskonsern og landets nest største norskeide bank ble ytterligere styrket gjennom en netto økning på 21 000 nye privatkunder over 13 år og 1 050 nye bedriftskunder, etablering av kontor i Oslo og verdiskapning til konsernets eiere i form av utbytte og positiv kursutvikling.

Inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, ble utlånsveksten 7,6 prosent i 2018. Innskudd fra kunder ble økt med 3,6 prosent i 2018. Innskuddsdekningen, målt som innskudd i prosent av sum utlån, ble 51,4 prosent ved utgangen av 2018, sammenlignet med 55,3 prosent i 2017.

Netto renteinntekter økte til 3 439 mill kroner i 2018, mot 3 162 mill kroner i 2017. Netto renteinntekter i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital økte til 1,54 prosent i 2018, fra 1,52 prosent i 2017. Økningen kom hovedsakelig som følge av økt utlånsvolum.

Netto provisjons- og andre inntekter ble 1 437 mill kroner i 2018 en reduksjon fra 1 524 mill kroner i 2017. Reduksjonen skyldes i hovedsak at provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble redusert med 61 mill kroner i 2018. Netto avkastning på finansielle investeringer utgjorde 569 mill kroner i 2018 mot 634 mill kroner i 2017. Inntekter fra eierinteresser ble redusert med 59 mill kroner i 2018.

Konsernets driftskostnader ble 2 229 mill kroner i 2018 mot 2 167 mill kroner i 2017, en økning på 62 mill kroner (2,9 prosent) fra 2017. Personalkostnadene økte med 34 mill kroner (2,7 prosent) til 1 297 mill kroner. Økningen kan i stor grad tilskrives ordinær lønnsvekst, mens økt pensjonskostnad med 10 mill kroner ble motvirket av bonusavsetninger som ble redusert med 8 mill kroner.

Øvrige kostnader økte med 28 mill kroner (3,1 prosent) til 932 mill kroner. Kostnadsprosenten, målt som driftskostnader i prosent av driftsinntektene, økte marginalt fra 40,7 prosent i 2017 til 40,9 prosent i 2018.

Konsernets netto nedskrivning på utlån og forpliktelser var 324 mill kroner, mot 543 mill kroner i 2017. Reduksjonen reflekterer optimismen som har preget konsernets markedsområde i 2018. Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er fortsatt viktige virkemidler for å opprettholde en god risikoprofil i konsernets utlånsportefølje og derigjennom redusere fremtidige tap.

Disponering av årets overskudd tar utgangspunkt i et disponibelt morbankresultat på 2 101 mill kroner i 2018. Styret foreslår at 1 151 mill kroner blir disponert til utbytte, tilsvarende 4,50 kroner pr aksje, og 950 mill kroner avsettes til annen egenkapital og styrking av konsernets soliditet.

Ren kjernekapitaldekning ble redusert fra 15,1 prosent ved starten av året til 14,7 prosent ved utgangen av 2018. Kjernekapitaldekningen (inklusive fondsobligasjoner) ble marginalt redusert i samme periode til 15,9 prosent fra 16,0 prosent i 2017. Ved utgangen av 2018 har SpareBank 1 SR-Bank en solid finansiell stilling, og konsernet har et godt utgangspunkt for å videreutvikle sin gode posisjon i Sør-Norge. Styret har fastsatt mål om å ha en ren kjernekapitaldekning på 14,6 prosent gjeldende fra 1. kvartal 2019. Dette inkluderer management buffer på 0,9 prosent-poeng.

Virksomhetens art

Konsernet SpareBank 1 SR-Bank består av morbanken SpareBank 1 SR-Bank ASA og datterselskap.

De vesentligste datterselskapene er; EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS, SR-Forvaltning AS, SR-Boligkreditt AS, SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS og FinStart Nordic AS.

SpareBank 1 SR-Bank har hovedkontor i Stavanger, og har til sammen 36 avdelingskontorer i Rogaland, Hordaland, Vest-Agder, Aust-Agder og Oslo. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester, investeringstjenester, leasing, eiendomsmegling og regnskapstjenester.

Konsernets utvikling

SpareBank 1 SR-Bank har i 2018 hatt en god utvikling i alle konsernets forretningsområder. Posisjonen som markedsleder i Rogaland ble styrket både innenfor person- og bedrifts-markedet og konsernet har samtidig styrket sin posisjon i Hordaland og Agder. I tillegg har SpareBank 1 SR-Bank i løpet av kort tid utfordret etablerte finanskonsern i Oslo. Kapitalmarkedsdivisjonen har etablert seg som Sør-Vestlandets ledende kompetansemiljø innen sitt område. Posisjonen innen eiendomsmegling har bidratt til at EiendomsMegler 1 har blitt den største eiendomsmeglerkjeden i Norge. EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er markedsleder i Rogaland og Vest Agder, og har i 2018 styrket sin posisjon i Hordaland og Aust Agder.

Konsernets datterselskaper og strategiske eierskap i produkt-selskaper i SpareBank 1-alliansen bidrar i betydelig grad til SpareBank 1 SR-Bank sin inntjening.

Bankmarkedet var i 2018 preget av fortsatt sterk konkurranse om kundene. Konsernet opplevde økende etterspørsel etter lån fra personkunder og bedriftskunder utover i 2018. Marginer på utlån til personkunder ble redusert i 2018 grunnet høyere pengemarkedsrente, mens reprising av deler av boliglån-sporteføljen i november 2018 gav en positiv effekt. Marginer på utlån til bedriftskunder holdt seg stabilt gjennom hele 2018. Innen både personmarkedet og bedrifts-markedet ble innskuddsmarginen økt gjennom året som følge av stigende markedsrenter. Innskuddsveksten økte med 3,6 prosent i 2018. I sum ble inntjeningen fra netto renteinntekter styrket i 2018 sammenlignet med året før.

Aksjemarkedene utviklet seg sidelengs gjennom hele 2018 og Hovedindeksen på Oslo Børs endte med en nedgang på 1,8 prosent. For året sett under ett ble kursgevinst på verdipapirer 65 mill kroner. Dette skyldes kombinasjon av kurstap på 249 mill kroner fra renteporteføljen som ble motvirket av positive effekter fra sikringsinstrumenter på til sammen 151 mill kroner, samt kursgevinst på 163 mill kroner fra porteføljen av aksjer og egenkapitalbevis.

Nedskriving på utlån og forpliktelser ble 324 mill kroner i 2018 mot 543 mill kroner i 2017. Dette tilsvarte nedskrivninger som andel av brutto utlån inkludert utlån solgt til kredittforetak på 0,17 prosent. Nedskriving på utlån i 2018 gjaldt i stor grad enkeltengasjement innenfor oljerelatert virksomhet. Styret vurderer kvaliteten i utlånsporteføljen og risikostyringen som god.

Utvikling i konsernets markedsområder

Husholdningenes forventninger til utviklingen i norsk økonomi har blitt mer positive i løpet av 2018. Bruttonasjonalprodukt (BNP) for Fastlands-Norge er forventet å vokse med om lag 2,7 prosent i 2019, en økning fra 2,3 prosent i 2018. Høyere oljepris og en økning i oljeinvesteringene på om lag 2 prosent i 2018 har ført til stigende optimisme og tro på økt aktivitet fremover for norsk oljenæring.

Demografiske utviklingstrekk har stor betydning for konsernets rammevilkår. Konsernets primærområde har over lang tid hatt høy tilflytting og befolkningsvekst. Uføreandelen er også betydelig lavere enn landsgjennomsnittet. Befolkningen er relativt ung i og rundt de regionale sentrene og langs kysten av Sør- og Vestlandet. Trenden med befolkningsvekst har endret seg de siste årene hvor Rogaland og Hordaland det siste året har hatt en befolkningsvekst som har vært lavere enn landsgjennomsnittet, mens Agder-fylkene har vokst noe mer enn landsgjennomsnittet. Statistisk Sentralbyrås (SSB) framskrivninger av befolkningsutviklingen tilsier at veksten i Rogaland og Hordaland forventes å ligge over landsgjennomsnittet på lengre sikt.

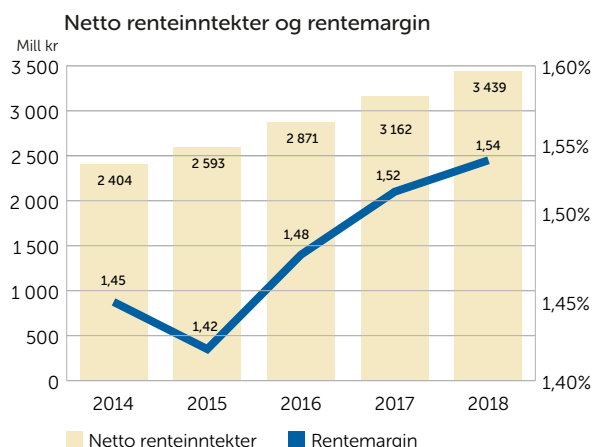
I følge NAV var arbeidsledigheten i Norge 2,3 prosent ved utgangen av desember 2018. I Rogaland var arbeidsledigheten 2,5 prosent, i Hordaland 2,6 prosent og i Vest- og Aust-Agder henholdsvis 2,3 prosent og 2,3 prosent.

RESULTATUTVIKLING

Netto renteinntekter

Konsernets netto renteinntekter i 2018 ble 3 439 mill kroner (3 162 mill kroner). Netto renteinntekter må sees i sammenheng med provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Provisjonsinntektene fra disse selskapene beløp seg til 88 mill kroner (149 mill kroner) i 2018. Summen av netto renteinntekter og provisjonsinntekter økte med totalt 216 mill kroner sammenlignet med 2017. Økningen kom hovedsakelig som følge av økt utlånsvolum. Gjennomsnittlig rentemargin økte til 1,54 prosent i 2018, sammenlignet med 1,52 prosent i 2017.

Andre inntekter

Netto provisjons- og andre inntekter utgjorde 1.437 mill kroner (1.524 mill kroner) i 2018.

Reduksjonen på 87 mill kroner fra 2017 skyldes primært at provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS ble redusert med 61 mill kroner til 88 mill kroner (149 mill kroner) i 2018. Reduserte provisjonsinntekter fra disse kredittforetakene kom i hovedsak som en konsekvens av at konsernet i løpet av de siste 12 måneder har kjøpt tilbake utlån fra SpareBank 1 Boligkreditt AS med til sammen 5,3 mrd kroner. Inntekter fra forsikring ble redusert med 19 mill kroner til 189 mill kroner (208 mill kroner) som følge av blant annet redusert lønnsomhetsprovisjon etter en hard vinter i 2018 med mange skader. Inntekter fra eiendomsmegling ble redusert med 7 mill kroner til 382 mill kroner (389 mill kroner) i 2018, grunnet et noe svakere salg innenfor nybygg og næringseidom i forhold til 2017.

Reduserte inntekter fra forsikring, eiendomsmegling og kredittforetakene ble delvis motvirket av tilretteleggingshonorar, som økte med 6 mill kroner fra 2017 til 99 mill kroner (93 mill kroner) i 2018, som følge av god aktivitet, spesielt i bedriftsmarkedsdivisjonen.

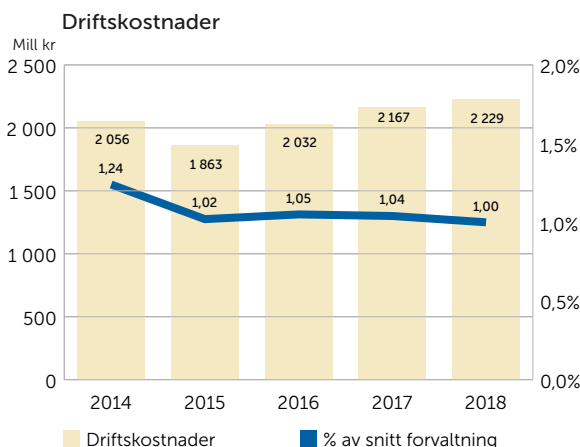
Driftskostnader

Konsernets driftskostnader ble 2.229 mill kroner (2.167 mill kroner) i 2018, en økning på 62 mill kroner fra 2017. Kostnadsveksten siste 12 måneder på 2,9 prosent er innenfor konsernets målsetting om maksimalt 3,0 prosent kostnadsvekst for 2018.

Personalkostnadene økte med 34 mill kroner (2,7 prosent) fra 2017 til 1 297 mill kroner i 2018. Økningen kan i stor grad tilskrives ordinær lønnsvekst, mens økt pensjonskostnad med 10 mill kroner ble motvirket av bonusavsetninger som ble redusert med 8 mill kroner.

De øvrige kostnadene økte med 28 mill kroner (3,1 prosent) til 932 mill kroner i 2018, hvor det var størst økning knyttet til IT- og markedsføringskostnader.

Kostnadsprosent for konsernet, målt som kostnader i prosent av inntekter, var fortsatt lav, og ble 40,9 prosent (40,7 prosent) i 2018

Nedskrivninger på utlån og mislighold

Konsernets netto nedskrivninger på utlån og forpliktelser ble redusert med 219 mill kroner fra 2017 til 324 mill kroner i 2018. Reduksjonen reflekterer optimismen som har preget konsernets markedsområde i 2018, samt god kredittkvalitet i utlånsporteføljen. Økt oljepris har vært positivt for oljenæringen, men også gitt positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Konsernets netto nedskrivninger på utlån og forpliktelser tilsvarte 0,18 prosent (0,33 prosent) av brutto utlån i 2018. Inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, tilsvarte det nedskrivning i prosent av brutto utlån på 0,17 prosent (0,29 prosent).

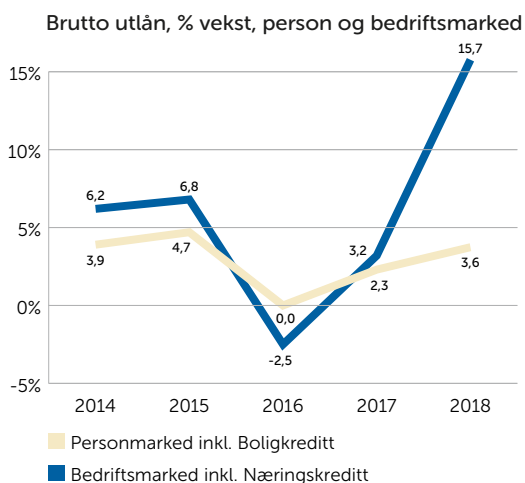
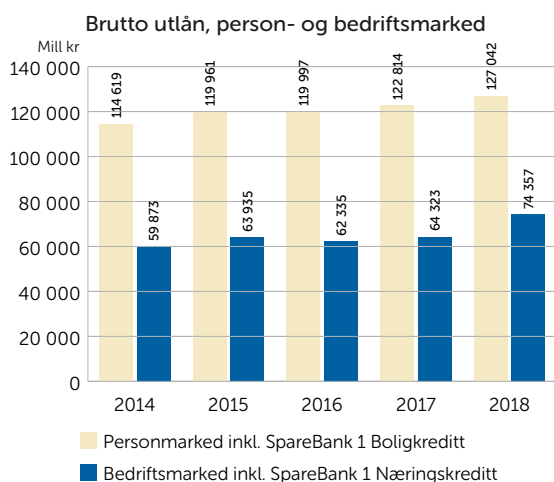
Tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er fortsatt viktige virkemidler for å opprettholde en god risikoprofil i konsernets utlånsportefølje for å kunne redusere fremtidige tap.

IFRS 9 «Finansielle instrumenter» har fra og med 1.1.2018 erstattet IAS 39. Etter IFRS 9 er konsernets utlån gruppert i tre grupper; Trinn 1, Trinn 2, og Trinn 3. Utlån i Trinn 3 er utlån som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis på tap på balansedato. For disse utlånene skal det avsettes for forventet tap over levetiden. Vedrørende ytterligere detaljer knyttet til IFRS 9 regelverket og implementeringseffekt av dette, vises det til note 1, note 3, note 8 og note 41 i årsrapporten for 2018.

Brutto utlån definert som Trinn 3 utgjorde 2.133 mill kroner ved utgangen av 2018. Dette tilsvarte 1,53 prosent av brutto utlån, og 1,46 prosent inkludert utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Balanse

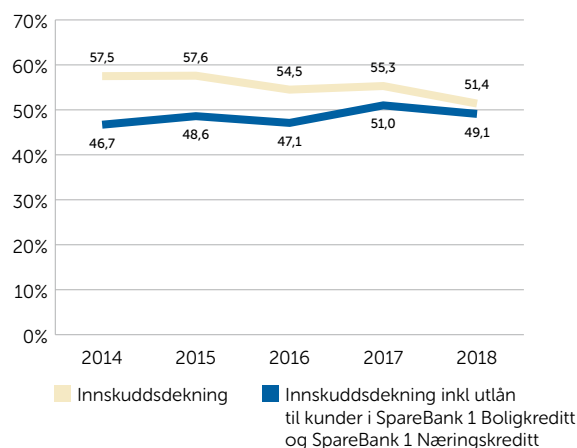
Konsernets balanseførte forvaltningskapital økte fra 216,6 mrd kroner til 234,1 mrd kroner i 2018. Økningen skyldes i hovedsak utlånsvekst og tilbakekjøp av utlånsporteføljer fra SpareBank 1 Boligkreditt AS. SpareBank 1 SR-Bank hadde ved utgangen av året solgt lån for 9,3 mrd kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, mot 14,6 mrd kroner ved utgangen av 2017. Hensyntatt utlånsporteføljene i disse deleide kredittforetakene var utlånsveksten 7,6 prosent og samlede utlån 201,4 mrd kroner (187,1 mrd kroner) ved utgangen av 2018. Utlån til personmarkedet økte med 3,6 prosent og utlån til bedriftsmarkedet og offentlig sektor økte med 15,7 prosent. Fordelingen mellom utlån til personmarkedet (inkludert SpareBank 1 Boligkreditt AS) og bedriftsmarkedet/offentlig sektor (inkludert SpareBank 1 Næringskreditt AS) var henholdsvis 60,7 prosent og 39,3 prosent ved utgangen av 2018, mot 63,1 prosent og 36,9 prosent året før.

Innskudd fra kunder økte med 3,6 prosent (11,0 prosent) i 2018 til 98,8 mrd kroner (95,4 mrd kroner). Økte innskudd kom både fra personmarkeds kunder og bedriftsmarkeds kunder. Innskudd fra bedriftsmarkedet og offentlig sektor utgjorde 53,8 prosent (53,6 prosent) av konsernets kundeinnskudd ved utgangen av 2018.

Innskuddsdekningen, målt som innskudd i andel av brutto utlån, var 51,4 prosent (55,3 prosent) ved utgangen av 2018. Konsernet har i et marked med høy konkurranse både opprettholdt en god innskuddsdekning og styrket sin langsiktige finansiering. «Liquidity Coverage Ratio» (LCR) som måler konsernets likviditetsdekning i et 30 dagers alvorlig stressscenario var 167 prosent (168 prosent) ved utgangen av 2018. I tillegg til ordinære kundeinnskudd hadde konsernet 20,7 mrd kroner (21,3 mrd kroner) til forvaltning, hovedsakelig gjennom SR-Forvaltning AS og ODIN Forvaltning AS.

Innskuddsdekning

FORRETNINGSOMRÅDENE

Personmarkedsdivisjonen

Personmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger ble 1.656 mill kroner (1.655 mill kroner) i 2018. Resultatet ble 1 mill kroner høyere enn i 2017. Summen av netto renteinntekter og provisjonsinntekter var på samme nivå som i 2017. Provisjonsinntektene ble lavere enn forventet som følge av lavere forsikringsprovisjoner. Divisjonens kostnader ble redusert med 4 mill kroner.

Antall produktsalg økte med 11 prosent sammenlignet med 2017. Salgsveksten var størst i digitale kanaler og andelen salg via digitale kanaler passerte 50 prosent samlet for 2018. I 4. kvartal 2018 isolert, ble 88 prosent av alle kredittsaker startet digitalt. Ved utgangen av 4. kvartal 2018 har personmarkedet implementert en ny og forbedret kredittprosess, startet opp rådgivningsteamet i Oslo og påbegynt arbeidet med å videreutvikle rådgivningstjenestene.

Økt optimisme i næringslivet på Sør-Vestlandet og lavere arbeidsledighet har ikke gitt merkbare endringer i boligmarkedet. Utlånsveksten siste 12 måneder var ved utgangen av 2018 på 3,6 prosent, og 12 måneders innskuddsvekst ble 2,9 prosent. Personmarkedet opplever økt konkurranse om boliglånskundene. Andelen misligholdte lån over 30 dager var 0,37 prosent (0,39 prosent) av totale utlån ved utgangen av 2018. Det ble ikke foretatt nedskrivninger på utlån og forpliktelser i 2018, mot 63 mill kroner i nedskrivninger på utlån og forpliktelser i 2017.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god, med lav tapsrisiko. Andelen utlånseksponering (inkludert porteføljen i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SR-Boligkreditt AS) innenfor 85 prosent belåningsgrad utgjorde 89,1 prosent (89,0 prosent) ved utgangen av 2018. IRB-risikovektene på boliglån var 21,7 prosent (21,6 prosent) ved utgangen 2018, og reflekterte en solid og stabil portefølje.

Bedriftsmarkedsdivisjonen

Bedriftsmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger ble 1.748 mill kroner (1.558 mill kroner) i 2018, 190 mill kroner høyere enn i 2017. Økt resultat skyldes hovedsakelig økte renteinntekter og økte andre inntekter.

Divisjonens utlånsvekst siste 12 måneder ble 16,4 prosent, hvor den største del av veksten kom utenfor Rogaland. Divisjonens innskudd økte med 5,6 prosent de siste 12 månedene.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen vurderes som god. Andel engasjement med misligholdssannsynlighet lavere enn 2,5 prosent gjennom en full tapssyklus utgjorde 76,2 prosent (72,4 prosent) av porteføljen ved utgangen av 2018. Porteføljen innen eiendomssektoren representerte konsernets største konsentrasjon mot en enkelt bransje og utgjorde 15,9 prosent (14,7 prosent) av samlet utlånseksponering inkludert personmarkeds kunder. En vesentlig del av denne porteføljen var finansiering av næringseiendom for utleie. Denne porteføljen preges av langsiktige leiekontrakter og finansielt solide leietagere.

Det ble resultatført nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser på 324 mill kroner i 2018, sammenlignet med 480 mill kroner i nedskrivninger i 2017. Divisjonens resultat før skatt ble 1.424 mill kroner, 346 mill kroner høyere enn i 2017.

Tett oppfølging knyttet til utvikling av risiko i porteføljen er prioritert for divisjonen. Samtidig er det viktig å sikre et godt og relevant kundetilbud i aktuelle kanaler for å ivareta fortsatt gode kunderelasjoner og kundevekst. Det utvikles nye digitale kjøpsløsninger som vil være effektive både for kundene og konsernet.

Oppbyggingen av Oslokontoret går i henhold til plan. Tilstedeværelsen i dette markedet er viktig for å skape et større grunnlag for vekst, og dermed økt inntjening. Dette skal,

sammen med riktig risikoprising av utlån og kostnadskontroll, sikre konkurranseevne fremover.

Kapitalmarkedsdivisjonen

Verdipapirvirksomheten er organisert under merkenavnet SR-Bank Markets og omfatter kunde- og egenhandel med renter, valuta og Corporate Finance-tjenester.

SR-Bank Markets' driftsresultat før skatt ble 85 mill kroner i 2018, 22 mill kroner bedre enn i 2017. Inntektene som genereres blir inntektsført i de forretningsområder hvor kundene ligger, primært i bedriftsmarkedsdivisjonen. I 2018 ble det inntektsført 71 mill kroner i forretningsområdene, en økning på 8 mill kroner fra året før.

Før allokering av kundeinntekter til øvrige forretningsområder, oppnådde SR-Bank Markets driftsinntekter på 218 mill kroner i 2018. Dette var en økning på 17 mill kroner fra 2017, og skyldes hovedsakelig økt aktivitet innen valuta- og rentehandel. Corporate Finance har ferdigstilt flere prosjekt i 2018, men har et noe svakere resultat enn i 2017.

Datterselskapene

Datterselskapene bidrar gjennom sine produkter og tjenester til at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, og et bedre inntjeningsgrunnlag for banken. Gjennom god samhandling og felles markedsføring er konsernet en totalleverandør av finansielle produkter og tjenester.

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er godt representert i hele konsernets markedsområde og har 40 avdelinger fra Grimstad i sørøst til Bergen i nord. Selskapet er den ledende eiendomsmegleren i Rogaland og Vest-Agder og øker også sin markedsandel i Hordaland og Aust-Agder. Selskapet oppnådde et resultat før skatt på 10,8 mill kroner (26,7 mill kroner). Nedgangen i resultatet skyldes i hovedsak et noe svakere salg enn forventet innenfor nybyggmarkedet og næringseiendom. I tillegg er det tatt nedskrivningskostnader på 6,4 mill kroner i forbindelse med terminering av kontrakt på leveranse av nytt datasystem for eiendomsmegling.

I 2018 ble det formidlet 6.487 (6.565) eiendommer til en samlet verdi på ca 20,6 mrd kroner (20,6 mrd kroner). Tilgangen på nye oppdrag var god og økende, og høyere enn året før. Selskapet har en sterk posisjon i Rogaland, med en markedsandel på ca 35 prosent innenfor formidling av bolig-eiendom. Ambisjonen er å styrke denne posisjonen ytterligere gjennom vekst i etablerte markeder. For å legge til rette for dette, har selskapet de siste årene opprettholdt sin salgskraft på tross av et vanskelig boligmarked.

Virksomheten i Agder utfordres av sterk konkurranse og flere øker sin tilstedeværelse i disse fylkene. Til tross for dette har selskapet økt sin markedsandel i området, og da spesielt i Kristiansand. Ambisjonen er å ytterligere styrke posisjonen og være blant de to største aktørene i Agderfylkene.

SR-Forvaltning AS er et verdipapirforetak med konsesjon for aktiv forvaltning og fondsforvaltning. Resultat før skatt i 2018 ble 34,7 mill kroner (33,5 mill kroner). Selskapet har opplevd god kundetilvekst i 2018, særlig for diskresjonære mandat. Kapital under forvaltning var ved utgangen av 2018 11,4 mrd kroner (11,0 mrd kroner).

SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 4,2 mill kroner (3,5 mill kroner). I resultatet inngår avskrivninger av immaterielle eiendeler på 1,9 mill kroner (1,9 mill kroner). Selskapet ble etablert i 2015 og har siden oppstarten hatt en vekst fra 0 til ca 107 mill kroner i årlig omsetning. Selskapet hadde ved utgangen av 2018 syv kontor, fire i Rogaland og tre i Bergen, samt ca 1 800 kunder.

SR-Boligkreditt AS er et heleid datterselskap og ble etablert i 2015. Selskapets formål er å kjøpe boliglån av SpareBank 1 SR-Bank og finansiere dette ved å utstede obligasjoner med fortrinnsrett. Gjennom SR-Boligkreditt AS kan SpareBank 1 SR-Bank diversifisere og optimalisere sin funding. Moody's har gitt sin beste rating, Aaa til SR-Boligkreditt AS. SR-Boligkreditt AS oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 374,5 mill kroner (272,8 mill kroner). Ved utgangen av 2018 har selskapet utstedt obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) pålydende 55,8 mrd kroner og kjøpt lån for 58,8 mrd kroner av SpareBank 1 SR-Bank.

FinStart Nordic AS oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 59,5 mill kroner (6,5 mill kroner). Resultatforbedringen kom som følge av positiv verdiøkning på verdipapirer i porteføljen. Selskapet endret navn fra SR-Investering AS til FinStart Nordic AS i september 2017, som ett ledd i endret strategi for selskapet. Driften i selskapet startet opp i januar 2018. Selskapet er konsernets innovasjonssatsing, og er etablert som en ekstern arena for innovasjon og utvikling. Selskapet skal investere i og/eller etablere selskap som skal drive med utviklings- og innovasjonsarbeid. Dette skal være med å utvikle banken i et marked der bankens virksomhet i større og større grad utsettes for konkurranse fra nye aktører, blant annet som følge av endringer i rammevilkår.

Tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet

SpareBank 1 Boligkreditt AS og

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglåns- og nærings-eiendomsporteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene tilgang til stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2018 et samlet utlånsvolum på 184,1 mrd kroner, hvorav 8,9 mrd kroner var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens

eierandel i selskapet var 4,8 prosent og oppdateres årlig i samsvar med andel solgt volum ved hvert årsskifte.

SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved utgangen av 2018 et samlet utlånsvolum på 11,1 mrd kroner, hvorav 0,4 mrd kroner var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet var 14,4 prosent ved utgangen av 2018.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige, finansielle tjenester og produkter, samt å ta ut stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Alliansen bidrar til å sikre de deltagende sparebankene verdiskaping til nytte for egen region og bankens eiere.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet gjennom sitt eierskap og deltagelse i SpareBank 1 Banksamarbeidet DA. Utvikling og drift av produktselskaper er organisert gjennom bankenes eierskap i holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), SpareBank 1 Østlandet (12,4 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent – eid av 11 sparebanker i Sør-Norge), og Landsorganisasjonen (LO)/ tilknyttede fagforbund (9,6 prosent).

SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Forsikring AS, ODIN Forvaltning AS, Conecto AS, SpareBank 1 Factoring AS, SpareBank 1 Portefølje AS, SpareBank 1 Spleis AS og 65 % av aksjene i Fremtind Forsikring AS og 51 % i LO Favør AS.

SpareBank 1 Gruppen AS leverte et resultat før skatt i 2018 på 1 385 mill kroner (2 210 mill kroner). Resultatnedgangen skyldes i all hovedsak lavere finansinntekter og et svakere forsikringsresultat i skadeselskapet som følge av en hard vinter med mye skader. Livselskapet har et resultat som er noe lavere enn fjoråret som følge av lavere finansinntekter samt økning i forsikringsmessige avsetninger. Resultat etter skatt i 2018 ble 1 480 mill kroner (1 811 mill kroner) som følge av en positiv skattekostnad i 2018 som følge av endring i skatteregler for liv- og skadeselskap. Regelendringen ble vedtatt i desember 2018, med virkning fra 2018, og medførte at SpareBank 1 Gruppen AS tilbakeførte ca 330 mill kroner i utsatt skatt på konsernet. SpareBank 1 Gruppen AS og DNB ASA inngikk 24. september 2018 en avtale om å slå sammen sine forsikringsvirksomheter, og vil med dette skape et av landets største forsikringsselskaper. Fusjonen mellom SpareBank 1 Skadeforsikring AS og DNB Forsikring ble godkjent av Finanstilsynet den 21. desember 2018, og fusjonen vil tre i kraft med virkning fra 1. januar 2019. Det fusjonerte selskapet blir hetende Fremtind Forsikring AS, og vil ha en tilnærmet komplett produktportefølje innen risikoforsikring til privat- og

SMB-markedet. Som ledd i transaksjonen er planen å fisjonere de individuelle personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS (livselskapet) og DNB Livsforsikring AS, samt de bedriftsbetalte personrisikoforsikringene fra SpareBank 1 Forsikring AS, til det fusjonerte selskapet. Denne delen av transaksjonen planlegges gjennomført i løpet av første kvartal 2019.

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er ansvarlig for samarbeidsprosesser og leveranse av tjenester til SpareBank 1-alliansen. Selskapet utvikler og leverer blant annet felles IT/mobil-løsninger, merkevare- og markedsføringskonsepter, forretningskonsepter, produkter og tjenester, kompetanse, analyser, prosesser, beste-praksis-løsninger og innkjøp. SpareBank 1 SR-Banks eierandel i SpareBank 1 Banksamarbeidet DA var ved utgangen av 2018 på 18,0 prosent.

BN Bank ASA

BN Bank er en landsdekkende bank med hovedkontor i Trondheim. Banken eies av banker i SpareBank 1-alliansen, hvor SpareBank 1 SR-Bank ASA eier 23,5 prosent. BN Bank ASA oppnådde i 2018 et resultat før skatt på 395 mill kroner (395 mill kroner). Økte renteinntekter ble motvirket av lavere avkastning på finansielle instrumenter samt reduksjon i andre driftsinntekter, og medførte at resultat før skatt ble uendret fra 2017.

Hendelser etter balansedagen

28. februar 2019 inngikk SpareBank 1-Bankene avtale om endret eiermodell i BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank vil etter gjennomføring av transaksjonen ha en eierandel på 35,02 prosent i BN Bank ASA.

Det har ikke vært registrert vesentlige hendelser etter 31.12.2018 som påvirker det avlagte årsregnskapet.

Regnskapsprinsipper

Det vises til note 2 for nærmere beskrivelse av anvendte regnskapsprinsipper i selskaps- og konsernregnskapet. Konsernet følger de samme regnskapsprinsipper i delårsregnskapene som i årsregnskapet, men har fra 1. januar 2018 erstattet IAS 39 med IFRS 9 «Finansielle instrumenter». Se mer informasjon om dette i note 2.

Eierstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Styringen av SpareBank 1 SR-Bank bygger blant annet på regnskapsloven og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Dette omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre aksjonærenes, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert. Les mer i redegjørelsen om eierstyring og selskapsledelse på side 32 i kapittel «Eierstyring og selskapsledelse».

Risikostyring

Kjernevirksomheten til SpareBank 1 SR-Bank er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyrings-systemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal skape finansiell og strategisk merverdi gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyringen og konsernets verdigrunnlag
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjening og tap
- i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med underliggende risiko
- å ha en tilstrekkelig soliditet ut fra valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse på de ulike forretningsområdene
- å utnytte diversifiseringseffekter
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet konsernet statistisk må forvente å tape i løpet av en 12 måneders periode, mens risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet er eksponert mot.

De vesentligste risikoene konsernet er eksponert mot er kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og eierrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kreditt-innvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring. Den overordnende kredittstrategien fastsetter at konsernet skal ha en moderat risikoprofil.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen er god og stabil. Andel engasjement med misligholdssannsynlighet lavere enn 2,5 prosent gjennom en full tapssyklus er økende og utgjør nå 76 prosent av porteføljen. Porteføljen innen eiendomssektoren representerer konsernets største konsentrasjon mot en enkelt bransje. En vesentlig del av denne porteføljen er finansiering av næringseiendom for utleie. Denne porteføljen preges av langsiktige leiekontrakter og finansielt solide leietakere.

Kvaliteten i personmarkedsporteføljen vurderes som meget god, med lav tapsrisiko. Det meste av porteføljen er sikret med pant i fast eiendom, og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapspotensial så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

Markedsrisiko

Styringen av markedsrisiko tar utgangspunkt i konservative rammer for posisjoner i rente- og valutamarkedet, samt

investeringer i aksjer og obligasjoner. Rammene gjennomgås og vedtas av styret minst årlig.

Deler av konsernets markedsrisiko knyttes til investeringer i obligasjoner og sertifikater. Ved utgangen av 2018 var konsernets beholdning av likvide eiendeler i form av obligasjoner og sertifikater 29,4 mrd kroner. Kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på likviditetsporteføljen vurdert til virkelig verdi beregnes med utgangspunkt i Finanstilsynets modell for risikobasert tilsyn av markedsrisiko.

Risikoaktivitetene knyttet til handel i valuta, renter og verdipapirer skjer innenfor de til enhver tid vedtatte rammer, fullmakter og kredittlinjer på motparter. SpareBank 1 SR-Bank tar i begrenset omfang rente- og valutakursrisiko i forbindelse med egenhandelsaktiviteter. Virksomhetens inntekter skapes i størst mulig grad i form av kundemarginer. Dette bidrar til en mest mulig stabil og god inntjening.

Konsernets eksponering overfor markedsrisiko vurderes som moderat.

Likviditetsrisiko

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile bankens konservative risikoprofil. Likviditetsrisikoen skal være lav. Konsernets utlån finansieres i hovedsak med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld, herunder salg av boliglånporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden utstedes i ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

SpareBank 1 SR-Bank hadde ved utgangen av 2018 meget god likviditet og legger til grunn fortsatt god tilgang på langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser. Konsernet tilstreber en jevn forfallsstruktur på innlån og vektlegger gode relasjoner til norske og internasjonale investorer og banker. Likviditetsbufferen¹ var 30,4 mrd kroner ved utgangen av 2018, og dekker normal drift i 20 måneder med stengte markeder. Bankens forfall på fremmedfinansiering de neste 12 månedene utgjør 11,6 mrd kroner. I tillegg til likviditetsbufferen har banken 24,4 mrd kroner i boliglån klargjort for OMF-finansiering.

Konsernets likviditetssituasjon er meget god, og konsernet har det siste året videreført en høy andel langsiktig finansiering. Net Stable Funding Ratio² var ved utgangen av 2018 121 prosent (119 prosent) for konsernet.

Operasjonell risiko

Konsernet benytter en systematisk prosess for å identifisere og kvantifisere operasjonelle risikoer som konsernet til enhver tid er eksponert for. Den kartlagte risikoeksponeringen i 2018 har

¹ Likviditetsbuffer: kontanter, korte plasseringer og trekkrettigheter i Norges Bank (obligasjoner inkl OMF). Forutsatt uendrede innskudd og utlån, og ingen nye innlån i perioden.

² NSF er beregnet i henhold til retningslinjer fra Finanstilsynet og er beregnet som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering.

til enhver tid vært innenfor styrets vedtatte rammer for største tillatte eksponering.

Uønskede hendelser registreres og kartlegges systematisk for å unngå gjentakelse og hente ut læringseffekter. Det har ikke forekommet uønskede hendelser i løpet av 2018 med betydelige økonomiske konsekvenser.

Det observeres en stadig økning av målrettet ondsinnet programvare mot finansnæringen i Norge som har til formål å gi uautorisert tilgang til og kontroll over datamaskiner og programvare. Datakriminalitet/hacking vil fortsatt utgjøre en vesentlig risiko for konsernet fremover. Samtidig vil digitalisering og økende endringstakt i bransjen påvirke konsernets eksponering for operasjonell risiko. Dette medfører hyppigere endringer over kortere tidsrom, og konsernet har i løpet av 2018 styrket sitt fokus på produkt og prosessgodkjenning for å sikre at endringene som gjøres ikke får utilsiktede hensikter.

Compliance (etterlevelse)

SpareBank 1 SR-Bank har som mål å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

EUs arbeid med å fullharmonisere regelverket innenfor EU/EØS-området medfører nye reguleringer som konsernet må tilpasse seg. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som påvirker konsernets drift skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer.

I 2018 har det blitt gjennomført et omfattende arbeid med å sette banken i stand til å etterleve MiFID II, ny hvitvaskingslov og ny personlov (GDPR). Videre er nye guidelines for internkontroll (GL11) gjennomgått og enkelte tiltak iverksatt for å ivareta presiseringer i krav til styring og kontroll. Rammeverk for internasjonal skatterapportering er under revisjon og ansvars- og kontrollmatriser er gjennomgått for å sikre etterlevelse og tilfredsstillende kontrollhandlinger knyttet til indisiesøk og rapportering.

Eierrisiko

Eierrisiko er risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 SR-Bank har i hovedsak eierrisiko gjennom eierandelen i

- SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent)
- SpareBank 1 Boligkreditt AS (4,8 prosent)
- SpareBank 1 Næringskreditt AS (14,4 prosent)
- BN Bank ASA (23,5 prosent)
- SpareBank 1 Kredittkort AS (17,9 prosent)
- SMB Lab AS (20 prosent)
- SpareBank 1 Betaling AS (19,8 prosent)

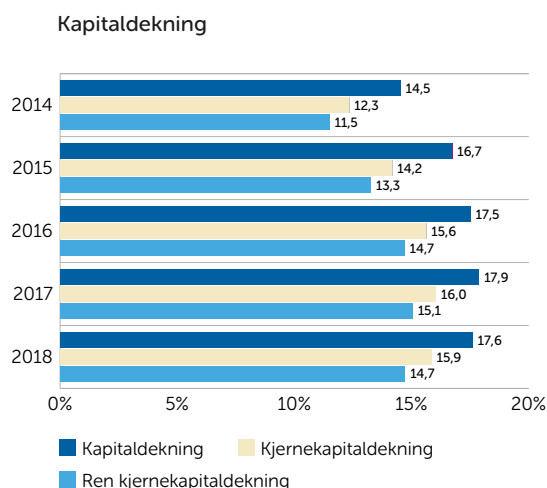
Samfunnsansvar og bærekraft

SpareBank 1 SR-Bank har som mål å være en organisasjon som har et aktivt forhold til bærekraft, og tar ansvar for miljøutfordringene samfunnet står ovenfor. Banken skal ikke, verken direkte eller indirekte, medvirke til krenkelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter, korrupsjon, alvorlig miljøskade eller andre handlinger som kan oppfattes som uetiske. Dette gjelder både internt og i forhold til samfunnet for øvrig. Bærekraft må inkluderes i dokumentasjon og rutineverk tilknyttet kreditt og investering/forvaltning, og tas inn i konsernstrategien. I 2018 ble det utarbeidet bærekraftstrategi, generelle retningslinjer for bærekraft og retningslinjer for bærekraft for bedriftsmarkedet. I løpet av 2019 skal bærekraft ytterligere implementeres i styringsdokumenter og retningslinjer. Det vises til bærekraftsrapporten for mer informasjon.

Kapitalstyring

Kapitalstyringen sikrer at SpareBank 1 SR-Bank balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
- Konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse framskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Det gjennomføres ulike stresstester av enkeltfaktorer og scenario-analyser der konsernet utsettes for en rekke negative makro-økonomiske hendelser gjennom flere år. SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser hvis de likevel skulle oppstå.

SpareBank 1 SR-Bank har en solid finansiell stilling. Ved utgangen av 2018 var ren kjernekapitaldekning 14,7 prosent (15,1 prosent) mens kjernekapitaldekningen var 15,9 prosent (16,0 prosent) og kapitaldekningen 17,6 prosent (17,9 prosent). På grunn av overgangsregler kan minstekrav til kapitaldekning ikke utgjøre mindre enn 80 prosent av tilsvarende størrelse beregnet etter Basel I-reglene.

I Norge blir det krevd en motsyklisk kapitalbuffer i intervallet 0 - 2,5 prosent-poeng i form av ren kjernekapital. Formålet med motsyklisk kapitalbuffer er å gjøre bankene mer solide og robuste overfor utlånstap. Kapitalbufferkravet var 2,0 prosent-poeng ved utgangen av 2018. Finansdepartementet besluttet den 13. desember 2018 å øke kapitalbufferkravet for bankene til 2,5 prosent-poeng fra 31. desember 2019.

Pilar 2 –påslaget er et institusjonsspesifikt påslag med formål å skape sikkerhet for at norske banker har tilstrekkelig kapital til å dekke risikoen forbundet med virksomheten også utover de risikoene som inngår i det regulatoriske minimumskravet. Finanstilsynet har i sin siste vurdering i 2018 gitt konsernet et individuelt Pilar 2 - påslag på 1,7 prosent-poeng, ned fra 2,0 prosent-poeng som ble fastsatt i 2016. Det nye Pilar 2 – påslaget vil være gjeldende fra 31. mars 2019.

Samlet krav for SpareBank 1 SR Bank ASA til ren kjernekapitaldekning inkludert motsyklisk kapital-buffer og Pilar 2 påslag var ved utgangen av 2018 14,0 prosent og reduseres til 13,7 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2019. Kravet oppfylles med god margin. Banker klassifisert som systemviktige finansinstitusjoner pålegges i tillegg et særskilt kapitalbufferkrav. SpareBank 1 SR-Bank ASA er ved utgangen av 2018 ikke definert som systemviktig finansinstitusjon, men Finanstilsynet har gitt anbefaling til Finansdepartementet i november 2018 om at alle foretak med en utlånsandel over 10 prosent til bedriftsmarkedet i en eller flere definerte regioner, skal anses som systemviktige. SpareBank 1 SR-Bank ASA er omfattet av dette forslaget.

SpareBank 1 SR-Bank ASA hadde ved utgangen av 2018 mål om å ha en ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent, som inkluderer en management buffer på 1 prosent-poeng. Styret har vedtatt et nytt mål om ren kjernekapitaldekning på 14,6 prosent gjeldende fra 31. mars 2019. Det nye målet hensyntar redusert Pilar 2 – påslag samt management buffer på 0,9 prosent poeng. Målet skal opprettholdes gjennom god lønnsomhet, balansert vekst og konkurransedyktige utbytter.

Ekstern revisjon

Konsernets ekstern revisor er PricewaterhouseCoopers AS (PwC).

Intern revisjon

Internrevisjonen utføres av EY (tidligere Ernst & Young). Internrevisjonen rapporterer direkte til styret.

Medarbeidere og arbeidsmiljø

Medarbeiderne i SpareBank 1 SR-Bank er den viktigste ressursen for å skape verdier til beste for kundene, regionen og banken. Konsernets organisasjons- og arbeidsmiljøundersøkelser for 2018 viser at medarbeiderne trives og har et godt forhold til konsernet som arbeidsgiver. Undersøkelsen blir gjennomgått og fulgt opp i alle enheter for å sikre positiv utvikling og styrke et helsefremmende arbeidsmiljø preget av langsiktighet, åpenhet, ærlighet og trygghet i tråd med konsernets verdigrunnlag.

Les mer om hvilke tiltak som gjøres for å sikre den rette kompetansen, godt arbeidsmiljø og likestilling i kapitlet om «Medarbeidere» på side 12, og mer detaljert i note 22 Godtgjørelseserklæring, personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte i årsregnskapet.

Bankens aksjer

Kursen på bankens aksjer (SRBANK) var kroner 89,20 ved utgangen av 2018. Dette var en oppgang på 7,4 prosent fra utgangen av 2017 hensyntatt utbytte på 4,25 kroner. Hovedindeksen på Oslo Børs steg i samme periode med 1,8 prosent. Omsetningen av SRBANK aksjen har gjennom 2018 vært økende og tilsvarte 8,4 prosent (4,7 prosent) av antall utestående aksjer.

Det var 10 804 (10 834) aksjonærer ved utgangen av 2018. Andelen eid av selskap og personer i utlandet var 26,6 prosent, mens 43,5 prosent var hjemmehørende i Rogaland, Agderfylkene og Hordaland. De 20 største eierne eide til sammen 58,1 prosent. Bankens egenbeholdning utgjorde 85 206 aksjer, mens ansatte i konsernet eide 1,5 prosent.

Fortsatt drift

Soliditeten ble styrket i 2018 og markedsutsiktene synes gode. Sammen med iverksatte og planlagte tiltak, bidrar dette til gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2019. Årsoppgjøret er derfor avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Disponering av årsresultat/utbytte

SpareBank 1 SR-Bank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og derigjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdi-stigning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte tas det hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Disponibelt morbankresultat som ligger til grunn for utdeling av utbytte ble i 2018 2 101 mill kroner, tilsvarende 8,24 kroner pr aksje. I tråd med vedtatt utbyttepolitikk er ulike forhold hensyntatt i utbyttevurderingen, herunder særlig vekt på kapitalbehov og kjernekapitaldekning. Styret foreslår derfor et utbytte

på 4,50 kroner pr aksje for 2018, som tilsvarer 50 prosent av konsernresultatet pr aksje.

Samlet sett foreslår styret følgende disponeringer for regnskapsåret 2018:

	Mill kr
Morbankresultat etter skatt	2 118
Overført til fond for vurderingsforskjeller	-16
Til disposisjon	2 101
Utbytte (4,50 kroner pr. aksje)	1 151
Tilbakeholdt overskudd	950
Sum	2 101

Etter styrets vurdering har SpareBank 1 SR-Bank, etter de foreslåtte disponeringene og øvrige gjennomførte kapitaltiltak, god finansiell styrke og fleksibilitet til å støtte opp om konsernets planlagte virksomhet framover.

*Utbytte dividert på aksjekurs pr. årsslutt.

Utsikter for 2019

Det forventes fortsatt positiv utvikling i verdensøkonomien med en årlig vekst på 3,4 prosent i følge IMF. En ekspansiv finanspolitikk i USA vil påvirke veksten i verdensøkonomien positivt, samtidig som en handelskrig mellom USA og andre land kan føre til lavere eksport og investeringer. I Eurosonen forventes det fortsatt positiv vekst, men det er knyttet en viss usikkerhet rundt Brexit forhandlingene og mulige utfall av dette.

Oppgangen i norsk økonomi forventes å fortsette i 2019. Fortsatt høyt forbruk hos konsumentene, økende investeringer i næringslivet og vekst i eksporten, forventes å bidra til å øke veksten i fastlandsøkonomien med 2,7 prosent i 2019 i følge SSB's siste prognoser. Oljedirektoratet forventer vekst i oljeinvesteringene på norsk sokkel på 10 prosent i 2019 opp fra 2 prosent i 2018. Veksten i norsk økonomi forventes å generere nye arbeidsplasser og fallende arbeidsledighet. Lønnsveksten er forventet å bli moderat, men industrier som opplever

særdeles høy vekst må forvente økende lønnsvekst de kommende årene. Inflasjonen var lav gjennom store deler av 2018, men steg opp mot 2 prosent ved utgangen av året. Norges bank økte renten med 0,25 prosent-poeng i november 2018 og det er forventet 2 nye renteøkninger i 2019. Det forventes flat utvikling i boligmarkedet med stabile priser og moderat økende antall igangsettelse av nye boliger.

Konsernets langsiktige mål for egenkapitalavkastning er minimum 12 prosent. For 2019 er mål for egenkapitalavkastningen 11,5 prosent. Flere faktorer vil bidra til at konsernet når dette målet, inkludert lønnsom utlånsvekst, moderate nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser, vekst i andre inntekter og økt kostnadseffektivitet gjennom automatisering av interne prosesser.

Konsernet hadde videre en målsetting om ren kjernekapitaldekning på 15,0 prosent pr 31. desember 2018 og 14,6 prosent fra 31. mars 2019. SpareBank 1 SR-Bank er et solid og lønnsomt konsern, og har de senere år styrket sin soliditet i tråd med myndighetenes krav. Dette er oppnådd gjennom inntjening fra en forretningsmodell med god bredde i inntekter og effektiv drift. SpareBank 1 SR-Bank er godt posisjonert for å møte nye regulatoriske endringer, inkludert Basel 4, som er forventet å gi moderate effekter for konsernet.

SpareBank 1 SR-Banks utbyttepolitikk forblir uendret med et forventet utbytte på omlag 50 prosent av årenes overskudd.

Konsernet endret i 2018 organisasjonen, og opprettet to nye forretningsområder; et forretningsområde for markedsføring og kundetilbud og et forretningsområde for strategi, innovasjon og utvikling. Dette skal gi større kraft og økt oppmerksomhet til innovasjons- og utviklingsarbeidet i konsernet fremover, og være med å bidra til at konsernet blir blant de beste på utvikling av nye produkter og tjenester. Kundene skal oppleve dette i form av enda bedre kundeopplevelser, økt tilgjengelighet og servicegrad. Som et ledd i utvikling av ny teknologi har konsernet startet FinStart Nordic AS, et heleid datterselskap. FinStart Nordic AS vil investere i selskap som driver med utviklings- og innovasjonsarbeid, og skal være med å gi banken et konkurransemessig fortrinn. Konsernet ønsker å styrke satsingen mot kunder i det sentrale Østlandsområdet og etablerte i slutten av 1. kvartal 2018 et eget kontor i Oslo som skal betjene større bedrifts- og personkunder. Tilstedeværelsen i dette markedet er viktig for geografisk diversifisering og for å skape et større grunnlag for vekst, og dermed økt inntjening. Dette skal, sammen med riktig risikoprising av utlån og kostnadskontroll, sikre konsernet god konkurranseevne fremover.

Et gjensidig godt forhold mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for utviklingen i konsernets markedsområde. Styret vil takke konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere for øvrig for god oppslutning om SpareBank 1 SR-Bank også i 2018, og vil legge betydelig vekt på å videreføre det gode samspillet. Styret vil også takke konsernets medarbeidere og tillitsvalgte for god innsats og godt samarbeid i 2018.

Stavanger 7.3.2019

Dag Mejdell
Styreleder

Kate Henriksen

Tor Dahle

Birthe Cecilie Lepsøe

Therese Log Bergjord

Jan Skogseth

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Kristian Kristensen
Ansattes representant

Arne Austreid
Administrerende direktør

Årsregnskap

Resultatregnskap	50
Balanse	51
Endring i egenkapital	52
Kontantstrømoppstilling	54
Note 1 Generell informasjon	55
Note 2 Regnskapsprinsipper	55
Note 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	63
Note 4 Segmentrapportering	64
Note 5 Kapitaldekning	66
Note 6 Finansiell risikostyring	68
Kredittrisiko	
Note 7 Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	71
Note 8 Utlån og andre finansielle forpliktelser til kunder	72
Note 9 Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	76
Note 10 Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån	77
Note 11 Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	78
Note 12 Kredittrisikoeksponering for hver interne risikokategori	80
Note 13 Maksimal kredittrisikoeksponering	81
Note 14 Kredittkvalitet pr klasse av finansielle eiendeler	82
Markedsrisiko	
Note 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko	84
Note 16 Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	84
Likviditetsrisiko	
Note 17 Likviditetsrisiko	85
Note 18 Forfallsanalyse av eiendeler og gjeld/forpliktelser	86
Resultatregnskap	
Note 19 Netto renteinntekter	88
Note 20 Netto provisjons- og andre inntekter	88
Note 21 Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	89
Note 22 Godtgjørelseserklæring, personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	89
Note 23 Andre driftskostnader	94
Note 24 Pensjoner	95
Note 25 Skatt	98
Balanse	
Note 26 Klassifisering av finansielle instrumenter	99
Note 27 Sertifikater og obligasjoner	102
Note 28 Finansielle derivater	102
Note 29 Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	103
Note 30 Immaterielle eiendeler	105
Note 31 Varige driftsmidler	106
Note 32 Andre eiendeler	107
Note 33 Innskudd fra kunder	107
Note 34 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	108
Note 35 Annen gjeld og andre forpliktelser	108
Note 36 Bundne midler	109
Note 37 Ansvarlig lånekapital	109
Note 38 Investeringer i eierinteresser	110
Øvrige opplysninger	
Note 39 Vesentlige transaksjoner med nærstående parter	113
Note 40 Aksjekapital og eierstruktur	114
Note 41 IFRS 9 Finansielle instrumenter	116
Note 42 Hendelser etter balansedagen	120
Revisors beretning	121
Erklæring fra styret og administrerende direktør	127

RESULTATREGNSKAP

Morbank		(tall i mill kroner)	Note	Konsern	
2017	2018			2018	2017
4 863	5 115	Renteinntekter	19	6 274	5 747
2 095	2 179	Rentekostnader	19	2 835	2 585
2 768	2 936	Netto renteinntekter		3 439	3 162
1 069	1 002	Provisjonsinntekter	20	1 519	1 597
76	84	Provisjonskostnader	20	87	79
8	8	Andre driftsinntekter	20	5	6
1 001	926	Netto provisjons- og andre inntekter		1 437	1 524
9	11	Utbytte		12	11
500	619	Inntekter fra eierinteresser	38	366	425
238	147	Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	21	191	198
747	777	Netto inntekter fra finansielle investeringer		569	634
4 516	4 639	Sum netto inntekter		5 445	5 320
952	968	Personalkostnader	22	1 297	1 263
724	752	Andre driftskostnader	23	932	904
1 676	1 720	Sum driftskostnader		2 229	2 167
2 840	2 919	Driftsresultat før nedskrivninger		3 216	3 153
542	322	Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	11	324	543
2 298	2 597	Driftsresultat før skatt		2 892	2 610
439	479	Skattekostnad	25	596	524
1 859	2 118	Resultat etter skatt		2 296	2 086
1 857	2 113	Aksjonærenes andel av resultatet		2 291	2 084
2	5	Hybridkapitaleiernes andel av resultatet		5	2
1 859	2 118	Resultat etter skatt		2 296	2 086
Utvidet resultatregnskap					
-12	231	Estimatavvik pensjoner		240	-12
3	-58	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner		-60	3
	-1	Verdiendring ECL 12 måneder		-	
	-	Basisswap spread	28	-35	
	-	Skatteeffekt basisswap spread	28	9	
-9	172	Sum poster som ikke reklassifiseres over resultatet		154	-9
9	-	Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		-	9
-	-	Andel av utvidet resultat i TS og FKV		-5	8
9	-	Sum poster som kan reklassifiseres over resultatet		-5	17
-	172	Årets utvidede resultat		149	8
1 859	2 290	Totalresultat		2 445	2 094
Resultat pr aksje					
7,27	8,28	Resultat pr aksje ¹⁾	22,40	8,98	8,16
7,27	8,28	Utvannet resultat pr aksje ²⁾	22,40	8,97	8,16

¹⁾ Resultat hittil i år/antall utestående aksjer

²⁾ Resultat hittil i år/ antall utestående aksjer + bonus aksjer

BALANSE

Morbank		Konsern			
2017	2018	(tall i mill kroner)	Note	2018	2017
		Eiendeler			
207	717	Kontanter og fordringer på sentralbanken	36	717	207
1 607	5 069	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7	1 696	1 608
130 579	132 338	Utlån til kunder	8,10,12,14	190 878	171 237
32 203	27 815	Sertifikater og obligasjoner	14,27	29 340	31 909
6 033	5 574	Finansielle derivater	28	5 268	5 541
507	517	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	29	868	717
2 363	2 099	Investering i eierinteresser	38	3 713	3 953
4 853	6 128	Investering i konsernselskap	38	-	-
-	-	Immaterielle eiendeler	30	95	96
329	303	Varige driftsmidler	31	798	572
395	331	Andre eiendeler	32	688	778
179 076	180 891	Sum eiendeler		234 061	216 618
		Gjeld			
4 538	3 201	Gjeld til kredittinstitusjoner	7	1 433	2 335
95 635	99 119	Innskudd fra kunder	33	98 814	95 384
51 307	48 113	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	34	103 485	90 497
5 013	6 234	Finansielle derivater	28	3 889	3 787
393	779	Betalbar skatt	25	896	487
417	146	Utsatt skatteforpliktelse	25	124	393
960	746	Annen gjeld	35,24	884	1 082
2 764	2 951	Ansvarlig lånekapital	37	2 951	2 764
161 027	161 289	Sum gjeld		212 476	196 729
		Egenkapital			
6 394	6 394	Aksjekapital	40	6 394	6 394
1 587	1 587	Overkursfond		1 587	1 587
1 087	1 151	Avsatt utbytte		1 151	1 087
43	60	Fond for urealiserte gevinster		60	43
150	550	Hybridkapital	40	550	150
8 788	9 860	Annen egenkapital		11 843	10 628
18 049	19 602	Sum egenkapital		21 585	19 889
179 076	180 891	Sum gjeld og egenkapital		234 061	216 618

Stavanger 7.3.2019

Dag Mejdell
Styreleder

Kate Henriksen

Tor Dahle

Birthe Cecilie Lepsøe

Therese Log Bergjord

Jan Skogseth

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Kristian Kristensen
Ansattes representant

Arne Austreid
Administrerende direktør

ENDRING I EGENKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank	Aksjekapital	Overkurs fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2016	6 394	1 587		8 527	52	16 560
Resultat etter skatt				1 868	-9	1 859
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-9		-9
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				9		9
Årets utvidede resultat				1 868	-9	1 859
Hybridkapital			150			150
Renter hybridkapital etter skatt				-2		-2
Fusjon SR-Finans				65		65
Utbytte år 2016, endelig besluttet i 2017				-575		-575
Omsetning egne aksjer				-8		-8
Transaksjoner med aksjonærene				-583		-583
Egenkapital 31.12.2017	6 394	1 587	150	9 875	43	18 049
Egenkapitalendringer IFRS 9, 1.1.2018				-56		-56
Resultat etter skatt				2 101	17	2 118
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				173		173
Verdiendring ECL ¹⁾ 12 mnd				-1		-1
Årets utvidede resultat				2 273	17	2 290
Hybridkapital			400			400
Renter hybridkapital etter skatt				-5		-5
Utbytte år 2017, endelig besluttet i 2018				-1 087		-1 087
Omsetning egne aksjer				11		11
Transaksjoner med aksjonærene				-1 076		-1 076
Egenkapital 31.12.2018	6 394	1 587	550	11 011	60	19 602

¹⁾ ECL - Forventet kredittap

Konsern	Aksjekapital	Overkurs fond	Hybrid- kapital	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2016	6 394	1 587		10 255	52	18 288
Resultat etter skatt				2 095	-9	2 086
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				-9		-9
Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg				9		9
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap				8		8
Årets utvidede resultat				2 103	-9	2 094
Hybridkapital			150			150
Renter hybridkapital				-2		-2
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap				-58		-58
Utbytte år 2016, endelig besluttet i 2017				-575		-575
Omsetning egne aksjer				-8		-8
Transaksjoner med aksjonærene				-583		-583
Egenkapital 31.12.2017	6 394	1 587	150	11 715	43	19 889
Egenkapitalendringer IFRS 9, 1.1.2018				-69		-69
Resultat etter skatt				2 279	17	2 296
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning				180		180
Basisswap spread etter skatt				-26		-26
Andel utvidet resultat tilknyttede selskap				-5		-5
Årets utvidede resultat				2 428	17	2 445
Hybridkapital			400			400
Renter hybridkapital etter skatt				-5		-5
Korrigert egenkapital i tilknyttede selskap				1		1
Utbytte år 2017, endelig besluttet i 2018				-1 087		-1 087
Omsetning egne aksjer				11		11
Transaksjoner med aksjonærene				-1 076		-1 076
Egenkapital 31.12.2018	6 394	1 587	550	12 994	60	21 585

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(tall i mill kroner)

Morbank		Note	Konsern	
2017	2018		2018	2017
-10 609	-1 651	8	-19 602	-14 916
4 313	4 596		5 774	5 199
9 451	3 484	33	3 430	9 470
-829	-997		-993	-823
9 279	-4 717	7	-910	738
-593	-391		-619	-776
-10 196	4 388	27	2 569	-10 901
445	458		450	446
1 016	912		1 416	1 540
-25	-2		-2	-43
-1 550	-1 693		-2 186	-2 039
-621	-393	25	-487	-683
3 911	1 375		1 547	3 697
3 992	5 369		-9 613	-9 091
-50	-84	31	-296	-156
8	3	31	3	8
-2 145	-1 288		-93	-158
919	348		350	756
509	630		358	387
-759	-391		322	837
5 382	7 824	34	22 535	16 303
-10 256	-11 051		-11 051	-9 471
-519	-563		-1 007	-737
930	700	37	700	930
-825	-500	37	-500	-825
-103	-103		-103	-102
150	400		400	150
-3	-6		-6	-3
-511	-1 087		-1 087	-511
-5 755	-4 386		9 881	5 734
-2 522	592		590	-2 520
3 393	871		873	3 393
871	1 463		1 463	873
207	717		717	207
664	746		746	666
871	1 463		1 463	873

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanken, samt den del av sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kredittinstitusjoner. Kontantstrømoppstillingen viser hvordan morbanken og konsernet har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt.

Totalt ble likviditetsbeholdningen i konsernet økt med 590 mill kroner i 2018.

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Konsernet SpareBank 1 SR-Bank består av morbanken SpareBank 1 SR-Bank ASA ("Banken") med datterselskaper.

Datterselskap - eierandel 100 %

SR-Boligkreditt AS
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS
FinStart Nordic AS
SpareBank 1 Regnskapshuset SR AS
SR-Forvaltning AS
Finansparken Bjergsted AS
Bjergsted Terrasse 1 AS
Rygir Industrier AS med datterselskaper (overtatte eiendeler)

Investeringer i tilknyttede selskaper	Eierandel i prosent
SpareBank 1 Boligkreditt AS	4,8
SpareBank 1 Næringskreditt AS	14,4
BN Bank ASA ¹⁾	23,5
SpareBank 1 Kredittkort AS	17,9
SMB Lab AS	20,0
SpareBank 1 Betaling AS	19,8

Investeringer i felles kontrollert virksomhet	Eierandel i prosent
SpareBank 1 Gruppen AS	19,5
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	18,0

Fordeling av eierandeler i selskaper der styringsstrukturen er regulert i avtale mellom eierne (eierandel i prosent)	SpareBank 1 Gruppen AS	BN Bank ASA
SpareBank 1 SR-Bank	19,5	23,5
SpareBank 1 SMN	19,5	33,0
SpareBank 1 Nord-Norge	19,5	23,5
Samarbeidende Sparebanker AS	19,5	20,0
SpareBank 1 Østlandet	12,4	
LO	9,6	

Banken har hovedkontor i Stavanger og har totalt 36 kontor i fylkene Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder, Hordaland og Oslo. Noen av kontorene er samlokalisert med EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS. Alle datterselskapene har hovedkontor i Stavanger.

Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av et bredt spekter av finansielle produkter og tjenester, investeringstjenester, regnskapstjenester samt leasing og eiendomsmegling.

Konsernregnskapet ble godkjent av styret 7.3.2019. Generalforsamlingen er Banken sitt øverste organ.

¹⁾ Det er inngått avtale om endret eiermodell der SpareBank 1 SR-Bank skal eie 35,02 prosent i BN Bank ASA.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Morbank- og konsernregnskapet 2018 for SpareBank 1 SR-Bank (Konsernet) er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste fortolkningskomité (SIC).

SpareBank 1 SR-Bank er et allmennaksjeselskap registrert hjemmehørende i Norge med hovedkontor i Stavanger. SpareBank 1 SR-Bank er notert på Oslo Børs.

Målegrunnlaget for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med følgende modifikasjoner: finansielle derivater, deler av finansielle eiendeler og deler av finansiell gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimer. Videre krever anvendelse av de internasjonale regnskapsstandarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimer, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimer er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er beskrevet i note 3.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2018. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Nye og endrede standarder som er tatt i bruk i 2018: Fra 1. januar 2018 er to nye standarder tatt i bruk.

IFRS 9 Finansielle instrumenter omhandler innregning, klassifisering og måling, nedskrivning, fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 erstatter klassifikasjons- og målemodellene i IAS 39. Finansielle instrumenter - Innregning og måling, med én enkelt modell, som i utgangspunktet bare har to kategorier: amortisert kost og virkelig verdi. Klassifisering av utlån avhenger av enhetens forretningsmodell for styring av sine finansielle eiendeler og karakteristikken av kontantstrømmene til de finansielle eiendelene. I note 41 fremgår en mer utfyllende redegjørelse om IFRS 9 effekter ved overgangen til IFRS 9.

IFRS 15 Inntekter fra kundekontrakter omhandler inntektsføring. Denne erstatter IAS 18 som gjelder kontrakter for varer og tjenester og IAS 11 som gjelder byggekontrakter. Den nye standarden er basert på prinsippet om at inntektsføring skjer når kontroll over en vare eller en tjeneste overføres til en kunde. Prinsippet om kontroll erstatter det eksisterende prinsippet om risiko og avkastning. Konsernets vurdering er at regnskapet ikke får vesentlige endringer som følge av implementering av IFRS 15.

Fra 1. januar 2018 er det ellers ingen nye standarder, endringer til standardene eller fortolkninger, som påvirker regnskapet for Konsernet eller morselskapet vesentlig, som er tatt i bruk.

Nye standarder og fortolkninger som ennå ikke er tatt i bruk:

(fortsettelse av note 2)

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger, er pliktige for fremtidige årsregnskap. De vesentligste av disse, som Konsernet har valgt å ikke anvende tidlig, er opplyst om nedenfor: IFRS 16 Leieavtaler vil primært påvirke leietakers regnskapsføring og vil føre til at nesten alle leieavtaler balanseføres. Standarden fjerner dagens skille mellom operasjonell og finansiell leie og krever innregning av en bruksrettseiendel (rett til å bruke den leide eiendelen) og en finansiell forpliktelse til å betale leie for nesten alle leiekontrakter. Fritak finnes for kortsiktige leieavtaler og leieavtaler med lav verdi.

Resultatregnskapet vil også påvirkes fordi den totale kostnaden (summen av avskrivninger og renter) vanligvis er høyere i de første årene av en leiekontrakt og lavere i senere år. I tillegg vil driftskostnader bli erstattet med renter og avskrivninger, så viktige forholdstall vil endre seg.

Kontantstrøm fra driften vil øke fordi betalingen av hovedstolen av leieforpliktelsen klassifiseres som en finansieringsaktivitet. Bare den delen av betalingene som er renter kan eventuelt presenteres som kontantstrøm fra driften.

Utleiers regnskapsføring vil ikke endres vesentlig. Noen forskjeller kan oppstå som følge av ny veiledning om definisjonen av en leieavtale. Under IFRS 16 er, eller inneholder en kontrakt, en leieavtale dersom kontrakten overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel for en periode i bytte mot vederlag. Konsernet har estimert virkningen av IFRS 16 til å øke eiendeler og gjeld i størrelsesorden 370 mill kroner.

IAS 12 Regnskapssføring av særskatt. Konsernets vurdering er at regnskapet ikke får vesentlige endringer som følge av implementering av IAS 12.

Det er ingen andre standarder eller fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å kunne gi en vesentlig påvirkning på Konsernets regnskap.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er Konsernets presentasjonsvaluta. Den funksjonelle valuta i morselskap og alle vesentlige datterselskaper er norske kroner (NOK). Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

Datterselskap

I morbank regnskapet blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Overstiger utbyttet eller konsernbidraget andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, men er i henhold til IAS 27 inntektsført i utbetalingsåret.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter alle datterselskaper. Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som Konsernet har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når Konsernet er utsatt for variabilitet i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin makt over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår, og dekonsolideres når kontroll opphører.

Ved oppkjøp av virksomhet anvendes oppkjøpsmetoden. Vederlaget som er ytt måles til virkelig verdi av overførte eiendeler, pådratte forpliktelser og utstedte egenkapitalinstrumenter. Inkludert i vederlaget er også virkelig verdi av alle eiendeler eller forpliktelser som følge av avtale om betinget vederlag. Identifiserbare eiendeler, gjeld og betingede forpliktelser regnskapsføres til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Ikke-kontrollerende eierinteresser i det oppkjøpte foretaket måles fra gang til gang enten til virkelig verdi, eller til sin andel av det overtatte foretakets nettoeiendeler.

Utgifter knyttet til oppkjøp kostnadsføres når de påløper.

Når oppkjøpet skjer i flere trinn skal eierandel fra tidligere kjøp verdsettes på nytt til virkelig verdi på kontrolltidspunktet med resultatføring av verdiendringen.

Betinget vederlag måles til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Behandlingen av etterfølgende endringer i virkelig verdi av det betingede vederlaget er avhengig av om det betingede vederlaget klassifiseres som eiendel, gjeld eller egenkapital. Eiendeler og gjeld, som ikke er finansielle eiendeler eller forpliktelser (dvs. utenfor virkeområdet til IFRS 9), måles til virkelig verdi med verdiendringene presentert i resultatet. Finansielle eiendeler eller forpliktelser måles til virkelig verdi og verdiendringene skal i henhold til IFRS 9 resultatføres eller presenteres i utvidet resultat. Det foretas ikke ny verdimåling av betingede vederlag klassifisert som egenkapital, og etterfølgende oppgjør føres mot egenkapitalen.

Konserninterne transaksjoner, mellomværender og urealisert gevinst mellom konsernselskaper elimineres. Urealisert tap elimineres også. Rapporterte tall fra datterselskapene omarbeides om nødvendig for å oppnå samsvar med Konsernet sine regnskapsprinsipper.

Minoritetens (ikke-kontrollerende eiers) andel av Konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post. Konsernet har ikke ved årsslutt ikke-kontrollerende eiere.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

Finansielle eiendeler

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendring over utvidet resultatregnskap (OCI) og amortisert kost. Målekategori bestemmes ved førstegangsregnskapsføring av eiendelen. Klassifiseringen av finansielle eiendeler bestemmes ut fra kontraktsmessige vilkår for de finansielle eiendelene og hvilken forretningsmodell som brukes

(fortsettelse av note 2)

for styring av porteføljen eller grupper av porteføljer som eiendelene inngår i.

Finansielle eiendeler med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer, skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Instrumenter med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valuta-omregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold.

Øvrige finansielle eiendeler skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette inkluderer derivater, egenkapitalinstrumenter samt andre instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. SpareBank 1 SR-Bank har valgt at også investeringer i aksjer som ikke er holdt for handelsformål måles til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle forpliktelser

Som hovedregel skal finansielle forpliktelser måles til amortisert kost med unntak av finansielle derivater målt til virkelig verdi, finansielle instrumenter som inngår i en handelsportefølje og finansielle forpliktelser bestemt regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer innregnet over resultatet.

En finansiell eiendel og en finansiell forpliktelse motregnes og nettobeløpet presenteres i oppstillingen av finansiell stilling dersom det er en rett til å motregne de innregnede beløpene og hensikten er å gjøre dem opp på nettogrunnlag eller å realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen under ett.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikrings-effektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring og gir større rom for vurdering. Kravet om en sikringseffektivitet på 80-125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Etter IFRS 9 er det tilstrekkelig med en prospektiv (fremadskuende) effektivitetstest, men etter IAS 39 måtte sikringseffektiviteten vurderes både prospektivt og retrospektivt (tilbakeskuende). Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt. SpareBank 1 SR-Bank har

valgt å videreføre sikringsbokføringen i samme utstrekning som tidligere år, jfr note 28.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjellig fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er vesentlig forskjellig fraregnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført verdi resultatføres.

Endring i eierinteresser i datterselskaper uten tap av kontroll

Transaksjoner med minoritet (ikke-kontrollerende eiere) i datterselskaper som ikke medfører tap av kontroll behandles som egenkapitaltransaksjoner. Ved ytterligere kjøp føres forskjellen mellom vederlaget og aksjenes forholdsmessige andel av balanseført verdi av nettoeiendeler i datterselskapet mot egenkapitalen til morselskapets eiere. Gevinst eller tap ved salg til ikke-kontrollerende eiere føres tilsvarende mot egenkapitalen.

Avhending av datterselskaper

Ved tap av kontroll måles eventuell gjenværende eierinteresse til virkelig verdi med endring over resultatet. Virkelig verdi utgjør deretter anskaffelseskost for den videre regnskapsføring, enten som investering i tilknyttet selskap, felleskontrollert virksomhet eller finansiell eiendel. Beløp som tidligere er ført i utvidet resultat relatert til dette selskapet behandles som om Konsernet hadde avhendet underliggende eiendeler og gjeld. Dette vil kunne innebære at beløp som tidligere er ført i utvidet resultat omklassifiseres til resultatet.

(fortsettelse av note 2)

Tilknyttet foretak

Tilknyttet foretak er enheter der Konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Konsernet har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Investerings i tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

I konsernregnskapet føres nyinvesteringer til anskaffelseskost. Investerings i tilknyttet selskap inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskap resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene. Konsernets andel av utvidet resultat i det tilknyttede selskapet føres i utvidet resultat i Konsernet og tillegges også balanseført beløp for investeringene. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført beløp av investeringen blir negativt (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre Konsernet har pådratt seg forpliktelser eller foretatt betalinger på vegne av det tilknyttede selskapet.

Felleskontrollerte ordninger

Etter IFRS 11 skal investeringer i felleskontrollerte ordninger klassifiseres enten som felleskontrollerte driftsordninger eller felleskontrollerte virksomheter avhengig av de avtalemessige rettighetene og forpliktelsene til hver enkelt investor. SpareBank 1 SR-Bank har vurdert sine felleskontrollerte ordninger og kommet til at de er felleskontrollerte virksomheter. Felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden i Konsernet og kostmetoden i selskapsregnskapet.

Ved bruk av egenkapitalmetoden regnskapsføres felleskontrollerte virksomheter opprinnelig til anskaffelseskost. Deretter reguleres det balanseførte beløpet for å innregne andelen av resultater etter kjøpet, samt andel av utvidet resultat. Når Konsernets andel av tap i en felleskontrollert virksomhet overstiger balanseført beløp (inkludert andre langsiktige investeringer som i realiteten er en del av Konsernets nettoinvestering i virksomheten) innregnes ikke ytterligere tap, med mindre det er pådratt forpliktelser eller det er gjennomført utbetalinger på vegne av de felleskontrollerte virksomhetene.

Urealisert gevinst på transaksjoner mellom Konsernet og dets felleskontrollerte virksomheter elimineres i henhold til eierandelen i virksomheten. Urealiserte tap elimineres også med mindre transaksjonen gir bevis for et verdifall på den overførte eiendelen. Beløp rapportert fra felleskontrollerte virksomheter omarbeides om nødvendig for å sikre sammenfall med regnskapsprinsippene til Konsernet.

Utlån

Utlån klassifiseres etter to forretningsmodeller. Utlån med kontraktfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktmessige kontantstrømmer, skal i utgangspunktet måles til amortisert kost. Utlån med kontraktfestede

kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Utlån med flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IFRS 9. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen tatt hensyn til transaksjonskostnader, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrasket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid til utlånets brutto bokførte beløp.

Boliglån som kan kvalifisere for salg til boligkredittforetak holdes både for å motta kontraktmessige kontantstrømmer og for salg i morbanken. Disse måles derfor til virkelig verdi over OCI, med renteinntekt og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Forretningsmodellen på konsolidert nivå er at slike boliglån holdes for å motta kontantstrømmer og dermed måling til amortisert kost.

Fastrentelån til kunder øremerkes ved førstegangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IFRS 9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjente renter og over/underkurs regnskapsføres som renter. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

Salg av utlån

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetakene, forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Avtalene mellom Banken og SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS innebærer at Banken har overført praktisk talt alle risikoer og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte lånene. Salgene er behandlet som rene salg og lånene er fullt ut fjernet fra Bankens balanse. Det vises til beskrivelse i note 9.

Banken har inngått avtale om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SR-Boligkreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom Banken og kredittforetaket, forestår Banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Vederlaget inntektsføres basert på løpende avregning.

Salgene er behandlet som rene salg og lånene er fullt ut fjernet fra Banken sin balanse.

(fortsettelse av note 2)

Nedskrivning på utlån

Etter reglene i IAS 39 skulle nedskrivninger for tap bare finne sted når det var objektive bevis for at en tapshendelse hadde inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kreditttap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 gjelder for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, og som ikke har inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter og ubenyttet kreditt som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangs balanseføring. Ved første gangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter første gangs balanseføring skal det avsettes for 12 måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kreditttap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, det vil si forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er objektive bevis for tap ved førstegangs-balanseføring. For disse skal det beregnes en effektiv rente som hensyntar forventet kreditttap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittisiko etter første gangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

Metodikken i IFRS 9 innebærer noe større volatilitet i nedskrivningene, og det forventes at nedskrivninger kommer tidligere enn etter IAS 39. Dette vil være spesielt merkbart ved inngangen til en nedgangskonjunktur.

Nærmere beskrivelse av bankens nedskrivningsmodell

Nedskrivningsanslaget utarbeides kvartalsvis, og bygger på data i banken sitt datavarehus som har historikk over konto- og kundedata for hele kredittporteføljen. Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Datavarehuset inneholder historikk for observert PD og LGD. Dette danner grunnlag for å lage gode estimater på fremtidige verdier for PD og LGD. I tråd med IFRS 9 grupperer banken sine utlån i tre trinn.

Trinn 1:

Dette er startpunkt for alle finansielle eiendeler omfattet av den generelle tapsmodellen. Alle eiendeler som ikke har vesentlig høyere kredittisiko enn ved førstegangsinnregning får en avsetning for tap som tilsvarer 12 måneders forventet tap. I denne kategorien ligger alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2:

I trinn 2 i tapsmodellen er eiendeler som på balansedagen har en vesentlig økning i kredittisiko siden førstegangsinnregning, men hvor det ikke er objektive bevis for tap. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. I denne gruppen finner vi kontoer med vesentlig grad av kredittforverring, men som på balansedatoen tilhører kunder som er klassifisert som friske. Når det gjelder avgrensning mot trinn 1, definerer banken vesentlig grad av kredittforverring ved å ta utgangspunkt i hvorvidt et engasjements beregnede misligholdssannsynlighet (PD) har økt vesentlig.

Trinn 3:

I trinn 3 i tapsmodellen er eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittisiko siden innvilgelse og hvor det er objektive bevis for tap på balansedato. For disse eiendelene skal det avsettes for forventet tap over levetiden.

Vurdering av verdifall på utlån og andre finansielle eiendeler i 2017 sammenligningstall

På hver balansedag vurderer Konsernet om det eksisterer objektive bevis på forhold som indikerer at forventet kontantstrøm ved første gangs balanseføring ikke vil realiseres og at dermed verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verditap på en finansiell eiendel vurdert til amortisert kost eller gruppe av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for Konsernet som følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Bankens innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Observerbare data indikerer at det er en målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke fullt ut kan identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
 - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
 - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

(fortsettelse av note 2)

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom Konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristik. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer (eksklusiv framtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens sist fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Misligholdte engasjementer

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer, eller kunden er konkurs. Dersom et engasjement er misligholdt påvirker det risikoklassifiseringen i nedskrivningsmodellen etter IFRS 9.

Misligholdte/tapsutsatte engasjementer i 2017 sammenligning

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall, rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer, eller kunden er konkurs. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at Konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar Konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og verdien av låneengasjementet justeres tilsvarende. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som virksomhet som skal selges og beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg regnskapsføres etter relevante IFRS standarder (normalt IAS 16, IAS 38, IFRS 9 eller IFRS 5).

Leieavtaler

Finansielle utleieavtaler er ført under hovedposten «Netto utlån til kunder» i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Konsernet har ikke kontrakter av typen «salg og tilbakeleie» av eiendom, anlegg og utstyr.

Verdipapirer

Øvrige finansielle eiendeler skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette inkluderer derivater, egenkapitalinstrumenter samt andre instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente (tidsverdi av penger, kredittmargin og andre normale marginer knyttet til utlån og fordringer) og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktfestede kontantstrømmer. SpareBank 1 SR-Bank har valgt at også investeringer i aksjer som ikke er holdt for handelsformål måles til virkelig verdi over resultatet.

Verdipapirer i 2017 sammenligningstall

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres enten som holde for omsetning eller som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres enten som holde for omsetning, som virkelig verdi med verdiendring over resultatet, som holde til forfall eller som fordring. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinnregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra finansielle investeringer. Det er Konsernets vurdering at finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet gir mer relevant informasjon om verdiene av disse postene i balansen enn om de var vurdert til amortisert kost. De finansielle instrumentene som inngår i denne kategorien blir løpende rapportert og styrt ut fra en vurdering av virkelig verdi. Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som holde til forfall eller som fordring, måles til amortisert kost ved en effektiv rentemethode. Se omtale av denne metoden under avsnittet om utlån.

Derivater og sikring

Derivater består av valuta- og renteinstrumenter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet. Virkelig verdi av derivater inkluderer verdi av motpartsrisiko (CVA).

Konsernet benytter derivater i operasjonell og regnskapsmessig sikringsøyemed (innlån) for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter (fastrenteinnlån, fastrenteutlån), obligasjoner (eiendel og gjeld) og sertifikater (eiendel og gjeld). Sikringens effektivitet vurderes og dokumenteres både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkeligverdisikring blir sikringsinstrumentet regnskapsført til virkelig verdi, men for sikringsobjektet regnskapsføres endringer i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen, i resultat og mot sikringsobjektet. Når en basis swap er utpekt om et sikringsinstrument i sikring av et spesifikt identifisert lån, føres

(fortsettelse av note 2)

endring i verdi på sikringsinstrumentet knyttet til endringer i «bassisspread» via utvidet resultatregnskap. Se note 28 for ytterligere opplysninger.

Goodwill

Goodwill er den positive forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet er inkludert i investeringen, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå i foretaket hvor goodwill følges opp for interne ledelsesformål. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. I de tilfeller hvor anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet er lavere enn virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet, såkalt badwill, inntektsføres differansen umiddelbart og inngår i inntekter fra eierinteresser.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til kostpris fratrasket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til kostpris fratrasket nedskrivninger. Tomter avskrives ikke. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen.

Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris fratrasket eventuell restverdi over driftsmidlenes brukstid.

Virksomhet/eiendeler som skal selges

Disse postene i balansen inneholder Konsernets eiendeler som er besluttet solgt. Postene inneholder eiendeler og gjeld knyttet til overtatte eiendeler, samt eiendomsselskaper som skal syndikeres og selges ut i andeler til kunder. Posten er vurdert til den laveste verdien av balanseført verdi og virkelig verdi fratrasket salgsutgifter.

Innlån

Innlån regnskapsføres første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter. Innlån måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/ underkurs blir periodisert over løpetiden. Innlån med fast rente er gjenstand for verdisikring som resulterer i vurdering til virkelig verdi med neddiskontering etter gjeldende rentekurve, dog ikke hensyntatt endringer i egne kredittspreader. Innskudd fra kunder og kredittinstitusjoner vurderes til amortisert kost.

Pensjoner

SpareBank 1 SR-Bank Konsernet har to typer pensjonsavtaler – ytelsesbasert og innskuddsbasert. Konsernet har både sikrede og usikrede ytelsesbaserte pensjonsavtaler. Den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen var frem til 31.12.2015 dekket av Konsernets pensjonskasse. I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har Konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene.

Den sikrede ytelsesbaserte pensjonsavtalen for Konsernet ble lukket for nye medlemmer fra og med 1.4.2011 og for eksisterende medlemmer fra 1.1.2016.

Ytelsesbasert pensjonsavtale

En ytelsesordning er definert som en ordning som ikke er en innskuddsordning.

En ytelsesordning vil typisk definere et beløp en ansatt vil motta fra og med pensjoneringsstidspunktet, vanligvis avhengig av alder, antall år i arbeid og lønn.

Regnskapsmessig forpliktelse for ytelsesordningen er nåverdien av forpliktelsen på balansedagen, med fradrag for virkelig verdi av pensjonsmidlene. Bruttoforpliktelsen er beregnet av uavhengig aktuar som anvender lineærmetoden («unit credit method») ved beregningene. Bruttoforpliktelsen diskonteres til nåverdi ved bruk av renten på høykvalitets bedriftsobligasjoner, og med tilnærmet lik løpetid som utbetalingshorisonten av forpliktelsen.

Gevinster og tap som oppstår ved rekalkulering av forpliktelsen som følge av erfaringsavvik og endringer i aktuarmessige forutsetninger føres mot egenkapitalen via utvidet resultat i perioden de oppstår. Virkningen av endringer i ordningenes ytelser resultatføres umiddelbart.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Ved innskuddsplaner betaler selskapet inn faste bidrag til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen rettslige eller selvpålagte forpliktelser til å skyte inn ytterligere midler dersom det viser seg at det ikke er tilstrekkelige midler til å betale alle ansatte de ytelser som er knyttet til deres opptjening i denne eller tidligere perioder. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

Usikre forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle forpliktelser som garantier, lånetilsagn og ubenyttede kreditter som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av note 8. Nedskrivninger skjer som ledd i vurderingen av IFRS 9 nedskrivninger på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres som gjeld i balansen, jfr. note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

(fortsettelse av note 2)

Usikre forpliktelser i 2017 sammenligningstall

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av note 8. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av nedskrivninger på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse, jfr. note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse, det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet.

Ansvarlige lån og utstedte fondsobligasjoner

Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til amortisert kost slik som andre langsiktige lån. Banken benytter seg av virkelig verdi sikring for måling av fastrente lån.

Konsernet har ulike fondsobligasjoner som basert på deres ulikheter klassifiseres som enten gjeld eller egenkapital. Fondsobligasjoner som er en obligasjon med pålydende rente, hvor Konsernet ikke har plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og hvor investor heller ikke har senere krav på renter som ikke er utbetalt, klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen. Slike obligasjoner måles til amortisert kost som andre langsiktige lån. Fondsobligasjoner som er evigvarende, og hvor Konsernet har en ensidig rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår, tilfredsstiller ikke definisjonen av finansielle forpliktelser i henhold til IAS 32. Slike obligasjoner klassifiseres som egenkapital i balansen (hybridkapital) og renten presenteres som reduksjon i annen egenkapital.

Utbytte

Utbytte bokføres som egenkapital i perioden fram til det er vedtatt av bankens generalforsamling.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet kontantstrøm, over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimeres kontantstrømseffekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til framtidige kredittap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Renteinntekter for eiendeler som måles til amortisert kost beregnes på brutto bokført beløp med mindre eiendelene har objektive bevis for tap.

Renteinntekter for eiendeler med objektive bevis for tap og rentekostnader for finansielle forpliktelser beregnes på netto bokført beløp.

Renteinntekter og -kostnader på finansielle instrumenter som måles til amortisert kost eller til virkelig verdi, klassifiseres som henholdsvis renteinntekter og rentekostnader. Fordeling av renteinntekter og -kostnad som måles til amortisert kost og virkelig verdi fremgår i note 19. Øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes.

Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i Konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner, eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen, resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

For balanseposter benyttes kurs på balansedagen.

Skatt

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt.

Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Betalbar skatt for perioden beregnes i samsvar med de skattelover og skatteregler som er vedtatt, eller i hovedsak vedtatt på balansedagen.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes utsatt skatteforpliktelse eller -fordel på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller fordel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangs-innregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktige resultat.

Det beregnes utsatt skattefordel på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes framtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

(fortsettelse av note 2)

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter kilder og anvendelsesområder. Kontanter er definert som kontanter, fordringer på sentralbanker og fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist. Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den direkte metoden.

Segmentrapportering

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder. Konsernledelsen anses i henhold til segmentrapportering som øverste beslutningsmyndighet. Tallene i segmentrapporteringen baserer seg på internrapportering til konsernledelsen.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamling og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskaps-estimer og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift.

Styrets forslag til utbytte framgår av årsberetningen og note 42. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

NOTE 3 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER

Nedskrivninger utlån og garantier

Konsernet foretar en årlig evaluering av hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store engasjement, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko evalueres kvartalsvis. Lån til privatpersoner evalueres når det er misligholdt med mer enn 90 dager etter forfall. Større engasjement med mislighold evalueres kvartalsvis.

Konsernets systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring.

Konsernet nedskriver utlån og garantier individuelt dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, illikviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av framtidig kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuell nedskrivning. Det tas hensyn til senere renteendringer for låneavtaler med flytende rente i den grad dette påvirker forventet kontantstrøm.

Etter reglene under IAS 39 skulle nedskrivninger for tap bare finne sted når det var objektive bevis for at en tapshendelse hadde inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetninger innregnes på alle engasjementer basert på forventet kredittap (ECL).

Målingen av avsetningen for forventet tap på engasjementer som ikke er individuelt nedskrevet avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangs innregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid.

Virkelig verdi på egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. Markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som er regnskapsført til amortisert kost og som framkommer i noter, kan være estimer basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike metoder vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak av noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

Virkelig verdi på derivater

Virkelig verdi av derivater framkommer vanligvis ved bruk av verdi-vurderingsmodeller der prisen på underliggende, for eksempel renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende.

NOTE 4 SEGMENTRAPPORTERING

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i personmarked (inkludert selvstendig næringsdrivende), bedriftsmarked, kapitalmarked og datterselskap av vesentlig betydning. Egenhandel/stab/støtte omfatter alle stabsavdelinger og treasury området i morbank. Aktiviteten i SR-Boligkreditt AS er fordelt på segmentene personmarked og egenhandel/stab/støtte i morbank. Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt rapporteres under posten "Netto provisjons- og andre inntekter". Fra 1. januar 2018 er avdelinger som arbeider med kundetilbud og markedskommunikasjon flyttet ut av forretningsområdene og etablert som egen avdeling under stab. Historiske regnskapstall for forretningsområdene er endret for å gi sammenlignbare tall.

Rapportering pr virksomhetsområde:

(tall i mill kroner)

2018	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Egenhandel/ stab/støtte	Eiendoms- Megler 1	Øvrig virk- somhet	Elimin- eringer	SR-Bank Konsern
Renteinntekter	2 070	2 198	111	1 938	3	3	-49	6 274
Rentekostnader	467	579	77	1 763	-	7	-58	2 835
Netto renteinntekter¹⁾	1 603	1 619	34	175	3	-4	9	3 439
Provisjonsinntekter	639	365	10	-13	382	207	-71	1 519
Provisjonskostnader	45	22	4	47	-	37	-68	87
Andre driftsinntekter	-	-	-	8	-	10	-13	5
Netto provisjons- og andre inntekter	594	343	6	-52	382	180	-16	1 437
Utbytte	-	-	-	11	-	-	1	12
Inntekter fra eierinteresser	-	25	-	594	-	-	-253	366
Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	6	1	107	-47	-	68	56	191
Netto inntekter fra finansielle investeringer	6	26	107	558	-	68	-196	569
Personalkostnader	379	191	47	350	231	101	-2	1 297
Administrasjonskostnader	73	16	12	368	40	10	-1	518
Andre driftskostnader	95	33	3	157	103	47	-24	414
Sum driftskostnader	547	240	62	875	374	158	-27	2 229
Driftsresultat før nedskrivninger	1 656	1 748	85	-194	11	86	-176	3 216
Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser ²⁾	-	324	-	-	-	-	-	324
Driftsresultat før skatt	1 656	1 424	85	-194	11	86	-176	2 892
Netto renteinntekter								
Netto eksterne renteinntekter	1 591	1 619	34	187	-	-	8	3 439
Netto interne renteinntekter	12	-	-	-12	3	-4	1	-
Netto renteinntekter	1 603	1 619	34	175	3	-4	9	3 439
Balanse								
Brutto utlån til kunder	118 165	71 193	214	2 772	-	-	-239	192 105
Nedskrivninger på utlån ²⁾	-167	-1 060	-	-	-	-	-	-1 227
Sertifikater/obligasjoner/finansielle derivater	-	-	2 181	35 483	-	11	-3 067	34 608
Andre eiendeler	-1 831	1 814	913	16 069	155	1 465	-10 010	8 575
Sum eiendeler	116 167	71 947	3 308	54 324	155	1 476	-13 316	234 061
Innskudd fra kunder	50 681	48 597	13	-172	-	-	-305	98 814
Annen gjeld og egenkapital ¹⁾	65 486	23 350	3 295	54 496	155	1 476	-13 011	135 247
Sum gjeld og egenkapital	116 167	71 947	3 308	54 324	155	1 476	-13 316	234 061
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt								
	8 877	417						9 294

(fortsettelse av note 4)

2017	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Egenhandel/ stab/støtte	Eiendoms- Megler 1	Øvrig virk- somhet	Elimin- eringer	SR-Bank Konsern
Renteinntekter	1 992	1 922	135	1 724	2	3	-31	5 747
Rentekostnader	447	447	97	1 617	-	4	-27	2 585
Netto renteinntekter ¹⁾	1 545	1 475	38	107	2	-1	-4	3 162
Provisjonsinntekter	697	340	24	7	389	199	-59	1 597
Provisjonskostnader	44	25	4	29	-	35	-58	79
Andre driftsinntekter	-	-	-	8	-	-	-2	6
Netto provisjons- og andre inntekter	653	315	20	-14	389	164	-3	1 524
Utbytte	2	-	-	7	-	2	-	11
Inntekter fra eierinteresser	-	9	-	490	-	-	-74	425
Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	6	-3	80	61	-	14	40	198
Netto inntekter fra finansielle investeringer	8	6	80	558	-	16	-34	634
Personalkostnader	380	191	53	329	226	88	-4	1 263
Administrasjonskostnader	76	15	16	321	37	12	1	478
Andre driftskostnader	95	32	6	164	101	54	-26	426
Sum driftskostnader	551	238	75	814	364	154	-29	2 167
Driftsresultat før nedskrivninger	1 655	1 558	63	-163	27	25	-12	3 153
Individuelle nedskrivning utlån og garantier ²⁾	59	482	-	-	-	-	-	541
Gruppenedskrivning utlån og garantier ²⁾	4	-2	-	-	-	-	-	2
Driftsresultat før skatt	1 592	1 078	63	-163	27	25	-12	2 610
Netto renteinntekter								
Netto eksterne renteinntekter	1 544	1 475	38	108	-	-	-3	3 162
Netto interne renteinntekter	1	-	-	-1	2	-1	-1	-
Netto renteinntekter	1 545	1 475	38	107	2	-1	-4	3 162
Balanse								
Brutto utlån til kunder	108 700	61 060	293	2 668	-	-	-167	172 554
Individuelle nedskrivninger ²⁾	-93	-546	-	-	-	-	-	-639
Nedskrivning på grupper og utlån ²⁾	-67	-611	-	-	-	-	-	-678
Sertifikater/obligasjoner/finansielle derivater	-	-	2 393	37 081	-	11	-2 035	37 450
Andre eiendeler	-490	1 440	169	11 327	173	1 020	-5 708	7 931
Sum eiendeler	108 050	61 343	2 855	51 076	173	1 031	-7 910	216 618
Innskudd fra kunder	49 239	46 009	9	377	-	-	-250	95 384
Annen gjeld og egenkapital ¹⁾	58 811	15 334	2 846	50 699	173	1 031	-7 660	121 234
Sum gjeld og egenkapital	108 050	61 343	2 855	51 076	173	1 031	-7 910	216 618
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	14 114	469						14 583

¹⁾ Netto renteinntekter og annen gjeld inneholder allokert mellomregning mellom segmentene. Mellomregningsrenter for personmarkedsdivisjonen og bedriftsmarkedsdivisjonen fastsettes med basis i en forventet observerbar markedsrente (NIBOR) med tillegg for forventede merkostnader knyttet til konsernets langsiktige finansiering (kredittpremie). Avvik mellom konsernets faktiske finansieringskostnader og de anvendte mellomregningsrentene elimineres i morbank.

²⁾ Fra 1. januar 2018 er IAS 39 erstattet med IFRS 9 "Finansielle instrumenter". Tall før 1. januar 2018 er derfor ikke direkte sammenlignbare med tall for 2018.

(fortsettelse av note 4)

Konsernet opererer hovedsakelig i et geografisk avgrenset område fra Oslo i sørøst til Bergen i nordvest. I tillegg til segmentnotene, er viktige eiendelsklasser (utlån og innskudd) fordelt geografisk i egne noter under innskudd og utlån.

Geografisk fordeling	Rogaland		Agder		Hordaland		SR-Bank Konsern	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Netto renteinntekter	2 760	2 627	287	251	392	283	3 439	3 162
Netto provisjons- og andre inntekter	1 103	1 229	140	133	194	162	1 437	1 524
Netto inntekter fra finansielle investeringer	557	631	7	1	5	2	569	634
Driftskostnader	1 917	1 868	138	135	174	163	2 229	2 167
Driftsresultat før nedskrivninger	2 503	2 619	296	250	417	284	3 216	3 153
Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser ²⁾	245	516	41	6	38	21	324	543
Driftsresultat før skatt	2 258	2 103	255	244	379	263	2 892	2 610
Brutto utlån til kunder	150 371	139 256	17 817	16 463	23 917	16 835	192 105	172 554
Nedskrivning på utlån ²⁾	-1 124		-62		-41		-1 227	
Individuelle nedskrivninger ²⁾		-546		-40		-53		-639
Nedskrivninger på grupper av utlån ²⁾		-509		-53		-116		-678
Sertifikater/obligasjoner/finansielle derivater	34 608	37 450	-	-	-	-	34 608	37 450
Andre eiendeler	9 195	7 928	-244	1	-376	2	8 575	7 931
Sum eiendeler	193 050	183 579	17 511	16 371	23 500	16 668	234 061	216 618
Innskudd fra kunder	85 880	85 418	4 794	5 058	8 140	4 908	98 814	95 384
Annen gjeld og egenkapital	107 170	98 161	12 717	11 313	15 360	11 760	135 247	121 234
Sum gjeld og egenkapital	193 050	183 579	17 511	16 371	23 500	16 668	234 061	216 618
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	7 868	12 027	681	1 780	745	776	9 294	14 583

²⁾ Fra 1. januar 2018 er IAS 39 erstattet med IFRS 9 "Finansielle instrumenter". Tall før 1. januar 2018 er derfor ikke direkte sammenlignbare med tall for 2018.

NOTE 5 KAPITALDEKNING

(tall i mill kroner)

Kapitaldekning beregnes og rapporteres i samsvar med EUs kapitalkrav for banker og verdipapirforetak (CRD IV / CRR).

SpareBank 1 SR-Bank har tillatelse fra Finanstilsynet til å benytte interne målemetoder (Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko. Bruk av IRB stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer.

Alle kapitaldekningstall er basert på overgangsregelen ("Basel I-gulvet") som sier at kapitalkravet ved bruk av interne metoder ikke kan bli mindre enn 80 prosent av kapitalkravet etter Basel I-regelverket.

Samlet minstekrav for SpareBank 1 SR Bank til ren kjernekapitaldekning inkludert motsyklisk kapitalbuffer og Pilar 2 påslag var pr 31.12.2018 14,0 prosent. Kravet består av 4,5 prosent i minstekrav, i tillegg til øvrige bufferkrav hvorav kravet til bevaringsbuffer er 2,5 prosent, systemrisikobuffer 3,0 prosent og motsyklisk kapitalbuffer 2,0 prosent. Videre har Finanstilsynet fastsatt et individuelt Pilar 2-krav på 2,0 prosent.

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet blir bokført etter egenkapitalmetoden i konsernet og etter kostmetoden i morbanken. Investeringene blir behandlet likt for kapitaldekningsformål bortsett fra konsernets investeringer i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, BN Bank og SpareBank 1 Kredittkort. I konsernets kapitaldekning foretas en forholdsmessig konsolidering.

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
6 394	6 394	Aksjekapital	6 394	6 394
1 587	1 587	Overkursfond	1 587	1 587
1 087	1 151	Avsatt utbytte	1 151	1 087
43	60	Fond for urealiserte gevinster	60	43
150	550	Hybridkapital	550	150
8 788	9 860	Annen egenkapital	11 843	10 628
18 049	19 602	Sum balanseført egenkapital	21 585	19 889

(fortsettelse av note 5)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Kjernekapital		
-	-	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-114	-116
-1 087	-1 151	Fradrag for avsatt utbytte	-1 151	-1 087
-277	-242	Fradrag forventet tap IRB fratrukket nedskrivninger	-334	-337
-150	-550	Hybrid kapital som ikke kan medregnes i ren kjernekapital	-550	-150
-	-	Fradrag ren kjernekapital for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-	-72
-	-147	Fradrag ren kjernekapital for ikke vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-129	-
-42	-39	Verdijustering som følge av kravene om forsvarlig verdsettelse	-39	-38
16 493	17 473	Sum ren kjernekapital	19 268	18 089
150	550	Hybrid kapital	677	392
797	798	Fondsobligasjon	798	797
17 440	18 821	Sum kjernekapital	20 743	19 278
		Tilleggskapital		
1 897	2 097	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	2 338	2 254
-43	-43	Fradrag for vesentlige investeringer i finansinstitusjoner	-43	-43
1 854	2 054	Sum tilleggskapital	2 295	2 211
19 294	20 875	Netto ansvarlig kapital	23 038	21 489
		Kredittrisiko Basel II		
19 218	23 695	SMB	23 699	19 220
20 724	23 108	Spesialiserte foretak	24 477	21 916
6 735	7 956	Øvrige foretak	8 023	6 868
1 115	1 092	Massemarked SMB	1 334	1 303
16 019	14 518	Massemarked pant i fast eiendom	28 592	27 026
1 905	2 098	Øvrige massemarked	2 153	1 942
9 387	9 641	Egenkapitalposisjoner	-	-
75 103	82 108	Sum kreditt- og motpartsrisiko IRB	88 278	78 275
51	28	Stater og sentralbanker	35	51
118	19	Lokale og regionale myndigheter, offentlige foretak	93	140
1 803	2 050	Institusjoner	1 368	1 864
8 903	8 439	Foretak	9 661	9 474
1 838	2 514	Massemarked	3 264	2 531
-	-	Massemarked pant i fast eiendom	1 226	1 353
2 330	1 992	Obligasjoner med fortrinnsrett	2 218	2 686
4 029	5 029	Egenkapital posisjoner	5 196	5 036
916	796	Øvrige eiendeler	1 789	1 678
19 988	20 867	Sum kreditt- og motpartsrisiko standardmetoden	24 850	24 813
562	570	Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA)	891	933
5 591	5 968	Operasjonell risiko	7 902	7 430
-	-	Overgangsordning	8 948	8 709
101 244	109 513	Risikovektet balanse	130 869	120 160
4 556	4 928	Minimumskrav ren kjernekapital 4,5 %	5 889	5 407
		Bufferkrav		
2 531	2 738	Bevaringsbuffer 2,5 %	3 272	3 004
3 037	3 285	Systemrisikobuffer 3 %	3 926	3 605
2 025	2 190	Motsyklisk buffer 2,0 %	2 617	2 403
7 593	8 213	Sum bufferkrav til ren kjernekapital	9 815	9 012
4 344	4 331	Tilgjengelig ren kjernekapital etter bufferkrav	3 564	3 670
19,06 %	19,06 %	Kapitaldekning	17,60 %	17,88 %
17,23 %	17,19 %	herav kjernekapitaldekning	15,85 %	16,04 %
1,83 %	1,88 %	herav tilleggskapitaldekning	1,75 %	1,84 %
16,29 %	15,96 %	Ren kjernekapitaldekning	14,72 %	15,05 %
19,06 %	19,06 %	Kapitaldekning IRB	18,90 %	19,28 %
17,23 %	17,19 %	Kjernekapitaldekning IRB	17,01 %	17,30 %
16,29 %	15,96 %	Ren kjernekapitaldekning, IRB	15,80 %	16,23 %
9,13 %	9,74 %	Uvektet kjernekapital (Leverage Ratio)	7,68 %	7,37 %

NOTE 6 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank skal skape finansiell og strategisk merverdi gjennom:

- å ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyringen og konsernets verdigrunnlag
- å ha en god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjening og tap
- i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med underliggende risiko
- å ha en tilstrekkelig soliditet ut fra valgt risikoprofil, og samtidig tilstrebe en optimal kapitalanvendelse på de ulike forretningsområdene
- å utnytte diversifiseringseffekter
- å unngå at enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

SpareBank 1 SR-Bank bygger risiko- og kapitalstyringen på følgende hovedprinsipper:

- Konsernets rammeverk for risiko- og kapitalstyring skal være dokumentert og bygge på beste internasjonale praksis
- Konsernet skal ha en kontroll- og styringsstruktur som fremmer forsvarlig og uavhengig styring og kontroll
- Risiko- og kapitalstyringen skal være en integrert del av styrings- og beslutningsprosessen i konsernet
- Risiko- og kapitalstyringen i konsernet skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning
- Konsernet skal ha en god risikokultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risiko- og kapitalstyring
- Styret skal minimum årlig vedta konsernets ønskede risikoprofil
- SpareBank 1 SR-Bank skal ha en risikovilje som gir tilstrekkelig buffer i forhold til konsernets risikoevne, og der ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Prosessen for risikoidentifikasjon skal gjennomføres jevnlig, være framoverskuende og dekke alle vesentlige risikoområder
- Kvantifiseringen av risiko skal bygge på anerkjente metoder og være tilstrekkelig konservativ slik at eventuelle modellsvakheter hensyntas på en god måte
- Det skal gjennomføres grundige analyser av de identifiserte risikoene for å forstå risikoenes påvirkning på inntekter, kostnader og tap
- På bakgrunn av risikoanalysen skal det etableres effektive kontroll- og styringstiltak for de enkelte risikoene. Sannsynlighetsreducerende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreducerende tiltak
- Konsernet skal minst årlig gjennomføre en finansiell framskrivning med varighet på minimum fem år, og den skal minimum dekke en forventet finansiell utvikling samt en periode med et alvorlig økonomisk tilbakeslag. Det alvorlige økonomiske tilbakeslaget skal være strengt, men realistisk
- Avkastningen på regulatorisk kapital skal være et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Risikojustert avkastning skal være grunnlaget for fastsettelse av de kredittstrategiske rammene for EAD mellom henholdsvis BM og PM

- Konsernet skal ha en oversiktlig og periodisk risikooppfølging og -rapportering
- Konsernet skal i størst mulig grad prise aktiviteter og produkter i tråd med den underliggende risiko for å sikre riktig risikotaking
- Konsernet skal utarbeide robuste gjenoppbyggelsesplaner for å i best mulig grad kunne håndtere kritiske situasjoner hvis de skulle oppstå
- Konsernet skal ha entydige og klare definisjoner av de ulike risikotypene

SpareBank 1 SR Bank eksponeres for ulike typer risiko:

Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser

Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader

Markedsrisiko: risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder

Operasjonell risiko: risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser

Eierisiko: risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultat fra eierposter i strategisk eide selskap eller at konsernet må tilføre ny egenkapital til strategisk eide selskap. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse

Compliance risiko: risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner, bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av regelverket og/eller brudd på konsesjonsbestemmelser

Forretningsrisiko: risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer

Omdømmerisiko: risikoen for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter

Strategisk risiko: risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger

Konsentrasjonsrisiko: risikoen for at det oppstår en opphopning av eksponering mot en enkelt kunde, bransje eller geografisk område

Pensjonsrisiko: risikoen for økning i fremtidige pensjonsforpliktelser

Klimarisiko: risikoen for indirekte og indirekte tap som følge av klimarelaterte forhold

(fortsettelse av note 6)

Risikoeksponering i SpareBank 1 SR-Bank

Avdelingen for risikostyring er organisert uavhengig av forretnings-enhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen.

SpareBank 1 SR Bank eksponeres for ulike typer risiko. Overordnet rammeverk for styring av de viktigste risikoene er beskrevet nedenfor:

Kredittrisiko styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyling. Konsernets kredittstrategi består av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Hovedfokus i kredittgivingen skal være kundens betjeningsevne, og svak/manglende betjeningsevne skal ikke kunne kompenseres med god sikkerhet.

De kredittstrategiske rammene setter krav og begrensninger knyttet til henholdsvis overordnet tapsprofil og porteføljekvalitet. Konsernet har et særskilt fokus på konsentrasjonsrisiko knyttet til eksponeringen mot store enkeltkunder og mot enkeltbransjer. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko setter de kredittstrategiske rammene også begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljenivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse begrensningene kommer i tillegg til de rammer som «Forskrift om store engasjementer» fastsetter. De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko.

Det skal legges særlig vekt på at kundenes virksomhet er i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, og at virksomheten har et langsiktig perspektiv. Konsernets policy for bærekraft er reflektert i de generelle kredittpolitiske retningslinjene, herunder stilles det krav til at all finansiering skal tilfredsstillende konsernets retningslinjer knyttet til miljø, samfunn og eierstyring og selskapsledelse. Konsernet har også kredittpolitiske retningslinjer som understøtter konsernets policy for anti-hvitvasking (AML).

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende direktør, som igjen kan videredelegere disse innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements misligholdssannsynlighet og sikkerhetsdekning. Fullmaktene er personlige. Kredittbehandlingsrutinene regulerer i detalj alle forhold knyttet til konsernets kredittgiving og engasjementsoppfølging.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

- 1. Sannsynlighet for mislighold (PD):** Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på et langsiktig utfall i en full tapsyklus. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske data for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke-finansielle kriterier som atferd og alder. Ved finansiering av næringseiendom for utleie benyttes det internt en egen kredittmodell som beregner misligholdssannsynligheten på grunnlag av forventet kontantstrøm fra utleievirksomheten, kombinert med kriterier for atferd. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A-I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
- 2. Eksponering ved mislighold (EAD):** Dette er en beregnet størrelse som angir konsernets eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. Innvilgede, men ikke trukne rammer hos en personmarkeds-kunde har en konverteringsfaktor lik 1. Dette betyr at rammen forutsettes 100 prosent opptrukket ved mislighold. For bedrifts-markedet blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor mellom 60 og 90 prosent, avhengig av kundens misligholdssannsynlighet. For garantier er konverteringsfaktoren en myndighetsfastsatt parameter som er satt til 1 for lånegarantier og 0,5 for øvrige garantier.
- 3. Tapsgrad ved mislighold (LGD):** Dette er en beregnet størrelse av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. I vurderingen tas det blant annet hensyn til verdien av underliggende sikkerheter, grad av gjenvinning på usikret del av engasjementet, grad av tilfriskning før realisasjon og inndrivelseskostnader. Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stilt sikkerheter på bakgrunn av statistiske data over tid, samt ekspertvurderinger i tilfeller hvor statistiske data ikke har tilstrekkelig utsagnskraft. Realisasjonsverdiene er satt slik at de ut fra en konservativ vurdering reflekterer antatt realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes syv klasser (1-7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre at dette holder en god kvalitet over tid. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimer for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskriminerings-evne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimer og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen vil i enkelte tilfeller suppleres med mer kvalitative vurderinger. Dette gjelder særlig dersom tilfanget av statistiske data er begrenset.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Denne

(fortsettelse av note 6)

porteføljen skal i hovedsak bestå av obligasjoner og sertifikater med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank.

For ytterligere informasjon vises til notene 7-14.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Det er konsernets treasuryavdeling som har ansvaret for likviditetsstyringen, og avdeling for risikostyring overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Konsernets utlån finansieres hovedsakelig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

For ytterligere informasjon vises til note 17 og 18.

Markedsrisiko styres gjennom markedsrisikostrategien som definerer konsernets risikovilje. Strategien med tilhørende spesifikasjon av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter behandles og godkjennes av styret minimum årlig.

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets langsiktige investeringer i verdipapirer. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko fra handelsaktiviteter i rente- og valutamarkedene, samt fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko er moderat.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Konsernets renterisiko reguleres av rammer for maksimal verdiendring ved en endring i rentenivået på ett prosentpoeng. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort og konsernets renterisiko er lav.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaer hvor konsernet har eksponering. Valutakursrisikoen reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i en enkeltvaluta. Omfanget av konsernets handelsaktiviteter i valuta er beskjedent og valutakursrisikoen vurderes som lav.

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på konsernets obligasjoner, sertifikater og egenkapitalinstrumenter. Spreadrisiko defineres som risikoen for endringer i markedsverdi av obligasjoner som følge av generelle endringer i kredittspreader. Kredittspreadrisiko uttrykker tapspotensialet på obligasjonsporteføljene som går utover konkursrisikoen. Kvantifisering av risikojustert kapital for spreadrisiko i obligasjonsporteføljene beregnes med utgangspunkt i

Finanstilsynets modell for risikobasert tilsyn av markedsrisiko i forsikringsselskaper. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

For ytterligere informasjon vises til notene 15, 16 og 28.

Operasjonell risiko styres gjennom risikostrategien som fastsettes årlig av styret for å definere konsernets risikovilje. I henhold til gjeldende strategi skal det tilstrebes en god balanse mellom tillit og kontroll som sikrer at effektivitet ivaretas, samtidig som konsernet ikke eksponeres for unødvendig risiko. Strategien inneholder konkrete rammer for risikoeksponering.

Konsernet har en dynamisk tilnærming til styring av operasjonell risiko og gjennomfører jevnlig analyser for å avdekke svakheter og nye eller endrede risikoer. Uønskede hendelser som inntreffer registreres og følges opp systematisk for å hente ut læringseffekt og unngå gjentakelse. Videre gjennomgår alle vesentlige endringsinitiativer en standardisert risikovurderingsprosess for å unngå at endringene introduserer uønsket risiko. Risikoreduserende tiltak vurderes og implementeres løpende.

SpareBank 1 SR-Bank anser organisasjonskultur for å være den viktigste enkeltfaktoren i operasjonell risikostyring. Det gjennomføres derfor jevnlig en organisasjonsundersøkelse som måler risikokultur for alle ansatte.

Eierrisiko styres gjennom aktiv styredeltakelse i en rekke av de deleide selskapene. SpareBank 1 SR-Bank har i hovedsak eierrisiko gjennom eierandelene i SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent), BN Bank ASA (23,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (4,8 prosent), SpareBank 1 Næringskreditt AS (14,4 prosent), Sparebank 1 Banksamarbeidet DA (18,0 prosent), SpareBank 1 Kredittkort AS (17,9 prosent), SpareBank 1 Betaling AS (19,8 prosent) og SMB Lab AS (20,0 prosent)

Compliance risiko styres gjennom rammeverket for compliance som fremkommer av bankens compliance-policy og skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter. Konsernets compliance-policy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Fokusområder er fortløpende oppfølging av etterlevelse av gjeldende regelverk og å sørge for at konsernet har beste tilpasning til kommende endringer i regelverk.

SpareBank 1 SR-Bank sin compliance-funksjon er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor complianceområdet. Leder for compliance rapporterer direkte til administrerende direktør. Verdipapirforetaket og datterselskaper har egne complianceansvarlige der dette er påkrevd.

NOTE 7 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
664	746	Fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	746	666	
65	3 408	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	35	64	
878	915	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	915	878	
1 607	5 069	Sum	1 696	1 608	
Gjeld til kredittinstitusjoner					
943	4 323	NOK	950	944	
664	746	Valuta	746	664	
1 607	5 069	Sum	1 696	1 608	
Gjeld til kredittinstitusjoner					
4 537	3 200	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 432	2 334	
1	1	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1	1	
4 538	3 201	Sum	1 433	2 335	
Gjensalgssavtaler					
3 306	2 985	NOK	1 217	1 103	
1 232	216	Valuta	216	1 232	
4 538	3 201	Sum	1 433	2 335	
Mottatte verdipapirer som kan selges eller pantsattes					
-	-	Sertifikater og obligasjoner	-	-	
-	-	Sum mottatte verdipapirer	-	-	
Herav mottatte verdipapirer som er solgt eller pantsatt					
-	-	Sertifikater og obligasjoner	-	-	

Verdipapirer som er kjøpt med en avtale om tilbakesalg innregnes ikke, da risiko og avkastning forbundet med eierskapet til eiendelene ikke er overført. Slike transaksjoner omfatter i hovedsak rentebærende verdipapirer. Mottatte verdipapirer, inkludert sikkerhetsstillelser, registreres utenfor balansen uavhengig av om konsernet har lov til å selge eller pantsette verdipapiret. Ved salg av mottatte verdipapirer vil konsernet registrere en forpliktelse i balansen. Balanseposten utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner inkluderer fordringer i forbindelse med gjensalgssavtaler.

NOTE 8 UTLÅN OG ANDRE FINANSIELLE FORPLIKTELSE TIL KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
124 268	80 035	Utlån til amortisert kost	183 865	164 930
	45 268	Utlån til virkelig verdi over OCI		
7 624	8 240	Utlån til virkelig verdi over resultatet	8 240	7 624
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554
	-1 215	- Nedskrivning etter amortisert kost	-1 227	
	10	- Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	-	
-639		Individuelle nedskrivninger		-639
-674		Nedskrivninger på grupper av utlån		-678
130 579	132 338	Netto utlån	190 878	171 237
Fordeling på markeder				
64 099	55 959	Personmarkedet	113 879	104 299
67 458	78 083	Bedriftsmarkedet	78 725	67 883
321	257	Offentlig forvaltning	257	321
116		Merverdi fastrente utlån/amortisering etableringsgebyr		116
297		Opptjente renter		334
-399	-756	Netto konsernkonti valuta ¹⁾	-756	-399
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554
	-1 215	- Nedskrivning etter amortisert kost	-1 227	
	10	- Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	-	
-639		Individuelle nedskrivninger		-639
-674		Nedskrivninger på grupper av utlån		-678
130 579	132 338	Netto utlån	190 878	171 237
Herav ansvarlig lånekapital				
45	45	Ansvarlig kapital	45	45
45	45	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	45	45
1 947	2 001	Utlån til ansatte	2 512	2 462
428	332	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt	403	536
227	902	Herav lån i SR Boligkreditt	1 093	289
Vilkårene er ett prosent-poeng under normrenten som fastsettes av Finansdepartementet.				
Utlån solgt til kredittforetak				
40 790	58 743	Utlån solgt til SR-Boligkreditt	-	-
26	34	Mottatt provisjon fra SR-Boligkreditt	-	-
14 114	8 877	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	8 877	14 114
146	84	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	84	146
469	417	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	417	469
3	3	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	3	3
Totalt engasjement fordelt på misligholdssannsynlighet PD ^{1) 2) 3)}				
77 861	75 519	0,00 - 0,50 %	129 144	115 458
56 331	61 177	0,50 - 2,50 %	70 017	62 479
15 077	13 869	2,50 - 5,00 %	14 352	15 415
8 540	7 634	5,00 - 99,9 %	8 291	8 930
2 104	3 076	Mislighold	3 080	2 104
159 913	161 275	Totalt engasjement	224 884	204 386
-18 978	-18 166	Ubenyttede kreditter til kunder	-23 152	-22 712
-9 043	-9 566	Garantier	-9 627	-9 120
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554

(fortsettelse av note 8)

Morbank			Konsern	
2017	2018	Brutto utlån fordelt på misligholdssannsynlighet PD ^{1) 2) 3)}	2018	2017
65 049	63 716	0,00 - 0,50 %	112 199	98 735
46 790	50 973	0,50 - 2,50 %	59 867	52 970
11 216	10 606	2,50 - 5,00 %	11 114	11 573
6 900	6 804	5,00 - 99,9 %	7 470	7 300
1 923	2 200	Mislighold	2 211	1 925
413		Opptjente renter og merverdi fastrente utlån/amortisering etableringsgebyr		450
-399	-756	Netto konsernkonti valuta ¹⁾	-756	-399
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554
Forventet årlig gjennomsnittlig netto nedskrivninger fordelt på misligholdssannsynlighet PD ^{2) 3) 4)}				
10	12	0,00 - 0,50 %	14	11
76	90	0,50 - 2,50 %	91	77
85	87	2,50 - 5,00 %	88	86
137	122	5,00 - 99,9 %	123	138
28	12	Mislighold	12	28
336	323	Totalt	328	339
Næringsfordelt brutto utlån til kunder				
860	1 704	Fiske/ fiskeoppdrett	1 709	860
3 617	3 023	Industri	3 037	3 633
4 711	5 001	Jordbruk/ skogbruk	5 183	4 833
8 417	12 041	Tjenesteytende virksomhet	12 142	8 593
2 895	3 159	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	3 249	2 984
3 856	3 134	Energi, olje og gass	3 134	3 856
3 972	3 936	Bygg og anlegg	4 074	4 079
606	683	Kraft og vannforsyning	683	606
27 035	31 699	Eiendom	31 713	27 042
9 941	12 064	Shipping og øvrig transport	12 162	9 849
1 869	1 896	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 896	1 869
67 779	78 340	Sum næring	78 982	68 204
64 099	55 959	Personmarked	113 879	104 299
116		Ufordelt (merverdi fastrente utlån og amort. etableringsgebyr) ⁵⁾		116
297		Opptjente renter næring og personkunder ⁵⁾		334
-399	-756	Netto konsernkonti valuta	-756	-399
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554
	-1 215	- Nedskrivning etter amortisert kost	-1 227	
	10	- Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	-	
-639		- Individuelle nedskrivninger		-639
-674		- Nedskrivning på grupper av utlån		-678
130 579	132 338	Utlån til kunder	190 878	171 237
Finansielle forpliktelser ⁶⁾				
9 043	9 566	Garantier kunder	9 627	9 120
18 978	18 166	Ubenyttede kreditter til kunder	23 152	22 712
4 824	6 072	Innvilgede lånetilsagn	6 072	4 749
32 845	33 804	Brutto finansielle forpliktelser	38 851	36 581
Andre stilte garantier og forpliktelser				
5 000	1 560	Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner	-	-
588	588	Garantier andre	588	588
45	20	Remburser	20	45
5 633	2 168	Sum andre stilte garantier og forpliktelser	608	633

(fortsettelse av note 8)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Forventet årlig gjennomsnittlig netto nedskrivninger fordelt på sektor og næring ^{2) 3)}		
2	3	Fiske/ fiskeoppdrett	3	2
30	25	Industri	25	30
4	5	Jordbruk/ skogbruk	5	4
53	70	Tjenesteytende virksomhet	70	53
24	26	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	26	24
38	24	Energi, olje og gass	24	38
17	17	Bygg og anlegg	17	17
2	1	Kraft og vannforsyning	1	2
108	102	Eiendom	102	108
36	30	Shipping og øvrig transport	30	36
1	1	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1	1
315	304	Sum næring	304	315
21	19	Personmarked	24	24
336	323	Totalt	328	339
		Brutto utlån fordelt på geografiske områder		
86 335	80 548	Rogaland	124 680	117 332
11 997	11 536	Agder-fylkene	16 994	15 848
22 126	21 004	Hordaland	28 013	26 651
	10 840	Oslo	11 791	
2 565	3 743	Utlandet	3 794	2 619
8 869	5 872	Øvrige	6 833	10 104
131 892	133 543	Brutto utlån	192 105	172 554
		Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler		
		Bruttoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler		
1 570	1 650	Inntil 1 år	1 650	1 570
2 134	3 889	Mellom 1 og 5 år	3 889	2 134
1 611	734	Mer enn 5 år	734	1 611
5 315	6 273	Sum	6 273	5 315
		Nettoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler		
1 432	1 473	Inntil 1 år	1 473	1 432
1 976	3 597	Mellom 1 og 5 år	3 597	1 976
1 540	703	Senere enn 5 år	703	1 540
4 948	5 773	Sum	5 773	4 948

(fortsettelse av note 8)

Næringsfordelt brutto utlån, trinnvis nedskrivning og netto utlån

Morbank	Brutto utlån til amortisert kost 31.12.2018	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi	Netto utlån 31.12.2018
Fiske/ fiskeoppdrett	1 672	-3	-1	-	32	1 700
Industri	2 946	-11	-27	-20	77	2 965
Jordbruk/ skogbruk	2 854	-2	-4	-5	2 147	4 990
Tjenesteytende virksomhet	11 436	-59	-72	-56	605	11 854
Varehandel, hotell og restaurantvirksomh.	2 945	-13	-32	-15	214	3 099
Energi, olje og gass	3 134	-16	-34	-95	-	2 989
Bygg og anlegg	3 626	-8	-22	-8	310	3 898
Kraft og vannforsyning	679	-1	-2	-	4	680
Eiendom	31 428	-74	-95	-38	271	31 492
Shipping og øvrig transport	11 921	-16	-47	-293	143	11 708
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 896	-	-	-	-	1 896
Sum Næring	74 537	-203	-336	-530	3 803	77 271
Personmarked	6 210	-22	-24	-100	49 749	55 813
Netto konsernkonti valuta	-756					-756
Justering virkelig verdi over utvidet resultat					10	10
Utlån til kunder	79 991	-225	-360	-630	53 562	132 338

Konsern	Brutto utlån til amortisert kost 31.12.2018	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Utlån til virkelig verdi	Netto utlån 31.12.2018
Fiske/ fiskeoppdrett	1 704	-3	-1	-	5	1 705
Industri	3 035	-11	-27	-20	2	2 979
Jordbruk/ skogbruk	4 503	-2	-4	-5	680	5 172
Tjenesteytende virksomhet	12 050	-59	-72	-56	92	11 955
Varehandel, hotell og restaurantvirksomh.	3 227	-13	-32	-16	22	3 188
Energi, olje og gass	3 134	-16	-34	-95	-	2 989
Bygg og anlegg	4 051	-8	-22	-8	23	4 036
Kraft og vannforsyning	681	-1	-2	-	2	680
Eiendom	31 546	-74	-95	-38	167	31 506
Shipping og øvrig transport	12 144	-16	-47	-293	18	11 806
Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 896	-	-	-	-	1 896
Sum Næring	77 971	-203	-336	-531	1 011	77 912
Personmarked	106 650	-26	-31	-100	7 229	113 722
Netto konsernkonti valuta	-756					-756
Utlån til kunder	183 865	-229	-367	-631	8 240	190 878

(fortsettelse av note 8)

Brutto utlån trinnvis fordeling

Morbank

Brutto utlån	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018 ⁹⁾	115 659	14 241	1 992	131 892
Overført til Trinn 1	-5 480	4 612	868	-
Overført til Trinn 2	2 756	-3 890	1 134	-
Overført til Trinn 3	14	72	-86	-
Netto økning / reduksjon saldo eksisterende utlån	3 316	751	12	4 079
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	42 182	1 325	33	43 540
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-39 265	-4 874	-1 828	-45 968
Brutto utlån 31.12.2018	119 183	12 235	2 126	133 543

Konsern

Brutto utlån	Trinn1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018 ⁹⁾	154 621	15 937	1 996	172 554
Overført til Trinn 1	-6 124	5 253	871	-
Overført til Trinn 2	3 371	-4 507	1 136	-
Overført til Trinn 3	15	72	-87	-
Netto økning / reduksjon saldo eksisterende utlån	1 573	790	13	2 376
Nye utstedte eller kjøpte finansielle eiendeler	67 551	2 166	36	69 752
Finansielle eiendeler som har blitt fraregnet	-45 324	-5 421	-1 831	-52 577
Brutto utlån 31.12.2018	175 683	14 289	2 133	192 105

Brutto finansielle forpliktelser trinnvis fordeling

Morbank

Brutto finansielle forpliktelser ^{7) 8)}	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Finansielle forpliktelser 1.1.2018 ⁹⁾	27 771	4 980	94	32 845
Netto økning / reduksjon i perioden	1 204	-952	707	959
Finansielle forpliktelser 31.12.2018	28 975	4 028	801	33 804

Konsern

Brutto finansielle forpliktelser ^{7) 8)}	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Finansielle forpliktelser 1.1.2018 ⁹⁾	31 358	5 128	95	36 581
Netto økning / reduksjon i perioden	2 467	-904	707	2 270
Finansielle forpliktelser 31.12.2018	33 825	4 224	802	38 851

¹⁾ Utlån til kunder med positiv saldo på konserkonti

²⁾ PD = Probability of Default (misligholdssannsynlighet)

³⁾ Forventet årlig gjennomsnittlig netto nedskrivninger er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode. Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

⁴⁾ Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikoklassen mislighold.

⁵⁾ I 2017 var renter fordelt på egen linje. I 2018 er de næringsfordelt.

⁶⁾ Ikke balanseførte Finansielle forpliktelser som er grunnlag for nedskrivninger

⁷⁾ I andre finansielle forpliktelser ligger garantier, ubenyttet kreditt og lånetilsagn.

⁸⁾ Finansielle forpliktelser er grunnlag for nedskrivninger etter IFRS 9. Se også note 11.

⁹⁾ Historiske tall er endret som følge av oppdatert datagrunnlag.

NOTE 9 UTLÅN SOLGT TIL SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT OG SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT

Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 4,8 prosent pr 31.12.2018 (8,0 prosent pr 31.12.2017).

Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt AS

(fortsettelse av note 9)

utsteder også obligasjoner som ikke er OMF til en lavere rating. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan Banken tilby SpareBank 1 Boligkreditt AS å kjøpe utlån, og som en del av Bankens finansieringsstrategi er det solgt utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og Banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2018 er verdi av overdratte utlån 8,9 mrd kroner (14,1 mrd kroner). Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene og Banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). OMF utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aaa rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 14,4 prosent pr 31.12.2018 (19,2 prosent pr 31.12.2017). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene

i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av SpareBank 1-alliansen kan Banken tilby foretaket å kjøpe utlån, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det solgt utlån fra Banken. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og Banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2018 er verdi av solgte utlån 0,42 mrd kroner (0,47 mrd kroner). Banken forestår forvaltningen av solgte utlån og Banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene Banken har solgt og kostnadene i selskapet.

De lånene som er solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet.

Avtalene mellom Banken, SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS innebærer at Banken har overført praktisk talt alle risikoer og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte lånene. Salget er dermed behandlet som et rent salg og lånene er derfor fullt ut fjernet fra Bankens balanse.

NOTE 10 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

(tall i mill kroner)

Tabellen angir forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Morbank

2018	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Fordeling er ikke aktuell etter IFRS 9					

Morbank

2017					
Utlån til kunder					
- Personmarked	950	104	33	125	1 212
- Bedriftsmarked	1 381	180	3	68	1 632
Sum	2 331	284	36	193	2 844

Konsern

2018					
Fordeling er ikke aktuell etter IFRS 9					

Konsern

2017					
Utlån til kunder					
- Personmarked	1 079	120	33	125	1 357
- Bedriftsmarked	1 381	180	3	68	1 632
Sum	2 460	300	36	193	2 989

NOTE 11 NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG FINANSIELLE FORPLIKTELSE

(tall i mill kroner)

Morbank

Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	1.1.2018	Endring nedskrivning på utlån	Endring nedskrivning på finansielle forpliktelser	Total 31.12.2018
Nedskrivninger etter amortisert kost - Bedriftsmarked	1 236	-48	-20	1 168
Nedskrivninger etter amortisert kost - Personmarked	96	-2	-	94
Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	82	-22	-	60
Sum nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	1 414	-72	-20	1 322

Presentert som:

Nedskrivninger på utlån	1 287	-72	-	1 215
Finansielle forpliktelser - nedskrivninger på garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	127	-	-20	107
Sum nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	1 414	-72	-20	1 322

Total balanseført nedskrivning utlån	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018	189	397	701	1 287
Endringer 1.1 - 31.12.2018				
Overført til (fra) Trinn 1	-133	128	5	-
Overført til (fra) Trinn 2	10	-15	5	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	5	-5	-
Netto ny måling av nedskrivninger	118	-44	-25	49
Nye utstedte eller kjøpte utlån	86	45	4	135
Utlån som har blitt fraregnet	-45	-156	-22	-223
Endring pga modifikasjoner som ikke har resultert i fraregning	-	-	-	-
Periodens konstaterte tap	-	-	456	456
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er nedskrevet	-	-	-397	-397
Endringer i modell/risikoparametre	-	-	-	-
Andre bevegelser	-	-	-92	-92
Nedskrivninger på utlån 31.12.2018	225	360	630	1 215

Total balanseført nedskrivninger finansielle forpliktelser	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018	42	70	15	127
Endringer 1.1 - 31.12.2018				
Overført til (fra) Trinn 1	-14	14	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	1	-1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Netto ny måling av nedskrivninger	4	-10	-	-6
Nye utstedte eller kjøpte utlån	13	5	-	18
Utlån som har blitt fraregnet	-15	-21	-	-36
Endring pga modifikasjoner som ikke har resultert i fraregning	-	-	-	-
Periodens konstaterte tap	-	-	4	4
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er nedskrevet	-	-	-	-
Endringer i modell/risikoparametre	-	-	-	-
Andre bevegelser	-	-	-	-
Nedskrivninger på finansielle forpliktelser 31.12.2018	31	57	19	107

(fortsettelse av note 11)

Konsern

	1.1.2018	Endring nedskrivning på utlån	Endring nedskrivning på finansielle forpliktelser	Total 31.12.2018
Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser				
Nedskrivninger etter amortisert kost - Bedriftsmarked	1 236	-48	-20	1 168
Nedskrivninger etter amortisert kost - Personmarked	187	-21	-	166
Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-	-	-
Sum nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	1 423	-69	-20	1 334
Presentert som:				
Nedskrivninger på utlån	1 296	-69	-	1 227
Finansielle forpliktelser - nedskrivninger på garantier, ubenyttet kreditt, lånetilsagn	127	-	-20	107
Sum nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	1 423	-69	-20	1 334
Total balanseført nedskrivninger utlån	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018	192	402	702	1 296
Endringer 1.1 - 31.12.2018				
Overført til (fra) Trinn 1	-135	130	5	-
Overført til (fra) Trinn 2	10	-15	5	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	5	-5	-
Netto ny måling av nedskrivninger	119	-52	-25	42
Nye utstedte eller kjøpte utlån	89	48	4	141
Utlån som har blitt fraregnet	-46	-151	-22	-219
Endring pga modifikasjoner som ikke har resultert i fraregning	-	-	-	-
Periodens konstaterte tap	-	-	456	456
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er nedskrevet	-	-	-397	-397
Endringer i modell/risikoparametre	-	-	-	-
Andre bevegelser	-	-	-92	-92
Nedskrivninger på utlån 31.12.2018	229	367	631	1 227
Total balanseført nedskrivninger finansielle forpliktelser	Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3	Total
Balanse 1.1.2018	42	70	15	127
Endringer 1.1 - 31.12.2018				
Overført til (fra) Trinn 1	-14	14	-	-
Overført til (fra) Trinn 2	1	-1	-	-
Overført til (fra) Trinn 3	-	-	-	-
Netto ny måling av nedskrivninger	4	-10	-	-6
Nye utstedte eller kjøpte utlån	13	5	-	18
Utlån som har blitt fraregnet	-15	-21	-	-36
Endring pga modifikasjoner som ikke har resultert i fraregning	-	-	-	-
Periodens konstaterte tap	-	-	4	4
Periodens konstaterte tap hvor det tidligere er nedskrevet	-	-	-	-
Endringer i modell/risikoparametre	-	-	-	-
Andre bevegelser	-	-	-	-
Nedskrivninger på finansielle forpliktelser 31.12.2018	31	57	19	107

NOTE 12 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKOKATEGORI

(beløp i mill kroner)

Misligholdssannsynlighet PD ¹⁾	Gjennom- snittlig usikret eksponering	Totalt engasjement	Gjennom- snittlig usikret eksponering	Totalt engasjement
Morbank	2018		2017	
0,00 - 0,50 %	21,6 %	75 519	23,6 %	77 861
0,50 - 2,50 %	28,8 %	61 177	28,6 %	56 331
2,50 - 5,00 %	37,9 %	13 869	37,9 %	15 077
5,00 - 99,9 %	37,7 %	7 634	37,7 %	8 540
Mislighold og nedskrevet	53,8 %	3 076	53,9 %	2 104
TOTALT		161 275	27,9 %	159 913
Konsern				
0,00 - 0,50 %	16,5 %	129 144	18,2 %	115 458
0,50 - 2,50 %	26,8 %	70 017	26,9 %	62 479
2,50 - 5,00 %	37,3 %	14 352	36,9 %	15 415
5,00 - 99,9 %	36,3 %	8 291	36,9 %	8 930
Mislighold og nedskrevet	53,6 %	3 080	54,2 %	2 104
Totalt		224 884	23,4 %	204 386

¹⁾ PD = Probability of Default (misligholdssannsynlighet). 12 mnd. PIT (Point In Time)

NOTE 13 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING

(tall i mill kroner)

Maksimal eksponering mot kredittrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater.

Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Eiendeler		
13	587	Fordringer på sentralbanken	587	13
1 607	5 069	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 696	1 608
130 579	132 338	Utlån til og fordringer på kunder	190 878	171 237
32 203	27 815	Sertifikater og obligasjoner	29 340	31 909
6 033	5 574	Derivater	5 268	5 541
170 435	171 383	Sum kreditteksponering balanseposter	227 769	210 308
		Finansielle garantistillelser og lånetilsagn		
9 043	9 566	Garantier kunder	9 627	9 120
588	588	Garantier andre	588	588
5 000	1 560	Ubenyttede kreditter til kredittinstitusjoner	-	-
18 978	18 166	Ubenyttede kreditter til kunder	23 152	22 712
4 824	6 072	Lånetilsagn	6 072	4 749
38 433	35 952	Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn	39 439	37 169
208 868	207 335	Total kredittrisikoeksponering	267 208	247 477

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Bank aktiviteter		
112 722	106 197	Rogaland	150 207	141 545
14 882	14 408	Agder-fylkene	20 380	19 096
27 306	26 209	Hordaland	33 563	32 256
	13 576	Oslo	14 167	
3 821	5 358	Utlandet	5 228	3 880
11 901	8 198	Øvrige	9 055	13 250
170 632	173 946	Totalt bank aktiviteter	232 600	210 027
		Markets aktiviteter		
15 447	10 136	Norge	11 661	15 153
16 179	16 413	Europa/Asia	16 413	16 179
577	1 266	Nord Amerika/Oseania	1 266	577
32 203	27 815	Totalt markets aktiviteter	29 340	31 909
6 033	5 574	Derivater	5 268	5 541
208 868	207 335	Totalt fordelt på geografiske områder	267 208	247 477

NOTE 14 KREDITTKVALITET PR KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater. Tabellen angir kredittkvaliteten pr klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på kunden sin misligholdssannsynlighet i % (probability of default, PD).

Morbank

2018	0,00 - 0,50 %	0,50 - 2,50 %	2,50 - 5,00 %	5,00 - 99,99 %	Mislighold	Ned- skrivninger	Sum
Netto utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 069	-	-	-	-	-	5 069
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	41 563	12 003	768	1 242	361	-1 069	54 866
- Bedriftsmarked	21 795	38 684	9 778	5 524	1 827	-136	77 472
Sum netto utlån	68 426	50 686	10 546	6 765	2 188	-1 205	137 407
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	316	-	-	-	-		316
Noterte obligasjoner og sertifikater	27 091	93	-	100	-		27 284
Unoterte obligasjoner og sertifikater	173	-	-	30	12		215
Sum finansielle investeringer	27 580	93	-	130	12	-	27 815
Sum utlånsrelaterte eiendeler	96 006	50 779	10 546	6 895	2 200	-1 205	165 222

Morbank

2017							
Netto utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 607						1 607
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	48 495	13 215	846	1 349	396	-156	64 145
- Bedriftsmarked	16 668	33 510	10 354	5 541	1 518	-1 157	66 434
Sum netto utlån	66 770	46 725	11 200	6 890	1 914	-1 313	132 186
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	-						-
Noterte obligasjoner og sertifikater	31 450	156	1	94	2		31 703
Unoterte obligasjoner og sertifikater	500	-	-	-			500
Sum finansielle investeringer	31 950	156	1	94	2	-	32 203
Sum utlånsrelaterte eiendeler	98 720	46 881	11 201	6 984	1 916	-1 313	164 389

(fortsettelse av note 14)

Konsern

2018	0,00 - 0,50 %	0,50 - 2,50 %	2,50 - 5,00 %	5,00 - 99,99 %	Mislighold	Ned- skrivninger	Sum
Netto utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 696						1 696
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	89 385	20 813	1 292	1 909	377	-1 070	112 707
- Bedriftsmarked	22 375	38 819	9 778	5 532	1 825	-157	78 171
Sum netto utlån	113 456	59 632	11 070	7 440	2 203	-1 227	192 574
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	316	-	-	-	-	-	316
Noterte obligasjoner og sertifikater	28 616	93	-	100	-	-	28 809
Unoterte obligasjoner og sertifikater	173	-	-	30	12	-	215
Sum finansielle investeringer	29 105	93	-	130	12	-	29 340
Sum utlånsrelaterte eiendeler	142 561	59 725	11 070	7 570	2 215	-1 227	221 914

Konsern

2017							
Netto utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 608						1 608
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	81 885	19 330	1 218	1 738	403	-160	104 414
- Bedriftsmarked	16 908	33 634	10 354	5 562	1 522	-1 157	66 823
Sum netto utlån	100 401	52 964	11 572	7 300	1 925	-1 317	172 845
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	-	-	-	-	-	-	-
Noterte obligasjoner og sertifikater	31 146	156	1	94	2		31 399
Unoterte obligasjoner og sertifikater	500	10	-	-	-		510
Sum finansielle investeringer	31 646	166	1	94	2	-	31 909
Sum utlånsrelaterte eiendeler	132 047	53 130	11 573	7 394	1 927	-1 317	204 754

Klassifisering av finansielle investeringer:

Obligasjonene allokteres til SpareBank 1 SR-Bank sitt estimat av PD, basert på eksterne ratinger. Dersom et verdipapir har en offisiell rating skal denne benyttes, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne megleres skyggerating som grunnlag for risikoklassifiseringen. Oversikten under illustrerer sammenhengen mellom SpareBank 1 SR-Bank sin PD og Standard & Poor's ratingmatrise (Long-Term Credit Ratings).

Bankens risikoklassifisering	S&P rating
PD 0,00 - 0,50 %	AAA til BBB-
PD 0,50 - 2,50 %	BB+ til BB-
PD 2,50 - 5,00 %	B+
PD 5,00 - 99,99 %	B og lavere

NOTE 15 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir resultateffekten ved et positivt parallellskift i rentekurven på ett prosentpoeng ved utgangen av de to siste årene før skatt dersom samtlige finansielle instrumenter ble vurdert til virkelig verdi.

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
-45	-39	Sertifikater og obligasjoner	-42	-45	
-16	-24	Fastrenteutlån til kunder	-24	-16	
-39	-36	Øvrige utlån og innskudd	-90	-83	
67	56	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	129	121	
1	9	Annet	9	1	
-32	-34	Total renterisiko	-18	-22	
Løpetidsbånd					
-21	-37	0 - 3 mnd	-21	-11	
-	3	3 - 6 mnd	3	-	
-3	1	6 - 9 mnd	1	-3	
2	-1	9 - 12 mnd	-1	2	
-1	1	12 - 18 mnd	1	-1	
-2	4	18 - 24 mnd	4	-2	
-7	-6	2 - 10 år	-6	-7	
-	1	10 år +	1	-	
-32	-34	Total renterisiko	-18	-22	
Valuta					
7	-16	NOK	-	17	
-27	-13	EUR	-13	-27	
-11	-	USD	-	-11	
-1	-1	CHF	-1	-1	
-	-4	Øvrige	-4	-	
-32	-34	Total renterisiko	-18	-22	

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulike rentebindingstider på sine eiendeler og forpliktelser. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av renteinstrumenter skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap ved et parallellskift i rentekurven på ett prosentpoeng.

Rammen er totalt 85 mill kroner fordelt på 50 mill kroner og 35 mill kroner på totalbalansen for henholdsvis Treasury og SR-Bank Markets. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

NOTE 16 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir netto valutaeksponering medregnet finansielle derivater pr 31.12. beregnet i henhold til kapitalkravsforskriften § 38-3.

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
Valuta					
-31	-96	EUR	-96	-31	
1	-	USD	-	1	
-	-27	CHF	-27	-	
-	-	GBP	-	-	
3	-2	SEK	-2	3	
-38	-48	DKK	-48	-38	
2	2	Øvrige	2	2	
-63	-171	Sum	-171	-63	
-1,9	-5,1	Resultat effekt ved 3 prosent endring før skatt	-5,1	-1,9	

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponeringen i hver enkelt valuta, samt rammer for aggregert netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må netto ikke overstige 100 mill kroner pr enkeltvaluta og 175 mill kroner aggregert.

NOTE 17 LIKVIDITETSRISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir kontantstrømmer inklusiv kontraktsmessige renteforfall.

Morbank ¹⁾

2018	På fore- spørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 201	-	-	-	-	3 201
Innskudd fra kunder	99 119	-	-	-	-	99 119
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	5 157	2 297	38 090	4 405	49 949
Ansvarlig lånekapital	-	13	110	196	2 989	3 308
Totale forpliktelser	102 320	5 170	2 407	38 286	7 394	155 577

Derivater

Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-43 925	-10 058	-44 850	-27 135	-125 968
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	44 956	10 305	44 688	27 844	127 793

2017

Gjeld til kredittinstitusjoner	3 422	1 116	-	-	-	4 538
Innskudd fra kunder	95 635	-	-	-	-	95 635
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	999	10 618	33 598	9 604	54 819
Ansvarlig lånekapital	-	10	102	491	2 875	3 478
Totale forpliktelser	99 057	2 125	10 720	34 089	12 479	158 470

Derivater

Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-41 109	-19 686	-30 862	-14 823	-106 480
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	42 138	20 230	31 923	14 311	108 602

Konsern ¹⁾

2018	På fore- spørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 433	-	-	-	-	1 433
Innskudd fra kunder	98 814	-	-	-	-	98 814
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	5 261	7 777	72 805	22 170	108 013
Ansvarlig lånekapital	-	13	110	196	2 989	3 308
Totale forpliktelser	100 247	5 274	7 887	73 001	25 159	211 568

Derivater

Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-43 883	-9 931	-20 493	-11 146	-85 453
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	44 790	9 800	20 265	12 005	86 860

2017

Gjeld til kredittinstitusjoner	1 219	1 116	-	-	-	2 335
Innskudd fra kunder	95 384	-	-	-	-	95 384
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	1 073	10 899	61 465	22 078	95 515
Ansvarlig lånekapital	-	10	102	491	2 875	3 478
Totale forpliktelser	96 603	2 199	11 001	61 956	24 953	196 712

Derivater

Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-40 975	-19 287	-12 226	-3 886	-76 374
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	42 063	19 944	13 347	2 820	78 174

¹⁾ Se også note 6 finansiell risikostyring.

NOTE 18 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG GJELD/FORPLIKTELSE

(tall i mill kroner)

Morbank

31.12.2018	På fore- spørsel ¹⁾	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanken	130	587	-	-	-	717
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 155	35	861	-	18	5 069
Brutto utlån til kunder	19 878	1 110	5 351	41 478	65 726	133 543
- Nedskrivninger etter amortisert kost	-1 215	-	-	-	-	-1 215
- Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	10	-	-	-	-	10
Utlån til kunder	18 673	1 110	5 351	41 478	65 726	132 338
Sertifikater og obligasjoner	-	891	4 692	21 469	763	27 815
Finansielle derivater	842	1 245	277	2 026	1 184	5 574
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	517	-	-	-	-	517
Investering i eierinteresser	2 099	-	-	-	-	2 099
Investering i konsernselskaper	6 128	-	-	-	-	6 128
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	303	-	-	-	-	303
Andre eiendeler	331	-	-	-	-	331
Sum eiendeler	33 178	3 868	11 181	64 973	67 691	180 891
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	3 200	1	-	-	-	3 201
Innskudd fra kunder	99 119	-	-	-	-	99 119
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	4 915	1 722	35 817	5 659	48 113
Finansielle derivater	2 390	167	164	2 120	1 393	6 234
Betalbar skatt	779	-	-	-	-	779
Utsatt skatteforpliktelse	146	-	-	-	-	146
Annen gjeld	746	-	-	-	-	746
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	2 951	2 951
Sum gjeld	106 380	5 083	1 886	37 937	10 003	161 289

(fortsettelse av note 18)

Konsern

31.12.2018	På fore- spørsel¹⁾	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanken	130	587	-	-	-	717
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	782	35	861	-	18	1 696
Brutto utlån til kunder	35 343	1 115	5 363	41 742	108 542	192 105
- Nedskrivninger etter amortisert kost	-1 227	-	-	-	-	-1 227
- Boliglån til virkelig verdi over utvidet resultat	-	-	-	-	-	-
Utlån til kunder	34 116	1 115	5 363	41 742	108 542	190 878
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	-	899	4 860	23 320	261	29 340
Finansielle derivater	842	1 245	277	1 787	1 117	5 268
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	868	-	-	-	-	868
Virksomhet som skal selges	-	-	-	-	-	-
Investering i eierinteresser	3 713	-	-	-	-	3 713
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	893	-	-	-	-	893
Andre eiendeler	688	-	-	-	-	688
Sum eiendeler	42 032	3 881	11 361	66 849	109 938	234 061
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 433	-	-	-	-	1 433
Innskudd fra kunder	98 814	-	-	-	-	98 814
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	4 915	6 729	74 365	17 476	103 485
Finansielle derivater	2 390	167	164	842	326	3 889
Betalbar skatt	896	-	-	-	-	896
Utsatt skatteforpliktelse	124	-	-	-	-	124
Annen gjeld	884	-	-	-	-	884
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	2 951	2 951
Sum gjeld	104 541	5 082	6 893	75 207	20 753	212 476

¹⁾ Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) er inkludert i intervallet "På forespørsel". Ikke finansielle eiendeler og gjeld er for presentasjonsformål lagt i kolonne på forespørsel. Innskudd er lagt i kolonne på forespørsel men det forventes ikke at alle innskudd må gjøres opp innen kort tid.

NOTE 19 NETTO RENTEINNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank						Konsern						
2017			2018				2018			2017		
Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt	Vurdert til virkelig verdi	Vurdert til amortisert kost	Totalt		Vurdert til amortisert kost	Vurdert til virkelig verdi	Totalt	Vurdert til amortisert kost	Vurdert til virkelig verdi	
						Renteinntekter						
-	57	57	-	61	61	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	50	50	-	51	51	-
286	3 980	4 266	1 570	2 932	4 502	Renter av utlån til kunder	5 680	5 429	251	5 160	4 874	286
433	35	468	394	64	458	Renter av sertifikater og obligasjoner	450	66	384	464	35	429
-	72	72	-	94	94	Renter på nedskrevne utlån	94	94	-	72	72	-
719	4 144	4 863	1 964	3 151	5 115	Sum renteinntekter	6 274	5 639	635	5 747	5 032	715
						Rentekostnader						
610	41	651	400	52	452	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	669	22	647	826	35	791
-	835	835	-	997	997	Renter på innskudd fra kunder	992	992	-	830	830	-
-608	1 049	441	-372	935	563	Renter på utstedte verdipapirer	1 007	1 389	-382	761	1 370	-609
-36	139	103	-23	126	103	Renter på ansvarlig lånekapital	103	126	-23	103	139	-36
-	65	65	-	64	64	Avgift til Bankenes sikringsfond	64	64	-	65	65	-
-34	2 129	2 095	5	2 174	2 179	Sum rentekostnader	2 835	2 593	242	2 585	2 439	146
753	2 015	2 768	1 959	977	2 936	Netto renteinntekter	3 439	3 046	393	3 162	2 593	569

NOTE 20 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
107	108	Garantiprovisjon	108	107	
6	5	Interbankprovisjon	5	6	
15	6	Verdipapiromsetning	6	15	
-	-	Forvaltning	100	98	
121	131	Formidlingsprovisjon	96	89	
175	122	Provisjon fra kredittforetak	88	149	
318	324	Betalingsformidling	324	318	
208	187	Forsikringstjenester	187	208	
-	-	Honorar regnskapsføring	99	96	
119	119	Andre provisjonsinntekter	124	122	
-	-	Eiendomsomsetning	382	389	
1 069	1 002	Sum provisjonsinntekter	1 519	1 597	
4	3	Interbankprovisjon	3	4	
62	71	Betalingsformidling	71	62	
10	10	Andre provisjonskostnader	13	13	
76	84	Sum provisjonskostnader	87	79	
6	6	Driftsinntekter fast eiendom	3	4	
2	2	Andre driftsinntekter	2	2	
8	8	Sum andre driftsinntekter	5	6	
1 001	926	Netto provisjons- og andre inntekter	1 437	1 524	

NOTE 21 NETTO INNETEKTER/TAP FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
92	-2	Netto gevinst/tap på egenkapitalinstrumenter	91	136	
-140	-231	Netto gevinst/tap på obligasjoner og sertifikater	-249	-152	
143	151	Netto derivater; obligasjoner og sertifikater	151	143	
-	74	Netto derivater aksjer	72	-	
2	-	Netto motpartsrisiko derivater, inkludert CVA	-	2	
-2	15	Netto derivater; fastrente	15	-2	
-28	10	Netto derivater; gjeld	14	-1	
67	-11	Netto derivater; basisswap spread	-38	-32	
104	141	Netto gevinst valuta	135	104	
238	147	Netto inntekter/tap fra finansielle instrumenter	191	198	

NOTE 22 GODTGJØRELSESERKLÆRING, PERSONALKOSTNADER OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

Informasjon om godtgjørelsesordningen

Finansforetaksloven og finansforetaksforskriften regulerer godtgjørelsesordninger for finansforetak. Foretaket skal offentliggjøre informasjon om dets godtgjørelsesordning, herunder informasjon om hovedprinsippene for fastsettelse av godtgjørelse, kriterier for fastsettelse av eventuell variabel godtgjørelse, samt kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risiko-eksponering, tillitsvalgte, samt til ansatte med kontrolloppgaver.

Offentliggjøring av informasjon om foretakets godtgjørelsesordning, herunder styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, blir gitt i denne noten i henhold til gjeldende regler.

SpareBank 1 SR-Bank sin godtgjørelsesordning

SpareBank 1 SR-Bank har en etablert godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Retningslinjene omfatter fastlønn, variabel godtgjørelse og ansattgoder (pensjon, forsikringer og øvrige ansattgoder).

Konsernets godtgjørelsesordning skal:

- være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser
- bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko
- motvirke for høy eller uønsket risikotaking
- bidra til å unngå interessekonflikter
- være i samsvar med finansforetaksforskriften kap. 15

Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid tiltrekker, utvikler og beholder dyktige medarbeidere. Ordningen skal sikre en belønningsmodell som oppleves rettferdig, forutsigbar, framtidsrettet og motiverende.

Variabel godtgjørelse skal gjenspeile/knyttes til ekstraordinære resultater som ansatte, avdelinger, divisjoner og konsernet leverer. Variabel godtgjørelse skal bygge opp under konsernets visjon, strategiske posisjon og verdigrunnlag samt unngå at den ansatte pådrar konsernet uønsket risiko i samsvar med regelverket.

Det er vedtatt egne særordninger for variabel avlønning for SR-Bank Markets samt datterselskapene med bakgrunn i tilpasning til bransjestandard.

Beslutningsprosess

Styret i SpareBank 1 SR-Bank har et godtgjørelsesutvalg som består av styreleder, ett styremedlem og ett ansattvalgt styremedlem.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret og har i hovedsak ansvar for å:

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør
- Årlig behandle forslag til konsernmålekort (administrerende direktørs målekort)
- Årlig behandle konsernets godtgjørelsesordning, inkludert hovedprinsipper for variabel godtgjørelse
- Være rådgiver for administrerende direktør vedrørende saker om lønn og annen godtgjørelse og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernets ledende ansatte
- Påse at praktiseringen av konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon
- Forberede erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte (jfr. allmennaksjeloven § 6-16 a)
- Vurdere andre forhold som er bestemt av styret og/eller godtgjørelsesutvalget
- Vurdere godtgjørelsesordninger i forhold til omdømmerisiko

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret

Resultatbonus

Konsernet har en resultatbonusordning som omfatter samtlige ansatte i konsernet med unntak av SpareBank1 Regnskapshuset SR AS og Finstart Nordic AS. Resultatbonusen fastsettes som en lik prosent av fast lønn, og kan maksimalt utgjøre 10,0 prosent av fastlønn. Resultatbonusen fastsettes av styret i forhold til oppnådde finansielle mål. Resultatbonusen utbetales i sin helhet som kontanter.

Godtgjørelse til administrerende direktør

Den samlede godtgjørelse til administrerende direktør består av fastlønn (hovedelement), variabel godtgjørelse, naturallytelser og pensjons- og forsikringsordninger. Administrerende direktørs fastlønn og variabel godtgjørelse fastsettes årlig av styret etter innstilling fra godtgjørelsesutvalget.

Vurdering av fastlønnen tar utgangspunkt i oppnådde resultater, aksjekursutvikling, omdømmehensyn samt lønnsutviklingen i sammenlignbare stillinger.

Variabel godtgjørelse for 2019 vil fastsettes basert på måloppnåelse knyttet til følgende hovedkriterier; langsiktige finansielle mål, finansielle og ikke-finansielle mål knyttet til regnskapsåret samt et diskresjonært bonuselement etter gjennomgang av styret.

Administrerende direktør kan motta resultatbonus på lik linje med øvrige ansatte i konsernet. Eventuell variabel godtgjørelse, inkludert resultatbonus, kan utgjøre inntil 35 prosent av fast lønn inkludert feriepenger. Det tildeles ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte ordninger. Variabel godtgjørelse inngår ikke i pensjonsgrunnlaget. Det kan ikke tildeles variabel godtgjørelse til administrerende direktør dersom det ikke utbetales resultatbonus.

Administrerende direktør kan i tillegg gis naturallytelser i den grad ytelsene har tilknytning til administrerende direktørs funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Der er inngått livsvarig pensjonsavtale med administrerende direktør hvor pensjonsalder er ved utgangen av det året administrerende direktør fyller 64 år. Årlig driftspensjon frem til fylte 67 år utgjør 67 prosent av pensjonsgivende lønn. Fra fylte 67 år gis en tilleggspensjon som sammen med øvrige pensjonsrettigheter skal utgjøre 67 prosent av pensjonsgivende lønn, gitt full opptjening.

Administrerende direktør har ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Godtgjørelse til øvrig konsernledelse

Administrerende direktør fastsetter fast godtgjørelse til konsernledelsen etter rammer drøftet med godtgjørelsesutvalget og basert på retningslinjer vedtatt av styret. Godtgjørelsen fastsettes etter

vurdering av prestasjon samt vilkår i markedet for de ulike områdene og skal fremme gode prestasjoner og sikre at konsernet når strategiske mål. Fastsettelsen av godtgjørelsen skal ikke skade konsernets omdømme eller være markedsledende.

Den variable delen av godtgjørelsen til konsernledelsen følger samme måling som administrerende direktør. Konserndirektør Risikostyring, konserndirektør HR og Forretningsstøtte og konserndirektør Compliance og AML mottar ikke variabel godtgjørelse utover resultatbonus.

Naturallytelser kan tilbys medlemmene av konsernledelsen i den grad ytelsene har en tilknytning til den enkeltes funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Pensjonsordning skal ses i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser. Nye medlemmer av konsernledelsen etter 2011 inngår i den innskuddsbaserte tjenestepensjonsordningen med pensjonsalder 70 år og pensjonsgrunnlag begrenset til 12G. Innskuddssatsene er 7 prosent av pensjonsgrunnlag inntil 7,1G, og 22 prosent av pensjonsgrunnlag mellom 7,1G og 12G. Det er fire medlemmer av konsernledelsen som har denne pensjonsordningen. Øvrige fem medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år og har fra fylte 62 år til fylte 67 år rett på en pensjon tilsvarende 70 prosent av pensjonsgivende lønn i form av driftspensjon. Fra fylte 67 år har de en tilleggspensjon som sammen med pensjon fra SpareBank 1 SR-Banks pensjonsordning, pensjon fra tidligere arbeidsgiver, pensjon fra folketrygden og AFP skal utgjøre 70 prosent av pensjonsgivende lønn, gitt full opptjening.

Ingen medlemmer av konsernledelsen har avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Målstruktur 2018

Styret skal årlig behandle og vedta konsernets godtgjørelsesordning, inkludert strategi og hovedprinsipper for variabel godtgjørelse. For regnskapsåret 2018 har styret vedtatt at følgende kriterier skal være utslagsgivende for konsernledelsen inkludert administrerende direktør: 3 års måling knyttet til egenkapitalavkastning etter skatt mot mål samt avkastning målt mot sammenlignbare finansinstitusjoner. 1 års måling knyttet til utvalgte mål relatert til finansielle og ikke-finansielle viktige strategiske mål på konsern- og/eller divisjonsnivå. Utover dette vil det også gjøres en vurdering knyttet til den enkeltes utførelse av egen rolle. For administrerende direktør vil styret i denne vurderingen vektlegge evne til endringsledelse i samsvar med strategi og verdigrunnlag. For at bonus skal oppnås må utvalgte terskelverdier knyttet til likviditet, soliditet og avkastning være måloppfyllende siste 2 år.

Maks bonusoppnåelse er 35,0 prosent av fastlønn. Opptjente bonusaksjer hensyntatt skattetrekk vil i sin helhet deles ut året etter opptjeningsåret med bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel.

(fortsettelse av note 22)

Særskilt om godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte

SpareBank 1 SR-Bank har vedtatt egne retningslinjer for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, ansatte med kontrolloppgaver og tillitsvalgte.

Konsernet har som følger av Finansforetaksloven og finansforetaksforskriften definert hvem som omfattes av de særskilte reglene basert på de definerte kriteriene.

Godtgjørelsen fastsettes etter vurdering av prestasjon samt vilkår i markedet for de ulike områdene og skal fremme gode prestasjoner og sikre at konsernet når strategiske mål. Fastsettelsen av godtgjørelsen skal ikke skade konsernets omdømme eller være markedsledende. Godtgjørelsen bør sikre at konsernet har evne til å tiltrekke og beholde ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Godtgjørelse til ledende ansatte med kontrolloppgaver skal være uavhengig av resultatet i virksomheten de kontrollerer. Ansatte med kontrolloppgaver mottar ikke variabel godtgjørelse utover resultatbonus.

Variabel godtgjørelse til ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering og tillitsvalgte blir målt på resultater over to år.

Halvparten av variabel godtgjørelse, med unntak av resultatbonus, utbetales i form av aksjer i SpareBank1 SR-Bank. Aksjedelen utdeles i sin helhet året etter bonusåret, men med bindingstid på en tredjedel av aksjene hvert år over tre år. Den delen av den variable godtgjørelsen som utbetales i aksjer kan tilbakekalles dersom etterfølgende resultater og utvikling tilsier at den ble basert på uriktige forutsetninger.

Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter, opsjoner med videre for det kommende regnskapsåret

Administrerende direktør og ledende ansatte gis, på lik linje med øvrige ansatte i konsernet, adgang til å delta i rettede emisjoner/ aksjespareprogram mot konsernets ansatte.

Av den variable godtgjørelsen til administrerende direktør, ledende ansatte og risikotagere, vil en andel tilsvarende 50 prosent av opptjent variabel godtgjørelse gis i form av aksjer, hensyntatt skattetrekk, i SpareBank 1 SR-Bank med en bindingstid på ett år for en tredjedel, to år for en tredjedel og tre år for en tredjedel.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2018 gitt i fjorårets erklæring er blitt fulgt.

Personalkostnader

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
686	694	Lønn	951	930	
89	98	Pensjonskostnader (note 24)	116	106	
127	129	Sosiale kostnader	170	166	
50	47	Øvrige personalkostnader	60	61	
952	968	Sum personalkostnader	1 297	1 263	
917	919	Gjennomsnittlig antall ansatte	1 251	1 243	
842	868	Antall årsverk pr 31.12.	1 178	1 142	
911	929	Antall ansatte pr 31.12.	1 271	1 238	
155 223	162 598	Utestående antall aksjer fra bonusaksjeprogram	164 493	155 633	
-	-	Utestående fondsobligasjoner fra bonusprogram	602	492	

(fortsettelse av note 22)

**Ytelser til
konsernledelsen**

(beløp i tusen kroner)

		Opptjent bonus		Utestående antall aksjer	
		Andre godtgjørelser ¹⁾	inneværende år ¹⁾	Sum	fra bonus-aksjeprogram
		Lønn ¹⁾		ytelser	
				Opptjente pensjonsrettigheter	Pensjonskostnad
					Lån
					Antall aksjer ²⁾
2018					
Arne Austreid	Administrerende direktør	3 526	241	915	4 682
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	2 153	288	520	2 961
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	2 153	202	550	2 905
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	2 135	212	514	2 861
Glenn Sæther	Konserndirektør strategi, innovasjon og utvikling	1 850	286	452	2 588
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon og bærekraft	1 610	277	393	2 280
Frode Bø ³⁾	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 879	339	50	2 268
Ella Skjørestad (fra 15.02.2018)	Konserndirektør kundetilbud og marked	1 422	125	358	1 905
Gro Tveit ³⁾ (fra 09.06.2018)	Konserndirektør for HR og forretningsstøtte	800	348	44	1 192
2017					
Arne Austreid	Administrerende direktør	3 508	239	710	4 457
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	2 096	270	420	2 786
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	2 096	195	420	2 711
Jan Friestad	Konserndirektør personmarked	2 069	248	413	2 730
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 793	266	359	2 418
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 557	242	333	2 132
Frode Bø ³⁾	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 840	333	43	2 216
Inglen Haugland ³⁾ (til 31.10.17)	Konserndirektør organisasjon og HR	1 472	176	37	1 685

For ytterligere opplysninger om godtgjørelse til ledende ansatte vises til styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

¹⁾ Ytelser er kostnadsført inneværende år.

²⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2.

³⁾ Ansatte med kontrollopgaver mottar ikke variabel godtgjørelse utover resultatbonus.

(fortsettelse av note 22)

Ytelser til styret

(beløp i tusen kroner)

2018		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall aksjer⁴⁾
Dag Mejdell	Styreleder	543	95	-	25 000
Kate Henriksen	Styremedlem	245	45	-	-
Birthe Cecilie Lepsøe	Styremedlem	245	90	-	-
Tor Dahle ⁵⁾	Styremedlem	245	1 204	1 165	72 456 358
Therese Log Bergjord	Styremedlem	245	35	-	-
Jan Skogset	Styremedlem	245	40	1 500	6 100
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	245	837	3 061	1 414
Kristian Kristensen	Styremedlem (ansattrepresentant)	245	653	2 908	3 020

2017		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall aksjer⁴⁾
Dag Mejdell	Styreleder	497	66	-	25 000
Kate Henriksen	Styremedlem	229	91	-	-
Jorunn Johanne Sæthre (til 20.04.17)	Styremedlem	62	10	-	-
Birthe Cecilie Lepsøe	Styremedlem	229	88	-	-
Odd Torland (til 20.04.17)	Styremedlem	62	10	-	-
Tor Dahle ⁵⁾	Styremedlem	229	1 175	3 345	72 456 358
Therese Log Bergjord (fra 20.04.17)	Styremedlem	166	27	-	-
Jan Skogset (fra 20.04.17)	Styremedlem	166	29	2 054	3 600
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	229	761	3 041	941
Kristian Kristensen	Styremedlem (ansattrepresentant)	229	612	3 010	3 020

⁴⁾ Antall aksjer vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med aksjer tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2. I tillegg er det tatt med aksjer fra den institusjonen som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av.

⁵⁾ Tor Dahle er daglig leder i Sparebankstiftelsen SR-Bank.

NOTE 23 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
300	316	IT kostnader	332	317
57	70	Markedsføring	88	73
71	82	Øvrige administrasjonskostnader	98	88
68	66	Avskrivninger (note 30 og 31)	74	74
-	-	Nedskrivninger (note 30 og 31)	6	-
31	30	Driftskostnader faste eiendommer	33	34
71	74	Leie lokaler	87	92
78	77	Eksterne honorarer	87	87
-	-	Oppdragskostnader eiendomsmegling	48	54
48	37	Andre driftskostnader	79	85
724	752	Sum andre driftskostnader	932	904
2 943	3 055	Lovpålagt revisjon	4 514	4 079
88	89	Skatterådgivning ¹⁾	190	162
249	226	Andre attestasjonstjenester	696	656
396	4 176	Andre tjenester utenfor revisjon ¹⁾	4 369	792
3 676	7 546	Sum	9 769	5 689
13	577	¹⁾ Honorar til Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers som inngår i skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen	618	307

Alle beløp er inklusive merverdiavgift

NOTE 24 PENSJONER

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har pr 31.12.2018 innskuddspensjon og ytelsebasert pensjon for sine ansatte. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

Konsernet hadde tidligere en sikret ytelsesbasert pensjonsordning dekket av konsernets pensjonskasse. Denne ordningen ble avvirket i 2015, og ansatte som var med i ytelsesordningen fikk utstedt fripolise på opptjente rettigheter i ytelsesordningen.

Fripoliser forvaltes av pensjonskassen som fra 1.1.2016 ble en fripolisekasse. Det er opprettet en rammeavtale mellom SpareBank 1 SR-Bank og pensjonskassen som blant annet omhandler finansiering, kapitalforvaltning mv. På grunn av ansvaret SpareBank 1 SR-Bank fremdeles har, vil fremtidig forpliktelse måtte innarbeides i regnskapet. Styret i pensjonskassen

skal være sammensatt av representanter fra konsernet og deltakere i pensjonsordningene i henhold til vedtektene i pensjonskassen.

I tillegg til pensjonsforpliktelsene knyttet til fripoliser som forvaltes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser. Forpliktelsene gjelder personer som ikke var innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1.1.2011, er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning fram til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at banken og konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Bankens og konsernets forpliktelse er dermed ikke balanseført som gjeld pr. 31.12.2018.

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregning av pensjonsforpliktelsene:

	2018	2017
Diskonteringsrente	2,60 %	2,40 %
Forventet avkastning på midlene	2,60 %	2,40 %
Framtidig lønnsutvikling	2,75 %	2,50 %
G-regulering	2,50 %	2,25 %
Pensjonsregulering	0,80 %	2,00 %
Fripoliseregulering	0,80 %	1,60 %
Arbeidsgiveravgift/finansskatt	19,10 %	19,10 %
Frivillig avgang før 45 år - usikret ordning	5,00 %	5,00 %
Frivillig avgang etter 45 år - usikret ordning	2,00 %	2,00 %
Gjenværende gjennomsnittlig opptjeningsstid (i antall år) for medlemmene av usikret ytelsesplanen er beregnet til ca.	8,01	8,13
Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som på balansedagen fyller 65 år er som følger:		
Mann	21,50	21,40
Kvinne	24,70	24,60
Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som 20 år etter balansedagen fyller 65 år er som følger:		
Mann	23,30	23,20
Kvinne	26,60	26,50
Dødelighetsgrunnlag som er justert for startdødelighet og dødelighetsnedgang	K2013BE	K2013BE
Uførhet	IR73	IR73

Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte framtidige utbetalinger med en diskonteringsrente med utgangspunkt i renten på en obligasjon utstedt av et selskap med høy kredittverdighet (foretaksobligasjonsrente eller OMF renten) i den samme valuta og med løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen. Bruk av foretaksobligasjonsrente som utgangspunkt for diskonteringsrenten krever at det finnes foretaksobligasjoner med lang løpetid og høy kvalitet i samme valuta, og at det er et dypt marked for slike obligasjoner. Markedsaktører har fremholdt at OMF-markedet er tilstrekkelig dypt og at prisingen i markedet er pålitelig. Analyser utført av aktuar Gabler AS samt bankens egen analyse hensyntatt rentebytteavtaler underbygger at det finnes et dypt og likvid marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, konsentrert til OMF ("obligasjoner med fortrinnsrett"). Det norske markedet for OMF har blitt mer velutviklet etter finanskrisen og har høy kredittrating. Banken og konsernet har derfor valgt å legge til grunn OMF renten som diskonteringsrente for beregning av pensjonsforpliktelse.

(fortsettelse av note 24)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
		Balanseført forpliktelse		
197	-	Pensjonsytelser - sikret ordning	-	207
186	164	Pensjonsytelser - usikret ordning	175	195
383	164	Sum balanseført forpliktelse	175	402
		Kostnad belastet resultatregnskapet		
6	3	Pensjonsytelser - sikret ordning	4	6
11	14	Pensjonsytelser - usikret ordning	14	12
17	17	Sum kostnad belastet resultatregnskapet	18	18
		Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger		
1 440	1 548	Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1.	1 594	1 521
38	-	Nåverdi pensjonsforpliktelse fusjon SR-Finans	-	-
6	8	Pensjon opptjent i perioden	8	7
37	38	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	39	38
		Virkning av rekalkulering:		
57	-281	- Endring i finansielle forutsetninger	-295	59
11	34	- Erfaringsavvik	41	11
-41	-41	Utbetaling/utløsning fra fond	-43	-42
1 548	1 306	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 344	1 594
1 392	1 168	herav fondsbaserte	1 200	1 430
156	138	herav ikke fondsbaserte	144	164
		Pensjonsmidler		
1 146	1 227	Pensjonsmidler 1.1.	1 256	1 204
30	-	Nåverdi pensjonsmidler fusjon SR-Finans	-	-
29	32	Renteinntekt	32	30
58	-24	Faktisk avkastning midler ift resultatført renteinntekt	-24	59
5	4	Innbetaling fra arbeidsgiver	4	5
-41	-42	Utbetaling/utløsning fra fond	-43	-42
-	-	Overført fra premiefond til innskuddsfond	-	-
1 227	1 197	Pensjonsmidler 31.12.	1 225	1 256
		Netto pensjonsforpliktelse i balansen		
1 548	1 306	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 344	1 594
1 227	1 197	Pensjonsmidler 31.12.	1 225	1 256
321	109	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	119	338
	29	Øvre grense for balanseføring av eiendelen ¹⁾	29	
62	26	Arbeidsgiveravgift	27	64
383	164	Netto pensjonsforpliktelse i balansen	175	402
		Periodens pensjonskostnad		
6	8	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	8	7
37	38	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	39	38
-29	-32	Renteinntekt	-32	-30
-	-	Avkortning og oppgjør	-	-
14	14	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	15	15
3	3	Periodisert arbeidsgiveravgift	3	3
17	17	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	18	18
72	81	Innskuddsbasert pensjonskostnad og fellesordning AFP	98	88
89	98	Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	116	106

¹⁾ Konsernet har overdekning (verdi av pensjonsmidler overstiger beregnet pensjonsforpliktelser) knyttet til den lukkede ytelsesbaserte pensjonsordningen som ikke er balanseført, da overdekningen ikke medfører økonomiske fordeler i fremtiden i form av redusert premieinnbetaling eller tilbakebetaling.

(fortsettelse av note 24)

Sammensetning av pensjonsmidler i konsernet	2018	2017
Eiendom	-	6
- herav brukt av banken	-	-
Aksjer	270	316
Andre eiendeler	955	934
Sum pensjonsmidler	1 225	1 256

Utvikling siste fem år i ytelsesbasert pensjonsordning for konsernet	2018	2017	2016	2015	2014
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 344	1 594	1 521	1 520	1 838
Pensjonsmidler 31.12.	1 225	1 256	1 204	1 290	1 247
Netto pensjonsforpliktelse	119	338	317	230	591

Sensitiviteten i beregningene av pensjonsforpliktelsen ved endring i vektet forutsetning er som følger:

	Endring i forutsetning	Påvirkning på pensjonsforpliktelsen	
		Endring i forpliktelse	Endring i forpliktelse
Diskonteringsrente	+/- 0,50%	-7,9 %	9,0 %
Lønnsvekst	+/- 0,50%	0,2 %	-0,2 %
Pensjonsregulering	+/-0,25%	4,4 %	-4,1 %
Forventet levetid	1 år	4,0 %	-4,3 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på endring i en av forutsetningene, gitt at alle andre forutsetninger holdes konstante. I praksis vil dette neppe skje, og endringer i noen av forutsetningene kan samvariere. Sensitivitetsberegning er utført ved bruk av samme metode som aktuarberegningen for beregning av pensjonsforpliktelsen i balansen.

NOTE 25 SKATT (tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
2 298	2 597	Driftsresultat før skatt	2 892	2 610	
-551	-694	Permanente forskjeller ¹⁾	-573	-534	
-25	-2	Konsernbidrag	-	-	
-139	986	Endring i midlertidige forskjeller	1 062	-116	
-12	230	Endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	230	-12	
1 571	3 117	Årets skattegrunnlag/skattepliktige inntekt	3 611	1 948	
393	779	Herav betalbar skatt	896	487	
6	1	Skatteeffekt konsernbidrag	-	-	
38	-304	Endring utsatt skatt	-300	36	
1	3	Betalbar skatt på hybridkapital ført mot egenkapital	3	1	
1	-	For mye/lite betalbar skatt avsatt tidligere år	-3	-	
439	479	Sum skattekostnad	596	524	
Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultat før skatt					
574	649	Skatt av resultat før skatt	723	653	
-138	-174	Skatt av permanente forskjeller ¹⁾	-134	-131	
1	-	Endring utsatt fra tidligere år	-	1	
1	3	Betalbar skatt på hybridkapital ført mot egenkapital	3	1	
-	-	Effekt av endring i nominell skatterate	5	-	
1	1	For mye/lite avsatt betalbar skatt tidligere år	-1	-	
439	479	Beregnet skattekostnad	596	524	
Utsatt skattefordel					
-156	-67	- utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 mnd	-95	-179	
-	-19	- utsatt skattefordel som reverserer innen 12 mnd	-31	-7	
-156	-86	Sum utsatt skattefordel	-126	-186	
Utsatt skatt					
567	231	- utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 mnd	250	579	
6	1	- utsatt skatt som reverserer innen 12 mnd	-	-	
573	232	Sum utsatt skatt	250	579	
417	146	Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	124	393	
Endring utsatt skatt					
99	-271	Årets endring utsatt skatt i balansen	-269	33	
	20	Endring utsatt skatt ved overgang til IFRS 9 som ikke føres over resultatregnskapet	28		
-60	-	Endring utsatt skatt fusjon SR-Finans	-	-	
-4	5	Endring utsatt skatt på konsernbidrag i balansen	-	-	
3	-58	Endring i utsatt skatt som ikke føres over resultatregnskapet	-59	3	
38	-304	Endring i utsatt skatt som føres over resultat	-300	36	
Spesifikasjon over midlertidige forskjeller					
-10	105	Gevinst og tapskonto	105	-28	
1 751	473	Forskjeller knyttet til finansposter	367	1 693	
-	-77	Utlån	-78	-1	
-383	-164	Pensjonsforpliktelser	-174	-401	
11	1	Regnskapsmessige avsetninger	49	42	
313	264	Leasing driftsmidler	264	313	
-41	-20	Varige driftsmidler	-29	-33	
25	2	Avgitt konsernbidrag	-	-	
-	-	Underskudd til fremføring	-18	-12	
1 666	584	Sum midlertidige forskjeller	486	1 573	
25 %	25 %	Anvendt skattesats	22% - 25%	23% - 25%	

¹⁾ Inkluderer skattefritt utbytte, ikke fradragsberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap).

NOTE 26 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet						Sum
	Holdt for omsetning	Regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg ¹⁾	Finansielle eiendeler som holdes til forfall	
2018							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanken				717			717
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 696			1 696
Utlån til kunder		8 240		182 638			190 878
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	23 344					5 996	29 340
Finansielle derivater		3 439	1 829				5 268
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	868						868
Virksomhet som skal selges							-
Andre eiendeler				688			688
Sum eiendeler	24 212	11 679	1 829	185 739	-	5 996	229 455
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner				1 433			1 433
Innskudd fra kunder				98 814			98 814
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ²⁾				103 485			103 485
Finansielle derivater		3 751	138				3 889
Annen gjeld							-
Ansvarlig lånekapital ²⁾				2 951			2 951
Sum gjeld		3 751	138	206 683			210 572
2017							
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanken				207			207
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 608			1 608
Utlån til kunder		7 610		163 627			171 237
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	28 703					3 206	31 909
Finansielle derivater		3 579	1 962				5 541
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	655				62		717
Virksomhet som skal selges							-
Andre eiendeler				778			778
Sum eiendeler	29 358	11 189	1 962	166 220	62	3 206	211 997
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner				2 335			2 335
Innskudd fra kunder				95 384			95 384
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ²⁾				90 497			90 497
Finansielle derivater		3 552	235				3 787
Annen gjeld							-
Ansvarlig lånekapital ²⁾				2 764			2 764
Sum gjeld		3 552	235	190 980			194 767

¹⁾ Kategori er kun gjeldende for 2017.

²⁾ Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og ansvarlig lånekapital inneholder sikret gjeld.

(fortsettelse av note 26)

Opplysninger om virkelig verdi Konsern

Tabellen under viser finansielle instrumenter til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode. De ulike nivåene er definert som følger:

Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1). Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enn notert pris (brukt i nivå 1) enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) for eiendelen eller forpliktelsen (nivå 2). Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke-observerbare forutsetninger) (nivå 3).

2018	Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Verdsettelse etter observerbare markedsdata	Verdsettelse etter annet enn observer- bare markedsdata	Sum
Eiendeler				
Utlån kunder			8 240	8 240
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	17 210	6 134		23 344
Finansielle derivater		5 268		5 268
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	412	25	431	868
Gjeld				
Finansielle derivater		3 889		3 889

Ingen overføring mellom nivå 1 og 2

2017				
Eiendeler				
Utlån kunder			7 610	7 610
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	21 711	6 992		28 703
Finansielle derivater		5 541		5 541
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	419	27	271	717
Gjeld				
Finansielle derivater		3 787		3 787

Ingen overføring mellom nivå 1 og 2

Beholdningsendring i regnskapsåret på eiendeler verdsatt etter annet enn observerbare markedsdata

Konsern 2018	Utlån til kunder	Aksjer, andeler og andre egenkapital- interesser
Saldo 1.1.	7 610	271
Tilgang	2 814	73
Avgang	-2 122	-2
Overført fra eller til verdsettelse etter priser i aktivt marked eller observerbare markedsdata		
Verdiendring ²⁾	-62	89
Saldo 31.12.	8 240	431
Nominell verdi/kostpris	8 125	302
Virkelig verdi justering	115	129
Saldo 31.12.	8 240	431
Konsern 2017		
Saldo 1.1.	9 336	197
Tilgang	996	58
Avgang	-2 687	-31
Overført fra eller til verdsettelse etter priser i aktivt marked eller observerbare markedsdata	-	-
Verdiendring ²⁾	-35	47
Saldo 31.12.	7 610	271
Nominell verdi/kostpris	7 433	231
Virkelig verdi justering	177	40
Saldo 31.12.	7 610	271

(fortsettelse av note 26)

I 2. kvartal 2016 gjennomførte Sparebanken Hedmark kjøpet av Bank 1 Oslo Akershus. For SpareBank 1 SR-Bank betydde dette at den tidligere eierposten i Bank 1 Oslo Akershus ble realisert med oppgjør i egenkapitalbevis i Sparebanken Hedmark. Analysemiljøet i SpareBank 1 Gruppen har til og med 1. kvartal 2017 gjort en verdivurdering av Sparebanken Hedmark. Verdivurderingen var basert på en kombinasjon av 2 metoder; multipliserings og dividendediskonteringsmodellen. Verdifastsettelsen ble benyttet av alle SpareBank 1 bankene med eierpost i Sparebanken Hedmark. I april 2017 ble fusjonen mellom Sparebanken Hedmark og Bank 1 Oslo Akershus gjennomført og banken skiftet etter fusjonen navn til SpareBank 1 Østlandet. I juni 2017 ble SpareBank 1 Østlandet børsnotert og SpareBank 1 SR-Bank solgte aksjene i banken.

SpareBank 1 SR-Bank var medlem i Visa Norge FLI. Visa Norge FLI var som gruppemedlem i Visa Europe også aksjonær i Visa Europe Ltd. I november 2015 ble det offentliggjort en avtale om salg av Visa Europe Ltd til Visa Inc. Transaksjonen økte egenkapitalen i Visa Norge IFS betydelig. Eierinteressene som SpareBank 1 SR-Bank hadde i Visa Norge IFS ble frem til 31.12.2017 vurdert å være en finansiell eiendel i kategorien tilgjengelig for salg (AFS investering) og ble da regnskapsført til virkelig verdi så lenge virkelig verdi kunne måles pålitelig. Vederlaget bestod av aksjer i Visa Inc, et kontantvederlag og et utsatt kontantvederlag. Det ble pr 31.12.2015 estimert en verdi på aksjene som medførte en inntekt i utvidet resultat (OCI) på 95 mill kroner. I 2. kvartal 2016 mottok SpareBank 1 SR-Bank kontantvederlaget. Dette ble på 94 mill kroner mot beregnet 72 mill kroner ved årsslutt 2015. Kontantvederlaget ble ført via resultatet som utbytte i 2. kvartal 2016. I 4. kvartal 2017 ble en ytterligere andel aksjer til en verdi på 19 mill kroner bokført, hvorav 15 mill kroner ble ført via resultatet. SpareBank 1 SR-Bank hadde 31.12.2017 en eierpost knyttet til utsatt kontantvederlag samt aksjer i Visa Norge på totalt 60 mill kroner som i hovedsak ble ført via utvidet resultat og skal etter overgang til IFRS 9 1.1.2018 ikke få resultateffekt ved realisasjon. Etter overgang til IFRS 9 1.1.2018 er eierinteressen i Visa Norge IFS vurdert som en finansielle eiendel som skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. I 2. kvartal 2018 ble Visa Norge FLI

omdannet til VN Norge AS. Eierposten knyttet til utsatt kontantvederlag og aksjer i tidligere Visa Norge er nå eiet gjennom VN Norge AS og Visa Norge Holding AS. SpareBank 1 SR-Bank har 31.12.2018 en eierpost knyttet til utsatt kontantvederlag samt aksjer i VN Norge AS og Visa Norge Holding AS på totalt 77 mill kroner.

I 3. kvartal 2017 ble transaksjonen der SpareBank 1 Alliansens betalingsløsning, mCASH, gikk sammen med Vipps AS gjennomført. Etter transaksjonen eide SpareBank 1 SR-Bank 19,8 % i SpareBank 1 Betaling AS som igjen eide 22 % av VBB AS. Verdien av eierposten dannet grunnlag for transaksjonen med Vipps AS og analysemiljøet i SpareBank 1 Gruppen har foretatt en verdivurdering av eierposten. Verdivurderingen var basert på business case som ble laget i forbindelse med forhandlinger omkring Vipps og forventet verdi av eierposten som selvstendig selskap. Verdien som ble beregnet var vurdert å være tilnærmet lik SpareBank 1 SR-Bank sin andel av egenkapitalen i SpareBank 1 Betaling AS etter transaksjonen, og det ble i konsernet inntektsført 4 mill kroner i 2017 som følge av transaksjonen. I forbindelse med fusjonen mellom Vipps AS, BankAxept AS og BankID Norge AS i 3. kvartal 2018 ble det foretatt en verdivurdering av de to sistnevnte selskapene. Konsernet fikk som en konsekvens av dette en oppskrivning av regnskapsførte verdier i SpareBank 1 Betaling AS på 72 mill kroner som følge av transaksjonen, med tilsvarende effekt på resultat før skatt i 2. kvartal 2018. Eierinteressen som SpareBank 1 SR-Bank har i Sparebank 1 Betaling AS er 19,8 % og vurdert i konsernet som tilknyttet selskap.

Andre eierandeler er vurdert ved ulike metoder som siste kjente transaksjonskurs, resultat pr aksje, utbytte pr aksje, EBITDA og neddiskonterte kontantstrømmer.

Verdsettelsen av fastrentelånene er basert på avtalt rente med kunden. Utlånene diskonteres med gjeldene rentekurve hensyntatt ett markedspåslag, som er justert for fortjenestemargin. Gjennomført sensitivitetsanalyse indikerer at en økning i diskonteringsrenten på 10 basispunkter ville medført en negativ resultateffekt på 22 mill kroner.

Konsern

Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost (tall i mill kroner)	Balanseført verdi 2018	Virkelig verdi 2018	Balanseført verdi 2017	Virkelig verdi 2017
Eiendeler				
Kontanter og fordringer på sentralbanken	717	717	207	207
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner ¹⁾	1 696	1 696	1 608	1 608
Utlån til kunder ¹⁾	182 638	182 638	163 627	163 627
Sertifikater og obligasjoner holdes til forfall ³⁾	5 996	6 011	3 206	3 229
Sum eiendeler til amortisert kost	191 047	191 062	168 648	168 671
Gjeld				
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹⁾	1 433	1 433	2 335	2 335
Innskudd fra kunder ¹⁾	98 814	98 814	95 384	95 384
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ³⁾	103 484	103 592	90 497	91 279
Ansvarlig lånekapital ³⁾	2 951	2 835	2 764	2 652
Sum gjeld til amortisert kost	206 682	206 674	190 980	191 650

¹⁾ For utlån og innskudd til amortisert kost, utgjør bokført verdi beste estimat på virkelig verdi.

²⁾ Verdiendringer er resultاتفørt under netto inntekter fra finansielle instrumenter.

³⁾ Virkelig verdi er i hovedsak utledet gjennom observerbare priser i et aktivt marked.

NOTE 27 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

(tall i mill kroner)

Morbank		Sertifikater og obligasjoner	Konsern	
2017	2018		2018	2017
28 996	22 694	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	23 344	28 702
3 207	5 121	Sertifikater og obligasjoner holdes til forfall	5 996	3 207
32 203	27 815	Sum sertifikater og obligasjoner	29 340	31 909
Stat				
547	299	pålydende	299	547
578	316	virkelig verdi	316	578
Annen offentlig utsteder				
2 673	2 292	pålydende	2 292	2 673
2 716	2 339	virkelig verdi	2 339	2 716
Obligasjoner med fortrinnsrett				
23 120	18 767	pålydende	19 756	22 720
23 347	18 941	virkelig verdi	19 936	22 942
Øvrige finansielle foretak				
5 079	5 821	pålydende	6 321	5 179
5 279	5 984	virkelig verdi	6 503	5 379
Ikke-finansielle foretak				
315	249	pålydende	266	331
283	235	virkelig verdi	246	294
31 734	27 428	Sum sertifikater og obligasjoner til pålydende	28 934	31 450
32 203	27 815	Sum sertifikater og obligasjoner	29 340	31 909

NOTE 28 FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Virkelig verdi av finansielle derivater framkommer ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis rente og valuta innhentes i markedet. I de tilfeller konsernets risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil normalt kjøpskurs bli anvendt i prising. Med nøytral risikoposisjon menes for eksempel at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjon. Det tas utgangspunkt i netto positive markedsverdier pr motpart ved vurdering av CVA (Credit Valuation Adjustment) for derivattransaksjoner. For motparter med løpende utveksling av sikkerheter og for norske kommuner anses CVA-risikoen å være marginal. For øvrige motparter er CVA-beregningen basert på misligholdssannsynlighet sammenholdt med restløpetid på derivatposisjonene og forventet tap gitt mislighold.

Konsernet gjennomfører en verdisikring av fastrenteinnlån. Hver enkelt sikring er dokumentert med en henvisning til konsernets risikostyringsstrategi, en entydig identifikasjon av sikringsobjektet og sikringsinstrumentet, en entydig beskrivelse av den sikrede risikoen, en beskrivelse av hvorfor sikringen er forventet å være svært sannsynlig og en beskrivelse av når og hvordan konsernet skal dokumentere at sikringen har vært effektiv i regnskapsperioden og forventes å være svært effektiv i neste regnskapsperiode. Konsernet har definert den sikrede risikoen som verdiendringer knyttet til NIBOR- komponenten av de sikrede fastrentene i NOK og verdiendringen knyttet til LIBOR komponentene av de sikrede fastrentene i utenlandsk valuta.

Når en basisswap er utpekt som et sikringsinstrument i sikring av et spesifikt identifisert lån, føres endring i verdi på sikringsinstrumentet knyttet til endringer i «basisspread» via utvidet resultatregnskap.

Pr 31.12.2018 var virkelig verdi av sikringsinstrumentene netto 1 691 mill kroner (1 829 mill kroner eiendeler og 138 mill kroner forpliktelser). Tilsvarende for 2017 var 1 727 mill kroner (1 962 mill kroner eiendeler og 235 mill kroner forpliktelser). Det var ikke ineffektivt resultat på sikringsinstrumenter i 2018.

Sentral clearing og ISDA-avtaler med CSA-tillegg regulerer motpartsrisikoen gjennom innbetaling av marginer i henhold til eksponeringsgrenser. Slike avtaler utgjør en kontraktssum på 190,7 mrd kroner og det er stilt og mottatt sikkerhet tilsvarende hhv 843 mill kroner og 2 390 mill kroner pr 31.12.2018. Konsernet har ingen finansielle instrumenter som bokføres netto.

(fortsettelse av note 28)

Konsern

(tall i mill kroner)

Til virkelig verdi over resultatet	2018			2017		
	Virkelig verdi			Virkelig verdi		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	7 000	194	101	3 839	76	31
Valutabytteavtaler (swap)	47 154	1 142	197	53 373	1 441	99
Valutabytteavtaler (basisswap)	28 384	678	175	7 647	234	54
Valutabytteavtaler (basisswap sikring)	2 751	52	-	-	-	-
Valutaopsjoner	-	-	-	49	-	-
Sum valutainstrumenter	85 289	2 066	473	64 908	1 751	184
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler	51 767	529	887	44 250	687	1 122
Andre rentekontrakter	72	1	1	96	1	1
Sum renteinstrumenter	51 839	530	888	44 346	688	1 123
Renteinstrumenter, sikring						
Rentebytteavtaler	78 374	1 829	138	77 348	1 962	235
Sum renteinstrumenter sikring	78 374	1 829	138	77 348	1 962	235
Sikkerhetstillelser						
Sikkerhetstillelser		843	2 390		1 140	2 245
Sum sikkerhetstillelser	-	843	2 390	-	1 140	2 245
Sum valutainstrumenter	85 289	2 066	473	64 908	1 751	184
Sum renteinstrumenter	130 213	2 359	1 026	121 694	2 650	1 358
Sum sikkerhetstillelser		843	2 390		1 140	2 245
Sum valuta- og renteinstrumenter	215 502	5 268	3 889	186 602	5 541	3 787

NOTE 29 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
2017	2018		2018	2017	
		Til virkelig verdi over resultatet			
191	192	- Børsnoterte	192	191	
139	135	- Verdipapirfond	135	139	
90	85	- Hybridkapital	85	90	
26	105	- Unoterte	456	235	
446	517	Sum til virkelig verdi over resultatet	868	655	
		Tilgjengelig for salg			
61	-	- Unoterte	-	62	
61	-	Sum tilgjengelig for salg	-	62	
		Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	868	717	
507	517				

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser klassifiseres som virkelig verdi over resultat.

(fortsettelse av note 29)

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i %	Antall aksjer / andeler	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sandnes Sparebank	230 149	15,1 %	3 485 009	149 476	191 675
Børsnoterte selskaper				149 476	191 675
SR-Bank 50			30 000	30 000	42 791
SR-Bank Kreditt			57 754	57 548	57 750
SR-Bank Utbytte D			36 998	20 000	34 905
Verdipapirfond				107 548	135 446
Hybridkapital				84 332	85 134
SpareBank 1 Markets	529 221	5,6 %	176 341	37 102	20 000
VN Norge AS					77 113
Øvrige ikke børsnoterte selskaper				12 700	7 966
Sum unoterte selskaper				49 802	105 079
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				391 158	517 334

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Konsern (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i %	Antall aksjer /andeler	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Børsnoterte selskaper morbank				149 476	191 675
Verdipapirfond morbank				107 548	135 446
Hybridkapital morbank				84 332	85 134
Sum unoterte selskaper morbank				49 802	105 079
HitecVision Asset Solutions, L.P		1,19		23 441	38 899
HitecVision Private Equity IV LP		2,00		23 244	20 903
Offshore Merchant Partners Asset Yield Fund, LP		1,31		24 363	27 778
SR PE-Feeder III KS		40,50		28 726	33 333
SR PE-Feeder IV AS		25,21		15 020	18 677
Boost AI AS		13,59		8 333	47 565
Monner AS		43,83		38 000	38 000
Optimarin AS		14,75		23 588	23 622
Øvrige unoterte selskaper i datterselskaper				112 979	102 065
Sum unoterte i datterselskaper				297 694	350 842
Sum unoterte selskaper konsern				347 496	455 921
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				688 852	868 176

NOTE 30 IMMATERIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank							Konsern		
Kunde kontrakter	Goodwill	Totalt	2018		Totalt	Goodwill	Kunde kontrakter		
3	-	3	Anskaffelseskost 1.1.2018		104	88	16		
-	-	-	Tilgang		1	1	-		
-	-	-	Avgang		-	-	-		
3	-	3	Anskaffelseskost 31.12.2018		105	89	16		
3	-	3	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2018		8	-	8		
-	-	-	Årets avgang		-	-	-		
-	-	-	Årets avskrivning og nedskrivning		2		2		
3	-	3	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2018		10	-	10		
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.2018		95	89	6		
Fordeling av balanseført verdi									
-	-	-	SR-Forvaltning - kjøp av 33,3 prosent av aksjene i 2009 SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av SpareBank 1 Regnskapshuset Østland sine Rogalandsavdelinger i 2015		20	20	-		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i ODB-Regnskap AS i 2015		25	24	1		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Advis AS i 2016		11	9	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Regnskaps Partner AS i 2017		30	29	1		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Reto Regnskap AS i 2017		8	6	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Reto Regnskap AS i 2017		1	1	-		
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.2018		95	89	6		
2017									
3	-	3	Anskaffelseskost 1.1.2017		95	81	14		
-	-	-	Tilgang		9	7	2		
-	-	-	Avgang		-	-	-		
3	-	3	Anskaffelseskost 31.12.2017		104	88	16		
3	-	3	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2017		6	-	6		
-	-	-	Årets avgang		-	-	-		
-	-	-	Årets avskrivning og nedskrivning		2		2		
3	-	3	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2017		8	-	8		
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.2017		96	88	8		
Fordeling av balanseført verdi									
-	-	-	SR-Forvaltning - kjøp av 33,3 prosent av aksjene i 2009 SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av SpareBank 1 Regnskapshuset Østland sine Rogalandsavdelinger i 2015		20	20	-		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i ODB-Regnskap AS i 2015		26	24	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Advis AS i 2016		11	9	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Regnskaps Partner AS i 2017		30	28	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Reto Regnskap AS i 2017		8	6	2		
-	-	-	SpareBank 1 Regnskapshuset SR - kjøp av 100 % av aksjene i Reto Regnskap AS i 2017		1	1	-		
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.2017		96	88	8		

Beløpene framkommer som differanse mellom identifiserbare eiendeler inklusive merverdi og kostpris for de identifiserbare eiendelene. Goodwill postens elementer relaterer seg til framtidig inntjening i selskapet, og underbygges av nåverdiregninger av framtidig forventet inntjening, som dokumenterer en framtidig økonomisk fordel ved kjøp av selskapet. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det etter en konkret vurdering er grunnlag for det.

NOTE 31 VARIGE DRIFTSMIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank			2018	Konsern		
Bygninger og fast eiendom	Mask, inv. og transp. midl.	Totalt		Totalt	Mask, inv. og transp. midl.	Bygninger og fast eiendom ¹⁾
246	646	892	Anskaffelseskost 1.1.2018	1 214	740	474
2	82	84	Tilgang	349	95	254
102	5	107	Avgang	107	5	102
146	723	869	Anskaffelseskost 31.12.2018	1 456	830	626
120	443	563	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2018	642	520	122
2	64	66	Årets avskrivning	72	68	4
-	-	-	Årets nedskrivning	6	6	-
59	4	63	Årets avgang	63	4	59
63	503	566	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2018	657	590	67
83	220	303	Balanseført verdi 31.12.2018	798	239	559
248			Virkelig verdi ¹⁾			406
2017						
251	834	1 085	Anskaffelseskost 1.1.2017	1 301	921	381
5	45	50	Tilgang	156	52	104
10	233	243	Avgang ²⁾	243	233	10
246	646	892	Anskaffelseskost 31.12.2017	1 214	740	475
120	612	732	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2017	807	685	122
4	64	68	Årets avskrivning	72	68	4
-	-	-	Årets nedskrivning	-	-	-
4	233	237	Årets avgang ²⁾	237	233	4
120	443	563	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2017	642	520	122
126	203	329	Balanseført verdi 31.12.2017	572	219	353
399			Virkelig verdi			399

¹⁾ I konsernet er oppføringskostnader på 197 mill kroner knyttet til nybygg Finansparken Bjergsted inkludert i tilgang 2018 på Bygninger og fast eiendom. I balanseført verdi er oppføringskostnad på Finansparken Bjergsted inkludert med 429 mill kroner. Virkelig verdi er eksklusiv nybygg Finansparken Bjergsted.

²⁾ Inkludert i fjorårets avgang er 233 mill kroner relatert til utrangerte driftsmidler.

Sikkerhetsstillelse

Konsernet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Omvurderinger/avskrivning

Konsernet foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygninger vurdert til kostpris med fradrag for akkumulerte avskrivninger i henhold til dagens norske regelverk. Prosentsats for ordinære avskrivninger er 10 til 33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler og 2 prosent for bankbygg og annen fast eiendom.

Bygninger og fast eiendom

Av samlet bokført verdi på bygninger og fast eiendom er 88 mill kroner til bruk i bankvirksomheten. Virkelig verdi på bygningsmassen er fastsatt ved takst.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet har ingen vesentlige operasjonelle leieavtaler.

NOTE 32 ANDRE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
11	6	Opptjente ikke mottatte inntekter fra SpareBank 1 Bolig- og Næringskreditt	6	11
14	33	Forskuddsbetalte kostnader	43	18
1	1	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	1	1
200	200	Kapitalinnskudd SR-Bank Pensjonskasse	200	200
-	1	Uoppgjorte handler	1	-
169	90	Andre eiendeler	437	548
395	331	Sum andre eiendeler	688	778

NOTE 33 INNSKUDD FRA KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
79 553	81 968	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	81 681	79 317
16 082	17 151	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	17 133	16 066
95 635	99 119	Sum innskudd fra kunder	98 814	95 384
Innskudd fordelt på sektor og næring				
464	485	Fiske/ fiskeoppdrett	485	464
1 144	1 262	Industri	1 262	1 144
1 200	1 173	Jordbruk/ skogbruk	1 173	1 200
9 005	10 150	Tjenesteytende virksomhet	9 845	8 754
2 262	2 427	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 427	2 262
739	1 205	Energi, olje og gass	1 205	739
2 210	1 775	Bygg og anlegg	1 775	2 210
544	492	Kraft og vannforsyning	492	544
6 249	6 918	Eiendom	6 918	6 249
1 989	2 203	Shipping og øvrig transport	2 203	1 989
25 970	26 135	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	26 135	25 970
51 776	54 225	Sum næring	53 920	51 525
44 258	45 650	Personmarked	45 650	44 258
-399	-756	Netto konsernkonti valuta ¹⁾	-756	-399
95 635	99 119	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	98 814	95 384
Innskudd fordelt på geografiske områder				
69 951	71 706	Rogaland	71 401	69 700
8 532	8 027	Agder-fylkene	8 027	8 532
9 660	11 398	Hordaland	11 398	9 660
-	3 335	Oslo	3 335	-
2 072	1 669	Utland	1 669	2 072
5 420	2 984	Øvrige	2 984	5 420
95 635	99 119	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	98 814	95 384

¹⁾ Utlån til kunder med positiv saldo på konsernkonti

NOTE 34 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern		
NOK	Valuta	Sum	Sum	Valuta	NOK
431	131	562	562	131	431
-	2 430	2 430	2 430	2 430	-
15 040	30 081	45 121	100 493	69 442	31 051
15 471	32 642	48 113	103 485	72 003	31 482

Forfallstidspunkt på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer						
NOK	Valuta	Sum	Forfall	Sum	Valuta	NOK
1 539	5 099	6 638	2019	11 645	5 101	6 544
1 725	7 004	8 729	2020	18 702	11 977	6 725
4 671	8 405	13 076	2021	20 568	15 896	4 672
4 016	5 041	9 057	2022	14 044	10 027	4 017
3 520	1 434	4 954	2023	15 950	7 426	8 524
-	101	101	2024	5 101	5 101	-
-	357	357	2025	7 957	7 957	-
-	5 201	5 201	2026 og forfall etter	9 518	8 518	1 000
15 471	32 642	48 113	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	103 485	72 003	31 482

¹⁾ Egne obligasjoner og sertifikater er fratrullet.

Konsern	Balanse	Emitert	Forfalt/innløst	Valutakurs- og	Balanse
Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	31.12.2018	2018	2018	andre endringer	31.12.2017
Andre langsiktige låneopptak, nominell verdi	2 420	-	-	84	2 336
Obligasjoner og sertifikater, nominell verdi	99 062	22 535	-11 051	1 430	86 148
Verdijusteringer og opptjente renter	2 003			-10	2 013
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	103 485	22 535	-11 051	1 504	90 497

NOTE 35 ANNEN GJELD OG ANDRE FORPLIKTELSE

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018	Annen gjeld	2018	2017
383	164	Pensjonsforpliktelser (note 24)	175	402
13	107	Nedskrivninger på finansielle forpliktelser	107	13
115	121	Leverandørgjeld	129	142
40	43	Skattetrekk	60	55
-	-	Uoppgjorte handler	-	-
155	149	Annen gjeld	167	133
66	70	Påløpte feriepenger	97	92
188	92	Øvrige påløpte kostnader	149	245
960	746	Sum annen gjeld	884	1 082
Pantstillelser				
Verdipapir klargjort for pantstillelse i Norges Bank				
19 920	16 214	Det er ikke benyttet pantstillelser pr. årsslutt	16 214	19 920

Pågående rettsvister

Konsernet er part i flere rettsaker med et samlet økonomisk omfang som ikke vurderes å ha vesentlig betydning tatt i betraktning at konsernet har foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det antas å være sannsynlighetsovervekt for at konsernet vil lide tap som følge av rettsakene.

Operasjonelle leasingbetalinger

Konsernets operasjonelle leasingavtaler har en løpetid på 3 - 5 år. Den årlige kostnaden er på omtrent 3 mill kroner.

NOTE 36 BUNDNE MIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
40	43	Skattetrekk	60	55
40	43	Sum bundne midler	60	55

NOTE 37 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern			
2017	2018	Hovedstol	Betingelser	Forfall	Første forfallstidspunkt	2018	2017
Tidsbegrenset							
301	703	700 NOK	3 mnd Nibor + 1,45 % p.a.	2029	2024	703	301
627	628	625 NOK	3 mnd Nibor + 1,52 % p.a.	2028	-	628	627
500	-	500 NOK	3 mnd Nibor + 1,80 % p.a.	-	-	-	500
-	300	300 NOK	3 mnd Nibor + 1,45 % p.a.	2028	2023	300	-
492	498	50 EUR	6 mnd Euribor + 1,725 % p.a.	2030	.	498	492
1 920	2 129		Sum tidsbegrenset			2 129	1 920
Fondsobligasjon							
728	706	684 NOK	9,35 % p.a. til 9.12.2019, deretter 3 mnd Nibor + 5,75 % p.a.		2019	706	728
116	116	116 NOK	3 mnd Nibor + 4,75 % p.a. til 9.12.2019, deretter Nibor + 5,75 % p.a.		2019	116	116
844	822		Sum fondsobligasjon			822	844
2 764	2 951		Sum ansvarlig lånekapital			2 951	2 764

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon i utenlandsk valuta inngår i konsernets totale valutaposisjon slik at det ikke er valutarisiko knyttet til lånene. Av totalt 2 951 mill kroner i ansvarlig lånekapital teller 798 mill kroner som kjernekapital og 2 097 mill kroner som tidsbegrenset ansvarlig kapital. Aktiverte kostnader ved låneopptak blir reflektert i beregning av amortisert kost.

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån/ fondsobligasjonslån ¹⁾	Balanse 31.12.2018	Emitert/ salg egne 2018	Forfalt/ innløst 2018	Valutakurs- og andre endringer 2018	Balanse 31.12.2017
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	2 122	700	-500	5	1 917
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	800	-		-	800
Verdijusteringer og renter	29			-18	47
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	2 951	700	-500	-13	2 764

¹⁾ Noten er identisk for morbank.

NOTE 38 INVESTERINGER I EIERINTERESSER

Datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Firma	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent ¹⁾
Investeringer i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1990	Stavanger	100,00
SR-Forvaltning	2001	Stavanger	100,00
FinStart Nordic	2005	Stavanger	100,00
SpareBank 1 Regnskapshuset SR	2015	Stavanger	100,00
Finansparken Bjergsted	2014	Stavanger	100,00
Rygir Industrier konsern	2012	Stavanger	100,00
SR-Boligkreditt	2015	Stavanger	100,00
Bjergsted Terrasse	2018	Stavanger	100,00
Aksjer eid av datterselskaper			
Jærmegleren	2007	Stavanger	100,00
Investeringer i tilknyttede selskaper			
SpareBank 1 Boligkreditt	2005	Stavanger	4,81
SpareBank 1 Næringskreditt	2009	Stavanger	14,41
BN Bank ²⁾	2008	Trondheim	23,50
SpareBank 1 Kredittkort	2012	Trondheim	17,87
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2010	Oslo	3,27
SpareBank 1 Betaling	2015	Oslo	19,77
SMB Lab	2017	Trondheim	20,00
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	1996	Oslo	19,50
SpareBank 1 Banksamarbeidet	2004	Oslo	18,00

¹⁾ Stemmeandel og eierandel er lik for alle selskaper

²⁾ Det er inngått avtale om endret eiermodell der SpareBank 1 SR-Bank skal eie 35,02 prosent i BN Bank ASA.

(fortsettelse av note 38)

Datterselskap

Aksjer i datterselskap morbank

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.

(beløp i tusen kroner)

2018	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall Pålydende aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SR-Boligkreditt	5 000 000	100,00	5 000 000	5 000 000	64 864 971	59 577 727	381 337	3 857	288 381	5 000 150
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				5 000 000	64 864 971	59 577 727	381 337	3 857	288 381	5 000 150
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	155 329	85 764	384 827	374 058	7 923	97 205
FinStart Nordic	67 000	100,00	6 700	67 000	390 917	8 159	70 202	10 696	53 554	340 725
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	71 738	23 365	63 775	29 088	26 012	29 018
SpareBank 1 Regnskapshuset SR	900	100,00	9 000	900	113 138	24 555	104 427	100 252	3 121	80 125
Rygir Industrier konsern	14 400	100,00	90 000	14 400	267 897	124 360	-2 348	15 532	-16 602	144 490
Finansparken Bjergsted	76 000	100,00	8 000	76 000	586 729	154 289	-1 596	366	-1 540	433 016
Bjergsted Terrasse	3 000	100,00	3 000 000	3 000	45 406	36 648	10 026	2 293	5 758	3 000
Sum andre investeringer				168 800	1 631 154	457 140	629 313	532 285	78 226	1 127 579
Sum investeringer i datterselskap morbank				5 168 800	66 496 125	60 034 867	1 010 650	536 142	366 607	6 127 729

2017

SR-Boligkreditt	4 000 000	100,00	4 000 000	4 000 000	44 248 427	40 042 135	276 490	1 960	204 580	4 000 150
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				4 000 000	44 248 427	40 042 135	276 490	1 960	204 580	4 000 150
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	172 994	95 878	391 670	365 014	19 784	97 205
FinStart Nordic	47 000	100,00	4 700	47 000	229 982	779	7 065	579	4 640	224 225
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	74 456	31 214	63 747	30 268	25 097	29 018
SpareBank 1 Regnskapshuset SR	900	100,00	9 000	900	112 738	27 276	98 283	94 762	2 401	80 125
Rygir Industrier konsern	14 400	100,00	90 000	14 400	305 347	121 626	9 330	28 287	-18 012	164 382
Finansparken Bjergsted	48 000	100,00	8 000	48 000	308 975	49 995	475	184	219	258 016
Sum andre investeringer				117 800	1 204 492	326 768	570 570	519 094	34 129	852 971
Sum investeringer i datterselskap morbank				4 117 800	45 452 919	40 368 903	847 060	521 054	238 709	4 853 121

(fortsettelse av note 38)

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern	
2017	2018		2018	2017
2 884	2 363	Balanseført verdi 1.1.	3 953	4 460
-521	-338	Tilgang/avgang	-328	-507
-	74	Resultatført verdijustering SpareBank 1 Betaling (note 26)	72	-
-	-	Egenkapitalendringer	-3	-49
-	-	Resultatandel	366	413
-	-	Utbetalt utbytte	-347	-364
2 363	2 099	Balanseført verdi 31.12.	3 713	3 953
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Gruppen	289	349
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Boligkreditt	-3	-25
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Næringskreditt	9	13
-	-	Resultatandel fra BN Bank	65	70
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	3
-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2	2
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Kredittkort	23	15
-	-	Resultatandel fra SMB Lab	-2	-
-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Betaling	-17	-14
-	-	Resultatandel fra Admisenteret	-	-
228	287	Utbytte fra SpareBank 1 Gruppen	-	-
19	10	Utbytte fra SpareBank 1 Boligkreditt	-	-
19	11	Utbytte fra SpareBank 1 Næringskreditt	-	-
94	-	Utbytte fra BN Bank	-	-
-	39	Utbytte fra SpareBank 1 Kredittkort	-	-
4	-	Utbytte fra Samspår Bankinvest	-	-
12	-	Utbytte fra Admisenteret	-	12
376	347	Sum inntekter	366	425

Investeringene i alle selskap vurderes etter kostmetoden i morbanken og egenkapitalmetoden i konsernet.

Investeringer i Felleskontrollert virksomhet i konsernet 31.12.2018 inkluderer goodwill på 23 mill kroner (2017: 23 mill kroner).

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(tall i mill kroner)

2018		Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi 31.12.	Eierandel i %	Antall aksjer
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	14 700	13 100	2 675	2 405	289	1 623	19,50	381 498
SpareBank 1 Banksamarbeidet	Oslo	209	180	223	220	-	29	18,00	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	11 810	11 252	3	2	-3	501	4,81	3 461 175
BN Bank	Trondheim	6 820	5 814	155	64	65	882	23,50	3 317 338
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	1 926	1 626	11	1	9	301	14,41	2 340 021
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	25	3	2		2	22	3,27	354
SpareBank 1 Kredittkort	Trondheim	1 063	870	101	46	23	193	17,87	516 048
SpareBank 1 Betaling	Oslo	130	-	11	-	11	130	19,77	3 292 715
SMB Lab	Trondheim	19	2	-	3	2	17	20,00	20 000
Andre investeringer							15		
Sum		36 702	32 847	3 181	2 741	398	3 713		

2017

SpareBank 1 Gruppen	Oslo	13 777	12 165	3 493	3 062	349	1 634	19,50	381 498
SpareBank 1 Banksamarbeidet	Oslo	200	171	199	196	3	29	18,00	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	20 871	19 974	-28	-5	-25	793	7,96	5 228 563
BN Bank	Trondheim	6 150	5 237	151	58	70	819	23,50	3 317 338
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	2 400	2 006	20	3	13	363	19,24	2 808 999
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	25	3	2	-	2	20	3,27	354
SpareBank 1 Kredittkort	Trondheim	1 066	858	90	20	15	208	17,85	515 604
SpareBank 1 Betaling	Oslo	58	-	-2	-	-14	63	19,70	1 635
SMB Lab	Trondheim	20	1	-	-	-	19	20,00	20 000
Andre investeringer							5		
Sum		44 567	40 415	3 925	3 334	413	3 953		

NOTE 39 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

(tall i mill kroner)

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet, datterselskaper og nærstående til ledende ansatte og styremedlemmer. Bankens mellomværende med ledende ansatte og medlemmer av styret vises i note 22.

Datterselskaper

2018	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente-inntekter	Rente-kostnader	Provisjons-inntekter	Andre inntekter	Drifts-kostnader
EiendomsMegler 1	-	18	2	3	-	2	-
SR-Forvaltning	-	62	-	1	34	1	-
FinStart Nordic	-	26	1	-	-	-	-
Regnskapshuset SR	-	19	-	-	-	-	5
SR-Boligkreditt ¹⁾	3 440	1 768	23	12	34	-	-
Rygir Industrier konsern	87	26	3	-	-	-	-
Finansparken Bjergsted	150	153	3	1	-	-	-
Bjergsted Terrasse	-	-	-	-	-	-	10
Sum datterselskaper	3 677	2 072	32	17	68	3	15

¹⁾ Overførte lån, solgt 37 586 mill kroner og kjøpt 2 323 mill kroner.

2017							
EiendomsMegler 1	-	45	2	2	-	1	-
SR-Forvaltning	-	64	-	-	32	1	-
FinStart Nordic	-	10	1	-	-	-	-
Regnskapshuset SR	-	18	-	-	-	-	2
SR-Boligkreditt	-	2 203	11	9	26	-	-
Rygir Industrier konsern	91	37	3	1	-	-	-
Finansparken Bjergsted	75	77	-	1	-	-	-
Sum datterselskaper	166	2 454	17	13	58	2	2

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2018	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente-inntekter	Rente-kostnader	Provisjons-inntekter	Andre inntekter	Drifts-kostnader
SpareBank 1 Gruppen	1 342	-	30	-	278	-	-
SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	-	-	-	-	-	186
SpareBank 1 Boligkreditt ²⁾	-	735	-	3	85	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	358	-	3	3	-	-
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	3	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Kredittkort	878	-	25	-	55	-	-
Sum tilknyttede og felles-kontrollerte selskaper	2 223	1 093	55	6	421	-	186

²⁾ Overførte lån, solgt 3 606 mill kroner og kjøpt 5 270 mill kroner.

2017							
SpareBank 1 Gruppen	1 942	-	41	-	294	-	-
SpareBank 1 Banksamarbeidet	-	-	-	-	-	-	171
SpareBank 1 Boligkreditt	-	678	-	2	146	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	255	-	2	3	-	-
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	3	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Kredittkort	878	-	23	-	56	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	2 823	933	64	4	499	-	171

(fortsettelse av note 39)

Transaksjoner med nærstående til konsernledelsen ¹⁾

Det har ikke vært transaksjoner med nærstående til konsernledelsen.

Transaksjoner med nærstående til styret ¹⁾

2018 (tall i tusen kroner)	Utlån 31.12. ²⁾	Rente- inntekter	Andre inntekter
Birthe Cecilie Lepsøe	814 492	11 508	-

¹⁾ Inklusive transaksjoner til nærstående personer og til selskaper hvor nærstående personer er nøkkelpersoner.

²⁾ Inklusive lånerammer, derivater og garantier.

NOTE 40 AKSJEKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Aksjekapital

SpareBank 1 SR-Bank sin aksjekapital utgjør 6 393 777 050 kroner fordelt på 255 751 082 aksjer, hver pålydende 25 kroner.

Aksjekapitalen (tidligere eierandelskapitalen) er tatt opp på følgende måte/tidspunkt:

År		Endring i aksjekapital	Total aksjekapital	Antall aksjer
1994	Offentlig emisjon	744,0	744,0	7 440 000
2000	Ansatt emisjon	5,0	749,0	7 489 686
2001	Ansatt emisjon	4,8	753,8	7 538 194
2004	Fondsemissjon	150,8	904,6	9 045 834
2005	Fondsemissjon/splitt	226,1	1 130,7	22 614 585
2007	Rettet emisjon	200,0	1 330,7	26 613 716
2007	Fondsemissjon/splitt	443,5	1 774,2	70 969 909
2008	Utbytteemisjon	91,7	1 866,0	74 638 507
2008	Ansatt emisjon	6,6	1 872,6	74 903 345
2009	Fondsemissjon/splitt	374,5	2 247,1	89 884 014
2009	Rettet emisjon	776,2	3 023,3	120 933 730
2010	Ansatt emisjon	7,8	3 031,1	121 243 427
2010	Emisjon Kvinnherad	151,7	3 182,8	127 313 361
2012	Omdanning aksjebank	1 804,4	4 987,2	199 489 669
2012	Rettet emisjon	1 406,5	6 393,8	255 751 082

Foruten aksjekapital består egenkapitalen av overkursfond, fond for urealiserte gevinster, hybridkapital og annen egenkapital.

Utbyttepolitikk

SpareBank 1 SR-Bank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og derigjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Omsetning av egne aksjer i 2018

(tall i tusen kroner)	Antall aksjer	Pålydende verdi
Beholdning pr 31.12.2017	206 757	5 169
Omsatt i 2018	-121 551	-3 039
Beholdning pr 31.12.2018	85 206	2 130

(fortsettelse av note 40)

De 20 største aksjeeierne pr 31.12.2018

Eier	Aksjer	Prosent- andel
Sparebankstiftelsen SR-Bank	72 419 305	28,3%
Folketrygdfondet	18 930 821	7,4%
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	10 346 404	4,0%
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 226 583	2,4%
Vpf Nordea Norge Verdi	4 632 927	1,8%
Danske Invest Norske Instit. II	3 695 998	1,4%
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	3 508 462	1,4%
Odin Norge	3 406 393	1,3%
JPMorgan Chase Bank N.A., U.S.A.	2 870 383	1,1%
Clipper AS	2 565 000	1,0%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	2 485 463	1,0%
Pareto Aksje Norge	2 428 097	0,9%
JP Morgan Securities plc, U.K.	2 407 452	0,9%
Morgan Stanley & Co, U.K.	2 035 347	0,8%
Danske Invest Norske Aksjer Inst.	1 988 503	0,8%
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	1 871 400	0,7%
Verdipapirfondet Alfred Berg Gambak	1 867 194	0,7%
Westco AS	1 701 887	0,7%
KLP Aksjenorge Indeks	1 696 119	0,7%
KAS Bank NV, Nederland	1 624 251	0,6%
Sum 20 største	148 707 989	58,1%
Øvrige eiere	107 043 093	41,9%
Utstedte aksjer	255 751 082	100,0 %

Totalt antall aksjeeiere pr 31.12.2018 er 10.804. Dette er en reduksjon på 30 fra årskiftet 2017. Andel aksjer hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene er 43,5 prosent, og utenlandsandelen er 26,6 prosent. Det vises forøvrig til oversikt over aksjeeiere i styret og representantskapet. For flere detaljer vedrørende aksjen i SpareBank 1 SR-Bank henvises til eget kapittel i årsrapporten.

De 20 største aksjeeierne pr 31.12.2017

Eier	Aksjer	Prosent- andel
Sparebankstiftelsen SR-Bank	72 419 305	28,3%
Folketrygdfondet	16 987 715	6,6%
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	8 913 352	3,5%
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 226 583	2,4%
Vpf Nordea Norge Verdi	5 957 547	2,3%
Danske Invest Norske Instit. II	3 574 538	1,4%
Verdipapirfondet DNB Norge (IV)	3 539 205	1,4%
Odin Norge	3 506 393	1,4%
State Street Bank and Trust Co, U.S.A.	3 024 820	1,2%
Clipper AS	2 565 000	1,0%
Pareto Aksje Norge	2 223 764	0,9%
KAS Bank NV, Nederland	1 935 270	0,8%
Danske Invest Norske Aksjer Inst.	1 902 194	0,7%
Morgan Stanley and Co Intl plc, U.K.	1 885 627	0,7%
JPMorgan Chase Bank N.A., U.S.A.	1 880 641	0,7%
KLP Aksjenorge Indeks	1 810 920	0,7%
Westco AS	1 662 987	0,7%
Pareto AS	1 640 867	0,6%
Vpf Nordea Norge Avkastning	1 639 620	0,6%
Forsvarets Personellservice	1 513 556	0,6%
Sum 20 største	144 809 904	56,6%
Øvrige eiere	110 941 178	43,4%
Utstedte aksjer	255 751 082	100,0 %

Totalt antall aksjeeiere pr 31.12.2017 er 10.834. Dette er en økning på 406 fra årskiftet 2017. Andel aksjer hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene er 44,7 prosent, og utenlandsandelen er 23,5 prosent. Det vises forøvrig til oversikt over aksjeeiere i styret og representantskapet. For flere detaljer vedrørende aksjen i SpareBank 1 SR-Bank henvises til eget kapittel i årsrapporten.

Hybridkapital

(tall i mill kroner)

Konsern ¹⁾

	Hovedstol		Betingelser		Forfall	Første forfalls tidspunkt	2018	2017
Hybridkapital	150	NOK	3 mnd NIBOR + 3,20%	Ingen forfallsdato		2022	150	150
Hybridkapital	400	NOK	3 mnd NIBOR + 3,50%	Ingen forfallsdato		2023	400	-
Endring av hybridkapital	Balanse 31.12.2018		Emitert 2018		Forfalt/ innløst 2018	Valutakurs- og andre endringer 2018	Balanse 31.12.2017	
Hybridkapital	550		400		-	-	150	

¹⁾ Noten er identisk for morbank.

NOTE 41 IFRS 9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

IFRS 9 Finansielle instrumenter erstatter IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering og måling, nedskrivning, fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser samt sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 1. januar 2018 og er godkjent av EU.

I 2015 satte SpareBank 1-alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som har forberedt gjennomføring og implementering av IFRS 9 ('Prosjektet'). Prosjektet hadde en styringsgruppe, og følgende undergrupper:

1. Modeller og metodikk

Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap

2. Strategi, organisering og prosesser

Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene

3. Regnskap og rapportering

Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inklusiv prinsippnote og notemaler

4. Klassifisering og måling

Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier

Samtidig opprettet SpareBank 1 SR-Bank et lokalt prosjekt for å løse de tekniske tilpasningene av nytt regelverk samt å drøfte og beslutte tilpasninger og effekter av nytt regelverk.

En beskrivelse av nye krav i IFRS 9 og endringer fra tidligere standard fremgår i note 2.

Overgangsregler

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at SpareBank 1 SR-Bank har laget en åpningsbalanse 1.1.2018 som om de alltid har anvendt de nye prinsippene. Det betyr ikke at sammenligningstallene for 2017 må omarbeides etter de nye prinsippene. Standarden sier at det heller ikke er lov til å omarbeide sammenligningstallene med mindre dette kan gjøres uten bruk av etterpåklokskap. SpareBank 1 SR-Bank vil ikke vise sammenligningstall for tidligere perioder ved implementeringen av standarden 1.1.2018. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 er ført mot egenkapitalen.

SpareBank 1 SR-Bank har valgt å innføre sikringsbokføring etter IFRS 9. Dette innebærer at sikringsbokføring skal gjennomføres etter prinsippene i IFRS 9 prospektivt fra dato for overgang til IFRS 9.

Effekt på regnskapsrapportering

Implementeringseffekten er ført mot egenkapitalen ved overgang til IFRS 9 1.1.2018.

Innføringen av IFRS 9 har resultert i følgende prinsippendringer og effekter

Det følger i det videre en beskrivelse av de ulike finansielle instrumentene og hvordan de er klassifisert etter IAS 39 og IFRS 9 med tilhørende beskrivelse av hvilke vurderinger som er lagt til grunn i klassifiseringen.

Detaljert beskrivelse av nedskrivningsmodellen etter IFRS 9 følger i tabeller under.

(fortsettelse av note 41)

Implementering IFRS 9

(tall i mill kroner)

			Balanseført beløp etter IAS 39 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifise- ring	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1.januar 2018
Morbank						
Eiendeler	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9				
Amortisert kost						
Konter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost	Amortisert kost	207	-	-	207
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	1 607	-	-	1 607
Utlån til kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	122 969	-54 606	61	68 424
Sertifikater og obligasjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	3 201	-	-	3 201
Investering i eierinteresser	Amortisert kost	Amortisert kost	2 363	-	-	2 363
Investering i konsernselskap	Amortisert kost	Amortisert kost	4 853	-	-	4 853
Andre finansielle eiendeler	Amortisert kost	Amortisert kost	724	-	-	724
Sum effekt amortisert kost			135 924	-54 606	61	81 379
Virkelig verdi over resultatet						
Utlån til kunder	Virkelig verdi	Virkelig verdi	7 610	-	-	7 610
Sertifikater og obligasjoner	Virkelig verdi	Virkelig verdi	29 002	-	-	29 002
Finansielle derivater	Virkelig verdi	Virkelig verdi	6 033	-	-	6 033
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	Virkelig verdi	Virkelig verdi	446	61	-	507
Sum effekt virkelig verdi over resultatet			43 091	61	-	43 152
Virkelig verdi over OCI- med resirkulering						
Utlån til kunder	Amortisert kost	Virkelig verdi	-	54 606	-22	54 584
Sum effekt virkelig verdi over OCI- med resirkulering			-	54 606	-22	54 584
Virkelig verdi over OCI- uten resirkulering (egenkapitalinstrumenter)						
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi	61	-61	-	-
Sum effekt virkelig verdi over OCI- uten resirkulering			61	-61	-	-
Sum eiendeler			179 076	-	39	179 115
Gjeld						
Amortisert kost						
Gjeld til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	4 538	-	-	4 538
Innskudd fra kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	95 635	-	-	95 635
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	Amortisert kost	51 307	-	-	51 307
Ansvarlig lånekapital	Amortisert kost	Amortisert kost	2 764	-	-	2 764
Betalbar skatt	Amortisert kost	Amortisert kost	393	-	-19	374
Utsatt skatteforpliktelse	Amortisert kost	Amortisert kost	417	-	-	417
Nedskrivning på finansielle forpliktelser	Amortisert kost	Amortisert kost	13	-	114	127
Andre finansielle forpliktelser	Amortisert kost	Amortisert kost	947	-	-	947
Sum effekt amortisert kost			156 014	-	95	156 109
Virkelig verdi over resultatet						
Finansielle derivater	Virkelig verdi	Virkelig verdi	5 013	-	-	5 013
Sum effekt virkelig verdi over resultatet			5 013	-	-	5 013
Sum gjeld			161 027	-	95	161 122
Aksjekapital						
Aksjekapital			6 394	-	-	6 394
Overkursfond			1 587	-	-	1 587
Avsatt utbytte			1 087	-	-	1 087
Fond for urealiserte gevinster			43	-	-	43
Hybrid kapital			150	-	-	150
Annen egenkapital			8 788	-	-56	8 732
Sum egenkapital			18 049	-	-56	17 993
Sum gjeld og egenkapital			179 076	-	39	179 115

(fortsettelse av note 41)

(tall i mill kroner)

Konsern			Balanseført beløp etter IAS 39 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifise- ring	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1.januar 2018
Eiendeler	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9				
Amortisert kost						
Konter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost	Amortisert kost	207	-	-	207
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	1 608	-	-	1 608
Utlån til kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	163 627	-	22	163 649
Sertifikater og obligasjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	3 201	-	-	3 201
Investering i eierinteresser	Amortisert kost	Amortisert kost	3 953	-	-	3 953
Investering i konsernselskap	Amortisert kost	Amortisert kost	0	-	-	0
Andre finansielle eiendeler	Amortisert kost	Amortisert kost	1 446	-	-	1 446
Sum effekt amortisert kost			174 042	-	22	174 064
Virkelig verdi over resultatet						
Utlån til kunder	Virkelig verdi	Virkelig verdi	7 610	-	-	7 610
Sertifikater og obligasjoner	Virkelig verdi	Virkelig verdi	28 708	-	-	28 708
Finansielle derivater	Virkelig verdi	Virkelig verdi	5 541	-	-	5 541
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	Virkelig verdi	Virkelig verdi	656	61	-	717
Sum effekt virkelig verdi over resultatet			42 515	61	-	42 576
Virkelig verdi over OCI- med resirkulering						
Utlån til kunder	Amortisert kost	Virkelig verdi	-	-	-	-
Sum effekt virkelig verdi over OCI- med resirkulering			-	-	-	-
Virkelig verdi over OCI- uten resirkulering (egenkapitalinstrumenter)						
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi	61	-61	-	-
Sum effekt virkelig verdi over OCI- uten resirkulering			61	-61	-	-
Sum eiendeler			216 618	-	22	216 640
Gjeld						
Amortisert kost						
Gjeld til kredittinstitusjoner	Amortisert kost	Amortisert kost	2 335	-	-	2 335
Innskudd fra kunder	Amortisert kost	Amortisert kost	95 384	-	-	95 384
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	Amortisert kost	Amortisert kost	90 497	-	-	90 497
Ansvarlig lånekapital	Amortisert kost	Amortisert kost	2 764	-	-	2 764
Betalbar skatt	Amortisert kost	Amortisert kost	487	-	-23	464
Utsatt skatteforpliktelse	Amortisert kost	Amortisert kost	393	-	-	393
Andre finansielle forpliktelser	Amortisert kost	Amortisert kost	1 082	-	114	1 196
Sum effekt amortisert kost			192 942	-	91	193 033
Virkelig verdi over resultatet						
Finansielle derivater	Virkelig verdi	Virkelig verdi	3 787	-	-	3 787
Sum effekt virkelig verdi over resultatet			3 787	-	-	3 787
Sum gjeld			196 729	-	91	196 820
Sum egenkapital			19 889	-	-69	19 820
Sum gjeld og egenkapital			216 618	-	22	216 640

(fortsettelse av note 41)

Overgangsnote nedskrivninger fra IAS 39 til IFRS 9

Morbank		1.1.2018			31.12.2017			
Total balanseført nedskrivning	12 mnd ECL	Levetid ECL - ikke objektive bevis på tap	Levetid ECL - objektive bevis på tap	Kjøpte eller utstede lån med objektive bevis på tap	Total	Individuelle	Gruppe	Total
Nedskrivning på grupper av lån (note 8)							674	674
Individuelle nedskrivninger utlån (note 8)						652	-	652
Individuelle nedskrivninger garantier (note 8)						13	-	13
Sum nedskrivninger 31.12.2017						665	674	1 339
Nedskrivninger utlån	189	397	701	-	1 287			
Nedskrivninger garantier, lånetilsagn og ubenyttet kreditt	42	70	15	-	127			
Sum nedskrivninger 1.1.2018	231	467	716	-	1 414	-	-	-

Konsern		1.1.2018			31.12.2017			
Total balanseført nedskrivning	12 mnd ECL	Levetid ECL - ikke objektive bevis på tap	Levetid ECL - objektive bevis på tap	Kjøpte eller utstede lån med objektive bevis på tap	Total	Individuelle	Gruppe	Total
Nedskrivning på grupper av lån (note 8)							678	678
Individuelle nedskrivninger utlån (note 8)						640	-	640
Individuelle nedskrivninger garantier (note 8)						13	-	13
Sum nedskrivninger 31.12.2017						653	678	1 331
Nedskrivninger utlån	192	402	702	-	1 296			
Nedskrivninger garantier, lånetilsagn og ubenyttet kreditt	42	70	15	-	127			
Sum nedskrivninger 1.1.2018	234	472	717	-	1 423	-	-	-

Endring i egenkapital

Morbank	Aksjekapital	Overkurs-fond	Hybrid-kapital	Annen egenkapital	Fond for urealiserte gevinster	Sum egenkapital
Egenkapital 31.12.2017	6 394	1 587	150	9 875	43	18 049
Sum nedskrivninger etter IAS 39				1 339		1 339
Sum nedskrivninger etter IFRS 9				-1 414		-1 414
Netto endring nedskrivninger tap				-75		-75
Endring i skatt som følge av endring IFRS 9				19		19
Sum endring egenkapital 31.12.2017				-56		-56
Egenkapital 1.1.2018	6 394	1 587	150	9 819	43	17 993
Egenkapital 31.12.2017	6 394	1 587	150	11 715	43	19 889
Sum nedskrivninger etter IAS 39				1 331		1 331
Sum nedskrivninger etter IFRS 9				-1 423		-1 423
Netto endring nedskrivninger tap				-92		-92
Endring i skatt som følge av endring IFRS 9				23		23
Sum endring egenkapital 31.12.2017				-69		-69
Egenkapital 1.1.2018	6 394	1 587	150	11 646	43	19 820

(fortsettelse av note 41)

Endring nedskrivninger

	Nedskrivninger etter IAS 39 31.12 2017	Endring som følge av rekla- sifisering	Endring som følge av ny måling	Nedskrivninger etter IFRS 9 1. 1.2018
Morbank				
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	1 325	-46	-61	1 218
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	13	-	114	127
Sum instrumenter målt til amortisert kost under IFRS 9	1 338	-46	53	1 345
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	46	23	69
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	-	0	0
Sum instrumenter målt til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	46	23	69
Sum endringer i forhold til klassifiseringsregler	1 338	-	76	1 414
Konsern				
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	1 318		-22	1 296
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	13		114	127
Sum instrumenter målt til amortisert kost under IFRS 9	1 331	-	92	1 423
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	-	-	-
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	-	-	-
Sum instrumenter målt til virkelig verdi over OCI under IFRS 9	-	-	-	-
Sum endringer i forhold til klassifiseringsregler	1 331	-	92	1 423

NOTE 42 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

28. februar 2019 inngikk SpareBank 1-Bankene avtale om endret eiermodell i BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank vil etter gjennomføring av transaksjonen ha en eierandel på 35,02 prosent i BN Bank ASA.

Det har ikke vært registrert vesentlige hendelser etter 31.12.2018 som påvirker det avlagte årsregnskapet.

Foreslått utbytte er kr 4,50 pr aksje og vil totalt utgjøre 1.151 mill kroner.

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 SR-Bank ASA

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Sparebank 1 SR-Bank ASAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, endring i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebank 1 SR-Bank ASA per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Sparebank 1 SR-Bank ASA per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning som har ledet til nye fokusområder. Implementeringen av IFRS 9 har ledet til endringer i vår revisjon av verdien av utlån til kunder, men våre fokusområdene har vært de samme i 2018 som i fjoråret.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdien av utlån til kunder*

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendeler i balansen. Bankens rutiner og systemer for oppfølging av utlån og identifisering av utlån med nedskrivningsbehov samt vurderingen av disse utlånene er sentrale. Ledelsens bruk av skjønn knyttet til forutsetninger ved beregning av nedskrivningsbeløp er en del av disse rutinene og systemene.

Bruken av skjønn kan påvirke årets regnskapsmessige resultat. Skjønn kan og ha betydning for overholdelse av kapitaldeknings-regelverket som følge av risikoklassifisering av utlån. Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av ledelsens skjønn som en del av rutinen ved vurderingen av nedskrivningsbehov har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modeller og vurderinger.

Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

IFRS 9 ble implementert med virkning fra 1. januar 2018. Den største endringen dette medfører sammenlignet med det tidligere regimet er at nedskrivningsmodellen nå skal reflektere forventet kredittap mot tidligere ble beregnet nedskrivninger basert på inntruffet kredittap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kredittap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter

Vi har gjennomgått og testet kontroller knyttet til nedskrivning av utlån til kunder. Dette var kontroller som var rettet mot identifisering av om utlånsengasjement har objektive bevis på verdifall og kontroller for hvordan nedskrivningsbeløpet blir beregnet når objektive bevis foreligger. Vi konkluderte med at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon.

Vi har løpende gjennom 2018 avholdt møter med Kreditt & Juridisk og avdeling for Kredittsikring i banken. I regnskapet opplyser ledelsen at summen av misligholdte og tapsutsatte engasjementer er på et noe lavere nivå sammenlignet med i fjor. I møtene utfordret vi bankens vurderinger av om det foreligger objektive bevis for tap for utlånsengasjementer hvor dette ennå ikke er konstatert. Vi drøftet både engasjementer vurdert av banken og engasjementer valgt ut basert på faktorer som bransje, størrelse, risiko og tilfældige. Vi forsikret oss om at banken hadde et særlig fokus på engasjementer innen oljerelatert virksomhet. For de utlån hvor objektive bevis for tap var identifisert, utfordret vi banken og gjennomgikk relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av realisasjonsverdi. Vår gjennomgang viste at bankens forutsetninger og metoder var rimelige.

Vi testet et utvalg av individuelle utlånsengasjement basert på ulike kriterier og vurderte om det forelå objektive bevis for tap. Vi vurderte realisasjonsverdien som ledelsen hadde lagt til grunn for utlånsengasjementene. Realisasjonsverdien blir beregnet ved bruk av interne og eksterne vurderinger. Regnskapet viser at avsetningsgraden målt som individuelle nedskrivninger i prosent av misligholdte og tapsutsatte engasjement har økt noe sammenlignet med fjoråret. Resultatet av vår testing av individuelle nedskrivninger viste at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av nedskrivningsbeløpene.

For nedskrivningsbeløp for grupper av utlån er beregning gjennomført basert på et modellverk. Vi testet modellverket og tok stilling til relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger som var benyttet i beregningen.

risiko og type segment;

- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko;
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn;
- ulike parametere som tapsgrad, nedbetalingsfaktorer og scenarioer.

Etter regnskapsreglene skal banken på slutten av hver rapporteringsperiode vurdere om det finnes objektive indikasjoner på at et utlån har falt i verdi. Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall på utlån har inntruffet, skal nedskrivningsbeløpet beregnes som forskjellen mellom utlånets balanseførte verdi og nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Begge vurderingene involverer stor grad av skjønn.

Vi har i revisjonen særlig fokusert på:

- Ledelsens prosess for identifikasjon av utlån med objektive indikasjoner på verdifall;
- Ledelsens prosess for oppfølging av engasjement som er særlig utsatt i forbindelse med den negative utviklingen innen oljerelatert virksomhet;
- De forutsetninger ledelsen legger til grunn ved beregning av nedskrivningsbeløp for utlån som har objektive indikasjoner på verdifall.

Se notene 6, 8, 10, 11, 12, 13 og 14 til regnskapet for en beskrivelse av konsernets kredittrisiko, ledelsens prosess knyttet til nedskrivning av utlån til kunder og forutsetninger for verdsettelse.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet relevante kontroller og vurderinger rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet;
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle;
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Vår testing av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9

Regnskapet viser at avsetningsgraden målt som gruppevis nedskrivninger i prosent av brutto utlån er stabil sammenlignet med fjoråret. Nivået på de gruppevis nedskrivningene ble blant annet vurdert mot andre sammenlignbare banker og kalibrert mot bankens øvrige utlånsportefølje. Resultatet av denne testingen viste at forutsetninger benyttet ved beregning av disse nedskrivningsbeløpene var rimelige.

Vi forsikret oss om at tilleggsopplysningene om verdsettelse av lån og garantier på en hensiktsmessig måte beskriver risikoene i porteføljen og at informasjonen i notene er i henhold til krav for avleggelse av regnskapet.

Systemer for IT- og betalingsformidling

Vi har fokusert på dette området fordi bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Eventuelle svakheter i automatiserte prosesser og tilhørende IT avhengige manuelle kontroller kan

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT- og betalingsformidlings systemene som er relevante for finansiell rapportering.

medføre problemer knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Vi forsikret oss om revisorens kompetanse og objektivitet og gjennomgikk tilsendte rapporter og vurderte mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og kontroller viser at vi kan bygge på bankens systemer for IT og betalingsformidling i vår revisjon.

Fullstendighet og verdsettelse av derivater

Derivater består i all hovedsak av rente- og valutainstrumenter. Banken anvender derivater for å redusere rente og valutarisiko knyttet til fastrente innlån og utlån, obligasjoner (eiendeler og gjeld) og sertifikater (eiendeler og gjeld). Banken har og betydelig handel med derivater på vegne av kunder. Det foreligger risiko for feil i regnskapet dersom derivater ikke er fullstendig registrert i bankens systemer.

Derivater måles til virkelig verdi, og verdsettelsen avhenger dels av ledelsens bruk av skjønn slik det beskrives i note 28. Bruk av forutsetninger ved verdsettelsen (f.eks. rentenivå og kredittspread) vil dermed kunne påvirke bankens resultat.

Se også notene 2, 3, 6, 15, 16, 21, 26 og til regnskapet for en mer fullstendig beskrivelse av konsernets risikostyring og bruk av derivater.

Banken har etablert prosesser og kontroller for å sikre nøyaktig registrering og måling av derivatkontrakter.

Vi har gjennomgått og testet kontroller knyttet til inngåelse og avslutning av derivatkontrakter og registrering av disse i bankens systemer. Vår testing omfattet også kontroller som skal sikre at banken daglig utfører avstemminger av transaksjoner utført mot tredjepart. Videre har vi vurdert og testet bankens metodeverk og rutine for prising av derivatkontrakter. Vi konkluderte med at vi kunne basere oss på disse kontrollene i vår revisjon.

Rente og valutakurver ble daglig lastet inn i bankens porteføljesystem som grunnlag for prising av derivater. Vi har etterkontrollert prising av derivater ved å etterberegne prising basert på ulike typer derivater og med anvendelse av de rente- og valutakurver som banken har lastet inn. Deretter har vi sammenlignet resultatene av prising mot andre eksterne kilder. Resultatene av våre tester viser at ledelsen hadde benyttet rimelige forutsetninger i beregningen av virkelig verdi på derivatkontrakter.

Vi har lest gjennom og kontrollert at informasjonen i notene er i henhold til krav for avleggelse av regnskapet.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen.

Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Stavanger, 7. mars 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Torbjørn Larsen

Statsautorisert revisor

Erklæring fra styret og administrerende direktør

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2018 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Stavanger 7.3.2019

Dag Mejdell
Styreleder

Kate Henriksen

Tor Dahle

Birthe Cecilie Lepsøe

Therese Log Bergjord

Jan Skogseth

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Kristian Kristensen
Ansattes representant

Arne Austreid
Administrerende direktør

GRI Indeks SpareBank 1 SR-Bank

OBLIGATORISKE INDIKATORER

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (kapittel, sidetall)	Rapportering direkte i indeks
Organisasjonsprofil			
102-1	Navn på virksomheten		SpareBank 1 SR-Bank
102-2	De viktigste produktene og/eller tjenestene	SpareBank 1 SR Bank (8)	
102-3	Lokalisering av virksomhetens hovedkontor		Stavanger
102-4	Antall land virksomheten opererer i		Norge
102-5	Eierskap og juridisk selskapsform	SpareBank 1 SR Bank (8, 9)	
102-6	Beskrivelse av de markedene virksomheten opererer i	SpareBank 1 SR Bank (8)	
102-7	Virksomhetens størrelse og omfang	SpareBank 1 SR Bank (8) Medarbeiderne (12) Årsregnskap (50, 51)	
102-8	Totalt antall ansatte etter ansettelsestype, ansettelseskontrakt og region, fordelt på kjønn	Medarbeiderne (14)	
102-9	Beskrivelse av virksomhetens leverandørkjede	Årsberetning (42, 43, 44)	
102-10	Vesentlige endringer i løpet av rapporteringsperioden som gjelder størrelse, struktur eller eierskap		Ingen store endringer
102-11	Beskrivelse av om og hvordan man anvender «føre var»-prinsippet i virksomheten		SR bank er medlem i Global Compact og har dermed forpliktet seg til å ivareta «føre var prinsippet».
102-12	Eksterne initiativer eller prinsipper for det økonomiske, miljømessige eller samfunnmessige området som virksomheten støtter eller har gitt sin tilslutning til	Bærekraft (20, 26, 27)	
102-13	Medlemskap i bransjeorganisasjoner eller andre sammenslutninger, og nasjonale/internasjonale lobbyorganisasjoner	Bærekraft (26)	
Strategi og analyse			
102-14	Uttalelse fra administrerende direktør	Vi har tenkt langsiktig og drevet bærekraftig i snart 180 år (6)	
Etikk og integritet			
102-16	Virksomhetens verdier, prinsipper, standarder og normer for adferd	Bærekraft (23)	
Styring			
102-18	Virksomhetens styringsstruktur, herunder øverste myndighet og komiteer som er ansvarlige for beslutninger om økonomiske, miljømessige og samfunnmessige temaer	SpareBank 1 SR-Bank (11)	

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (kapittel, sidetall)	Rapportering direkte i indeks
Interessentdialog			
102-40	Interessentgrupper som virksomheten er i dialog med	Bærekraft (21, 22)	
102-41	Prosent medarbeidere som er dekket av kollektive tariffavtaler		54% av medarbeiderne er medlem av fagforening 92% av medarbeiderne er dekket av kollektive avtaler
102-42	Beskrivelse av hvordan virksomheten velger relevante inter-essenter	Bærekraft (21)	
102-43	Tilnærming til interessentsamarbeid, inkludert hvor ofte inter-essentene involveres fordelt på type og interessentgruppe	Bærekraft (21, 22)	
102-44	Viktige temaer og spørsmål som er blitt tatt opp gjennom dialog med interessenter og virksomhetens respons	Bærekraft (21, 22)	
Praksis for rapportering			
102-45	Oversikt over alle enhetene som omfattes av virksomhetens årsregnskap eller tilsvarende dokumenter	Årsregnskap (55, 56)	
102-46	Beskrivelse av prosess for å definere rapportens innhold og avgrensninger samt rapportering etter GRI-prinsippene	Årsrapport (3) Bærekraft (21)	
102-47	Oversikt over alle temaer som er identifisert som vesentlige		- Økonomisk kriminalitet - Etikk og anti-korrupsjon - Personvern og informasjonssikkerhet - Negativ screening - Retningslinjer for ansvarlig kreditt
102-48	Endring av historiske data fra tidligere rapporter		Ingen
102-49	Vesentlige endringer fra forrige rapport med hensyn til innholdets omfang, avgrensning av rapporten eller målemetoder		Ingen
102-50	Rapporteringsperiode		01.01.18-31.12.18
102-51	Dato for utgivelse av forrige rapport		Dette er den første GRI-rapporten for SpareBank 1 SR bank
102-52	Rapporteringsfrekvens		Årlig
102-53	Kontaktperson for spørsmål vedrørende rapporten eller innholdet		Thor-Christian Haugland
102-54	Rapporteringsnivå		This report has been prepared in accordance with the GRI Standards: Core option
102-55	GRI-indeks		Årsrapport 2018, side 128-131
102-56	Gjeldende praksis for ekstern verifikasjon av rapporteringen		Rapporten verifiseres ikke eksternt

SPESIFIKK INFORMASJON

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (kapittel, sidetall)	Rapportering direkte i indeks
Økonomisk prestasjon			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (27)	Se GRI 102-47
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Årsberetning (44) Bærekraft (27)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Eierstyring og selskapsledelse (35)	
201-1	Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	Årsregnskap (50)	
201-2	Økonomiske virkninger, risikoer og muligheter ved klimaendringer	Bærekraft (27)	
Indirekte økonomisk påvirkning			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (27)	Se GRI 102-47
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (20)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraft (20)	
203-1	Investeringer i infrastruktur og andre tjenester	Bærekraft (27)	
203-2	Betydelige, indirekte økonomiske innvirkninger av virksomhetens operasjoner	Bærekraft (27)	
Etikk og anti-korrupsjon			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (23, 24)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (23, 24)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraft (23, 24)	
205-2	Kommunikasjon og opplæring om policyer og prosedyrer knyttet til anti-korrupsjon	Bærekraft (23)	
205-3	Bekreftede tilfeller av korrupsjon og korrigerende tiltak	Bærekraft (24)	Ingen registrerte tilfeller av korrupsjon
Energi			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraft (24)	
302-1	Direkte energiforbruk i virksomheten	Bærekraft (25)	
Miljøvurdering av leverandører			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (25)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (25)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Bærekraft (25)	
308-1	Andel av nye leverandører vurdert i forhold til miljøkriterier	Bærekraft (25)	
308-2	Betydelige faktiske og potensielt negative miljøkonsekvenser av arbeidspraksisen i leverandørkjeden og iverksatte tiltak.	Bærekraft (25)	Delvis rapportert. SR-Bank vil i løpet av 2019 utarbeide nye retningslinjer for ansvarlig innkjøp.
Opplæring og utdanning			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Medarbeiderne (12, 13)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Medarbeiderne (12, 13)	
103-3	Evaluerings av styringssystemet	Medarbeiderne (12, 13)	
404-1	Gjennomsnittlig antall timer brukt på opplæring per ansatt etter stillingskategori	Medarbeiderne (12)	Delvis rapportert. SR-Bank vil rapportere komplett på denne indikatoren for regnskapsåret 2019.
404-2	Programmer for utvikling av egenskaper og livslang læring som utvikler ansattes verdi i arbeidsmarkedet	Medarbeiderne (12)	
404-3	Andel ansatte som jevnlig gjennomgår personal- og utviklingssamtaler	Medarbeiderne (12)	

GRI-indikator	Beskrivelse	Plassering i rapport (kapittel, sidetall)	Rapportering direkte i indeks
Mangfold og likestilling			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Medarbeiderne (12, 13)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Medarbeiderne (12, 13)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Medarbeiderne (12, 13)	
405-1	Diversitet i styrende organer og ulike ansattkategorier	Medarbeiderne (14)	
405-2	Lønnsforskjeller mellom menn og kvinner	Medarbeiderne (14)	
Vurdering av sosiale forhold hos leverandører			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (25)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (25)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraft (25)	
414-1	Andel nye leverandører som er vurdert i forhold til samfunnsmessige forhold	Bærekraft (25)	
414-2	Betydelige faktiske og potensielt negative konsekvenser for samfunnet i leverandørkjeden og iverksatte tiltak	Bærekraft (25)	Delvis rapportert. SR-Bank vil i løpet av 2019 utarbeide nye retningslinjer for ansvarlig innkjøp.
Ansvarlig markedsføring av produkter og tjenester			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraft (24)	
417-1	Krav til merking av produkter og tjenester	Bærekraft (24)	
417-2	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til informasjon og merking av produkter og tjenester	Bærekraft (24)	
417-3	Tilfeller av manglende overholdelse av krav knyttet til kommunikasjon og markedsføring	Bærekraft (24)	
Personvern og informasjonssikkerhet			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (24)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraft (24)	
418-1	Antall dokumenterte klager knyttet til brudd på personvernet eller til tap av kundedata	Bærekraft (24)	
Ansvarlig kreditt			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (26)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (26)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraft (26)	
FS8	Pengeverdien av produkter og tjenester utviklet for å levere en miljømessig fordel	Bærekraft (26)	
Ansvarlige investeringer og krav til finansielle leverandører			
103-1	Beskrivelse og avgrensning for vesentlig(e) tema	Bærekraft (26)	
103-2	Beskrivelse av styringssystemet som dekker vesentlig(e) tema	Bærekraft (26)	
103-3	Evalueringsav styringssystemet	Bærekraft (26)	
FS10	Andel og antall selskaper i porteføljen som virksomheten har samhandlet med om miljø- eller samfunnsmessige forhold.		Retningslinjer for ansvarlig eierskap knyttet til egne investeringer vil utarbeides i 2019.
FS11	Andel av selskaper i porteføljen utsatt for positiv og negativ miljømessig eller sosial screening	Bærekraft (26)	

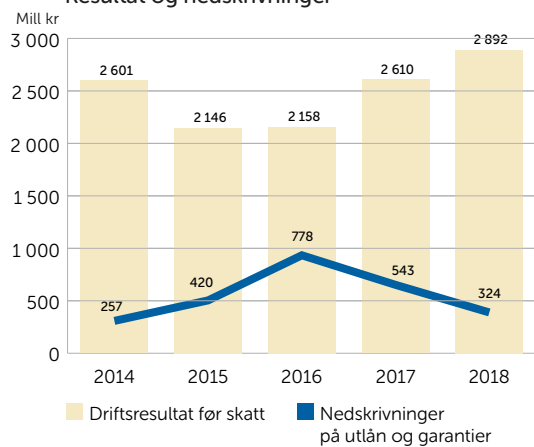
NØKKELTALL SISTE 5 ÅR

(beløp i mill kroner)

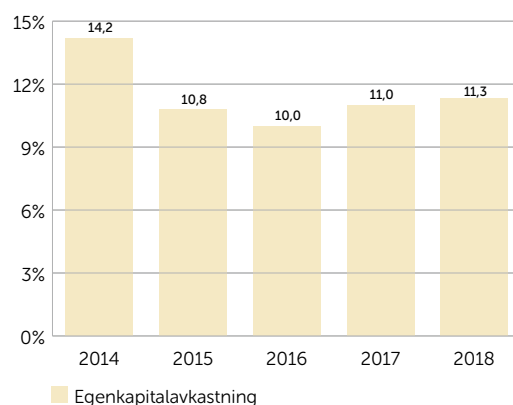
SpareBank 1 SR-Bank konsern	2018	2017	2016	2015	2014
Resultatsammendrag					
Netto renteinntekter	3 439	3 162	2 871	2 593	2 404
Netto provisjons- og andre inntekter	1 437	1 524	1 443	1 532	1 732
Netto inntekter fra finansielle investeringer	569	634	654	304	778
Sum netto inntekter	5 445	5 320	4 968	4 429	4 914
Sum driftskostnader	2 229	2 167	2 032	1 863	2 056
Driftsresultat før nedskrivninger	3 216	3 153	2 936	2 566	2 858
Nedskrivninger på utlån og finansielle forpliktelser	324	543	778	420	257
Driftsresultat før skatt	2 892	2 610	2 158	2 146	2 601
Skattekostnad	596	524	403	400	506
Resultat etter skatt	2 296	2 086	1 755	1 746	2 095
Balansetall					
Utlån personmarked	113 879	104 299	91 171	87 229	77 651
Utlån personmarked inkl. SB1 Boligkreditt	122 756	118 413	115 348	115 397	109 939
Utlån bedriftsmarked	78 725	67 883	66 497	66 705	62 880
Utlån bedriftsmarked inkl. SB1 Næringskreditt	79 142	68 352	67 014	67 243	63 464
Innskudd personmarked	45 650	44 258	42 908	42 101	39 545
Innskudd bedriftsmarked	53 920	51 525	43 741	47 341	41 942
Utlånsvekst personmarked ekskl. SB1 Boligkreditt %	9,2	14,4	4,5	12,3	29,7
Utlånsvekst bedriftsmarked ekskl. SB1 Næringskreditt %	16,0	2,1	-0,3	6,1	6,3
Innskuddsvekst personmarked %	3,1	3,1	1,9	6,5	9,3
Innskuddsvekst bedriftsmarked %	4,6	17,8	-7,6	12,9	18,2
Forvaltningskapital	234 061	216 618	193 408	192 049	174 926
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	223 838	207 562	194 264	182 768	166 017
Nedskrivninger på utlån og utlån i Trinn 3 ¹⁾					
Nedskrivninger i % av brutto utlån	0,18	0,33	0,50	0,28	0,20
inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt	0,17	0,29	0,42	0,23	0,15
Utlån i Trinn 3 i % av brutto utlån	1,53				
inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt	1,46				
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån		0,32	0,68	0,55	0,30
inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt		0,30	0,59	0,46	0,24
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån		0,91	0,72	0,35	0,36
inkludert utlån SB1 Bolig- og Næringskreditt		0,83	0,62	0,30	0,29
Egenkapital					
Aksjekapital	6 394	6 394	6 394	6 394	6 394
Overkursfond	1 587	1 587	1 587	1 587	1 587
Annen egenkapital	13 054	11 758	10 307	8 933	7 422
Hybridkapital	550	150			
Sum egenkapital	21 585	19 889	18 288	16 914	15 403
Lønnsomhet, soliditet og bemanning					
Egenkapitalavkastning %	11,3	11,0	10,0	10,8	14,2
Kostnadsprosent	40,9	40,7	40,9	42,1	41,8
Driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital	1,00	1,04	1,05	1,02	1,24
Gjennomsnittlig rentemargin	1,54	1,52	1,48	1,42	1,45
Ren kjernekapitaldekning %	14,72	15,05	14,70	13,26	11,50
Kjernekapitaldekning %	15,85	16,04	15,63	14,17	12,34
Kapitaldekning %	17,60	17,88	17,52	16,73	14,53
Antall årsverk	1 178	1 142	1 127	1 161	1 106

¹⁾ Utlån og finansielle forpliktelser i Trinn 3 i % av brutto utlån. Tall før 1. januar 2018 er sum misligholdte og tapsutsatte engasjement ihht IAS 39, i % av brutto utlån.

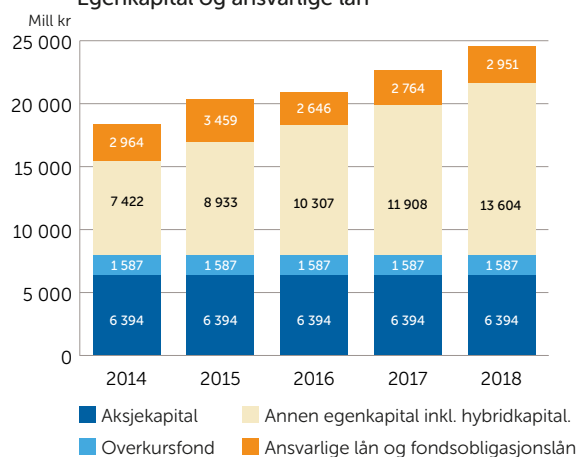
Resultat og nedskrivninger

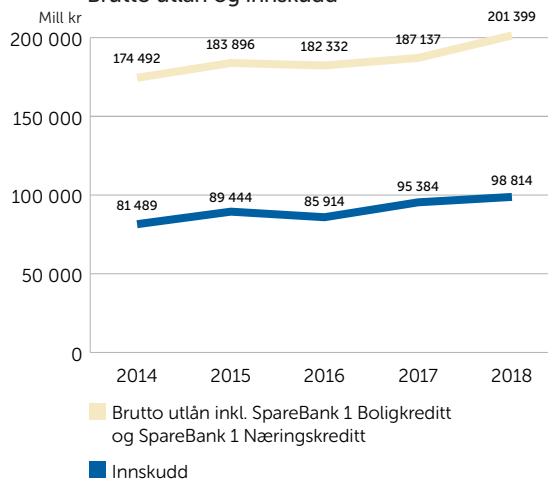
Egenkapitalavkastning

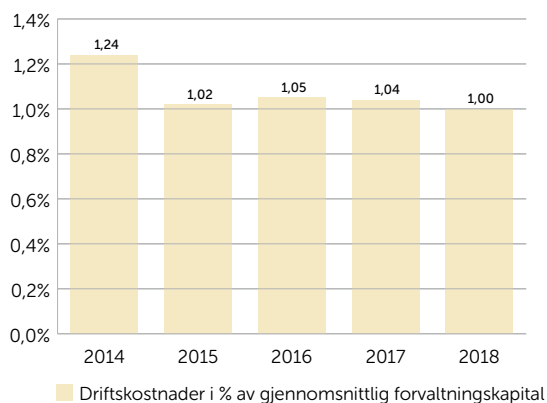
Egenkapital og ansvarlige lån

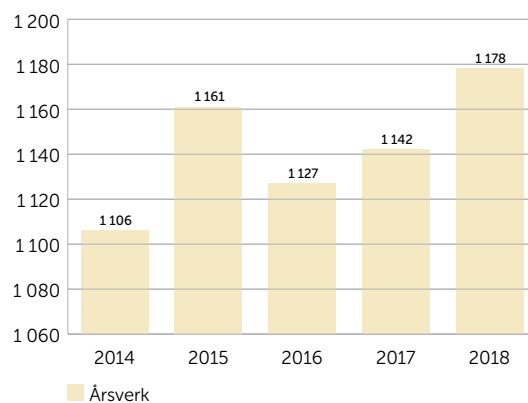
Brutto utlån og innskudd

Driftskostnader i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Årsverk, konsern

Vi skal gi kraft og vekst til utvikling

Foto: Greater Stavanger

Hovedkontor

Bjergsted Terasse 1
4066 Stavanger

Postadresse:
Postboks 250
4066 Stavanger

sr-bank.no

SpareBank
SR-BANK